

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-63-8/13-5/
Podgorica, 4. februar 2013. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2012. GODINU

Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja,
dr Suada Numanovića,
11. april 2012. godine

Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode
instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
14. maj 2012. godine

Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode
JU Dječiji dom "Mladost"- Bijela
28. maj 2012. godine

Javna tribina Odbora u Nikšiću,
1. jun 2012. godine

76. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode,
26. jul 2012. godine

Sastanak dr Halila Dukovića
sa Richardom Karverom, stručnim konsultantom UNDP-a
za procjenu kapaciteta institucije Ombudsmana,
5. septembar 2012. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2012. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore realizovao je značajne aktivnosti tokom 2012. godine. Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom Skupštine. Predmet razmatranja na sjednicama Odbora, u navedenom izvještajnom periodu, bili su značajni propisi iz oblasti ljudskih prava i sloboda, među kojima su Predlog zakona o zaradama državnih službenika i namještenika, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (matični odbor), kao i Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka i Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu (zainteresovani odbor), koje je Odbor, u skladu sa članom 137-zakonodavna funkcija Skupštine, razmotrio i o svakom u skladu sa članom 69 Poslovnika, Skupštini podnio izvještaj, odnosno, u skladu sa članom 137, matičnom odboru podnio mišljenje. Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio: Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini. Takođe, Odbor je razmotrio Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope (ECRI) o Crnoj Gori, sačinjen u okviru četvrtog ciklusa monitoringa, koji je usvojen u decembru 2011, a objavljen 21. februara 2012. godine i sačinio Izvještaj sa Predlogom zaključka koji je uputio Skupštini Crne Gore. Odbor za ljudska prava i slobode na 72. sjednici razmotrio je Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine, formirane Odlukom koju je Odbor za ljudska prava i slobode donio u skladu sa članom 73 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Konsultativnom saslušanju na temu: „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine“, održanom 15. decembra 2011. godine. Odbor je većinom glasova zaključio da Izvještaj o radu Radne grupe dostavi rukovodstvu Skupštine- Kolegijumu Predsjednika Skupštine i nadležnom Ministarstvu za ljudska i manjinska prava na upoznavanje i dalji postupak.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Odbor je razmotrio: Informaciju o stanju u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u vezi sa štrajkom zatvorenika, koju je Ministarstvo pravde dostavilo, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u skladu sa Zaključkom Odbora za ljudska prava i slobode sa 61. sjednice, održane 8. februara 2012. godine i u vezi sa istom usvojio Zaključak koji je dostavljen Ministru pravde, nadležnom za rad ZIKS-a, Zaštitniku

ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zakonom ovlaštenom za zaštitu prava lica lišenih slobode i nacionalnom mehanizmu za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i Direktoruru Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.

Članovi Odbora su posvećivali značajnu pažnju i ulagali konstantne napore na jačanju aktivnosti Odbora, u kom pravcu su ostvareni značajni pomoci.

Odbor za ljudska prava i slobode je na 65. sjednici održanoj 2. marta 2012. godine razmotrio Predlog plana aktivnosti Odbora za 2012. godinu, sačinjen na osnovu:

- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2011. godinu;
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu, usvojenog 26. januara 2012. godine i Prioritetnih aktivnosti Vlade i ministarstava u 2012. godini, kao i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za period od decembra 2010. do oktobra 2011. godine.

Odbor je jednoglasno usvojio Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu sa dopunom aktivnostima koje su predložene i prihvaćene na samoj sjednici i zaključio da se Plan aktivnosti dostavi svim učesnicima Konsultativnog sastanka i subjektima, predstavnicima Vladinih i institucija političkog sistema za koje su Planom aktivnosti utvrđene obaveze i rokovi u kojima su dužni da ih realizuju.

U cilju jačanja kontrolne uloge Skupštine, Odbor za ljudska prava i slobode je Planom aktivnosti Odbora za 2012. godinu utvrdio: održavanje kontrolnih saslušanja, pribavljanje i razmatranje, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine, informacija od strane nadležnih državnih organa, kao i, na osnovu člana 162 Poslovnika Skupštine, razmatranje godišnjih i posebnih izvještaja nadležnih državnih organa. Takođe, u cilju jačanja kontrolne uloge Parlamenta Odbor je Planom aktivnosti za 2012. godinu utvrdio održavanje javnih tribina radi praćenja implementacije usvojenih zakona, kao i održavanje kontrolnih saslušanja.

Planom aktivnosti Odbora utvrđene su aktivnosti: razmatranje osam predloga zakona, pet godišnjih izvještaja (Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu, Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za manjine za 2011.godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za

2011. godinu, Izvještaj o radu Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava), tri ostala izvještaja (Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije-ECRI o Crnoj Gori, Izvještaj Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine, Izvještaj o primjeni Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku), tri posebna izvještaja Ombudsmana, četiri kontrolna saslušanja, četiri informacije, dvije javne tribine („Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije” u Podgorici i “Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom” u Nikšiću), projekti (Projekat Save the childrena- 3 faze + konferencija u Budvi+ sastanak u Podgorici i Projekat Savjeta Evrope- Implementacija Konvencije SE o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja- Kampanja „Jedno od petoro“, Regionalna konferencija „Unapređenje prava djeteta“ u Budvi, Tematski sastanak „Seksualno iskorišćavanje djece“- Mreža ombudsmana za djecu iz regiona, razmatranje dvije Strategije (Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016, Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori za period 2013.-2017.), Akcionog plana za sprovođenje Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za 2012-2013. godinu, Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori za period 2013.-2017., Plana rada Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina i sastanak sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“. Ukupno je bilo planirano 45 aktivnosti, od čega je polovina u okviru redovnih godišnjih aktivnosti Odbora.

U 2012. godini Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 24. saziva održao je ukupno 15 sjednica, od kojih su dvije sjednice imale po jedan nastavak. Umjesto 62. sjednice održan je Konsultativni sastanak Odbora sa predstavnicima institucija političkog sistema Crne Gore, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinih organizacija koje se bave pitanjima ljudskih prava, a na sastanku je razmatran Plan aktivnosti (Nacrt) Odbora za ljudska prava i slobode za 2012.godinu.

Nakon održavanja parlamentarnih izbora i konstituisanja Skupštine Crne Gore 25. saziva, na drugoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2012. godini, 20. decembra 2012. godine, formiran je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, a detaljniji podaci o radu Odbora u 25. sazivu biće sadržani u Izvještaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu.

Odbor za ljudska prava i slobode održao je **dvije javne tribine** i to:

- Javnu tribinu na temu „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“ održao je u Podgorici 30. marta 2012. godine i

- Javnu tribinu na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom“, održao je 1. juna 2012. godine u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću.

Odbor je održao **dva**, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine, **kontrolna saslušanja** i to:

- 11. aprila 2012. godine na nastavku 67. sjednice održano je Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, dr Suada Numanovića na temu: „Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama“.

- 25. juna 2012. godine na nastavku 74. sjednice Kontrolno saslušanje: Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Ministra rada i socijalnog staranja i Ministra unutrašnjih poslova na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II“.

U 2012. godini predsjednik i/ili članovi Odbora za ljudska prava i slobode su održali sastanke sa predstavnicima domaćih i međunarodnih organizacija i institucija, kao i sa grupom zainteresovanih građana.

- Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Đorđe Pinjatić, sastao se sa šefom Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lojdom Tudikom, 30. januara 2012. godine. Cilj sastanka bilo je upoznavanje sa samostalnim organizovanjem javnih tribina Odbora za ljudska prava i slobode, koje su realizovane u skladu sa uputstvima dobijenim od Misije OEBS-a, kroz sprovođenje Projekta „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“, koji je Misija OEBS-a realizovala u Skupštini Crne Gore.

- Odbor za ljudska prava i slobode održao je 7. marta 2012. godine četvrti sastanak sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, čime je izrazio spremnost za nastavak saradnje uspostavljene početkom 2010. godine, a sa ciljem da doprinese rješavanju problema djece i omladine sa teškoćama u razvoju i poboljšanju njihovog položaja u društvu.

- Odbor za ljudska prava i slobode održao je sastanak sa predstavnicima Grupe građana iz Ulcinja koji su informisali poslanike, članove Odbora o problemima sa kojima se suočavaju dugi niz godina, navodeći da imaju crnogorsko državljanstvo, albanske su nacionalnosti, određeni broj godina su radili na Kosovu, ali imaju problema u

regulisanju prava na penziju. Zamolili su da im Odbor, u domenu Poslovnikom Skupštine definisane nadležnosti, pokuša pomoći u rješavanju problema.

- Sastanak dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode sa Ričardom Karverom, stručnim konsultantom UNDP-a za procjenu kapaciteta institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, održan 5. septembra 2012. godine radi upoznavanja sa dosadašnjom saradnjom Odbora za ljudska prava i slobode i institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i

- Sastanak dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode, zajedno sa predstavnicima Odbora za rodnu ravnopravnost, zdravstvo, rad i socijalno staranje i ekonomiju, finansije i budžet sa delegacijom Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija, održan 13. septembra 2012. godine radi informisanja o rezultatima saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija, sa posebnim osvrtom integrisani model "Djelujući kao jedan".

U 2012. godini značajne su **dvije posjete** predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sledećim institucijama:

- Posjeta instituciju Zaštitnika ljudska prava i sloboda Crne Gore, realizovana 14. maja 2012. godine. Posjeta Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i sastanak sa zaposlenima organizovani su u cilju realizacije Planom utvrđene aktivnosti Odbora za 2012. godinu, a povodom predstojećeg razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu, prethodnih Zaključaka Odbora u funkciji kadrovskog i materijalnog jačanja Institucije Ombudsmana i nedavnog davanja saglasnosti na Akt o sistematizaciji Institucije Zaštitnika od strane Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore.

- Posjeta JU Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj, 28. maja 2012. godine. Na poziv Odbora, posjeti su prisustvovali ministar rada i socijalnog staranja, dr Suad Numanović i zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta, Nevenka Stanković. Posjeta je organizovana na osnovu Zaključka sa 69. sjednice Odbora, od 8. maja 2012. godine, a u cilju realizacije Planom utvrđene aktivnosti Odbora za 2012. godinu i prethodno donesenog Zaključka na 56. sjednici Odbora od 9. decembra 2011. godine na kojoj su učestvovala i djeca iz Dječijeg doma „Mladost“. U neposrednom razgovoru sa djecom i zaposlenima i obilaskom Dječijeg doma, članovi Odbora su se upoznali sa uslovima života i rada u Domu i uvjerali se u kojem stepenu su realizovane Preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zaključak

Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11) donesen povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama.

Članovi Odbora su **učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima** u zemlji i inostranstvu, a sve sa ciljem promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija (**dat tabelarni prikaz**).

Nastavljena je saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je prisustvovao brojnim sjednicama Odbora na kojima je dao značajan doprinos radu Odbora. Na 71. sjednici Odbora, 24. maja 2012. godine razmotren je Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu koji je Skupština prihvatila na sedmoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2012. godini.

Saradnja sa NVO sektorom je intenzivna. Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, po njihovom zahtjevu, uz odobrenje Predsjednika Odbora, prisustvuje predstavnik NVO „Građanska alijansa“. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, sa čijim predstavnicima je održan četvrti sastanak. Zamjenik predsjednika Odbora sastao se 9. marta 2012. godine sa polaznicima Škole demokratskog rukovođenja, koju realizuje NVO „Građanska alijansa“, u saradnji i uz podršku Savjeta Evrope i Misije OEBS-a u Crnoj Gori i tom prilikom upoznao polaznike Škole demokratskog rukovođenja sa nadležnostima i radom Odbora za ljudska prava i slobode, kao i sa saradnjom ovog radnog tijela sa nevladinim sektorom. Predstavnici nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora, a takođe su učestvovali i na javnim tribinama i drugim aktivnostima koje je ovaj Odbor organizovao. Članovi Odbora učestvuju na okruglim stolovima i seminarima na poziv nevladinih organizacija koje organizuju te aktivnosti.

*****

U navedenom periodu, Odbor je **jednoglasno donosio gotovo sve odluke** o aktima koja je razmatrao, jer su članovi Odbora svoje političke interese pretpostavili važnosti donešenih odluka od opšteg značaja.

Bez obzira na sve aktivnosti ostvarene u navedenom izvještajnom periodu, jasno je da prostora za napredak i dalje snaženje Odbora ima, pa će to biti jedan od ključnih ciljeva Odbora u narednoj godini.

Stepen realizacije aktivnosti utvrđenih Planom Odbora za ljudska prava i slobode:

Odbor za ljudska prava i slobode u 2012. godini razmotrio je sledeće **Predloge zakona:**

1. Predlog zakona o zaradama državnih službenika i namještenika (matični odbor- Odbor na 61. sjednici održanoj 8. februara 2012. godine razmotrio Predlog zakona o zaradama državnih službenika i namještenika, a na 63. sjednici održanoj 16. februara 2012. godine Amandmane (tri) na ovaj Predlog zakona/Odbor podnio Skupštini izvještje/Skupština Crne Gore na sjednici drugog vanrednog zasijedanja u 2012. godini, 27.februara 2012. godine, usvojila Predlog zakona o zaradama državnih službenika i namještenika.
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (matični odbor- Odbor na 73. sjednici održanoj 18. juna 2012. godine razmotio Predloha zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, a na 75. i 76. sjednici, održanim 24. i 26. jula 2012. godine, razmotrio Amandmane (tri) na ovaj Predlog zakona/Odbor podnio Skupštini izvještaje/ Skupština Crne Gore na osmoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2012. godini usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.
3. Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama (zainteresovani odbor- Odbor na 73. sjednici održanoj 18. juna 2012. godine razmotio Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama/ Odbor podnio Mišljenje Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu/ Skupština Crne Gore na osmoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2012. godini usvojila Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama.
4. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka (zainteresovani odbor- Odbor na 73. sjednici održanoj 18. juna 2012. godine razmotio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka/ Odbor podnio Mišljenje Odboru za bezbjednost i odbranu/ Skupština Crne Gore na osmoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2012. godini usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka.
5. Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2013. godinu, u dijelu koji se odnosi na potrošačke budžetske jedinice:

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u okviru Programa: Administracija, Ostvarivanje ljudskih prava, Unapređenje položaja RAE populacije, Nacionalni savjeti, Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava; Ministarstvo rada i socijalnog staranja u okviru Programa: Transferi za socijalnu zaštitu, Prava iz oblasti socijalne zaštite, razdio: Izdržavanje štíćenika u domovima, shodno Zaključku Skupštine Crne Gore ("Službeni list CG", br.36/11); Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama; Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore, o čemu je Odbor za ljudska prava i slobode (zainteresovani Odbor) u skladu sa članom 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnio Mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Skupština Crne Gore na trećoj sjednici drugog redovnog zasijedanja, dana 28. decembra 2012. godine, usvojila Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu.

Odbor za ljudska prava i slobode u 2011. godini održao je **dvije javne tribine**:

- Javnu tribinu na temu „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“ održao je u Podgorici 30. marta 2012. godine i
- Javnu tribinu na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom“, održao je 1. juna 2012. godine u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću.

Odbor je održao **dva**, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine, **kontrolna saslušanja** i to:

- Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, dr Suada Numanovića na temu: „Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama“, održano na nastavku 67. sjednice, 11. aprila 2012. godine; Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o kontrolnom saslušanju sa predlogom zaključka (14)/ Skupština Crne Gore nije razmatrala Izvještaj o Kontrolnom saslušanju ministra rada i socijalnog staranja dr Suada Numanovića.

- Kontrolno saslušanje: Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Ministra rada i socijalnog staranja i Ministra unutrašnjih poslova na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II” , održano na nastavku 74. sjednice, 25. juna 2012. godine. Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o kontrolnom saslušanju sa predlogom zaključka (19)/ Skupština Crne Gore nije razmatrala Izvještaj o Kontrolnom saslušanju Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Ministra rada i socijalnog staranja i Ministra unutrašnjih poslova na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II”.

U ovom izvještajnom periodu Odbor je razmotrio sljedeće **izvještaje**:

1. Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu/ Skupština Crne Gore 24. saziva, na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, 10. jula 2012. godine, povodom razmatranja Izvještaja o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu, donijela je Zaključak kojim je prihvatila Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu.
2. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu / Skupština Crne Gore 24. saziva, na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, 10. jula 2012. godine, povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu, donijela je Zaključak kojim je prihvatila Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu.
3. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini/ Skupština Crne Gore 24. saziva, na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, 10. jula 2012. godine, povodom razmatranja Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini. donijela je Zaključak kojim je prihvatila Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini.

Takođe, Odbor je razmotrio Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope (ECRI) o Crnoj Gori, sačinjen u okviru četvrtog ciklusa monitoringa, koji je usvojen u decembru 2011, a objavljen 21. februara 2012. godine i sačinio Izvještaj sa Predlogom zaključka koji je uputio Skupštini Crne Gore.

Takođe, Odbor je razmotrio **jednu Informaciju:**

- Informaciju o stanju u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u vezi sa štrajkom zatvorenika, koju je Ministarstvo pravde dostavilo, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u skladu sa Zaključkom Odbora za ljudska prava i slobode sa 61. sjednice, održane 8. februara 2012. godine i u vezi sa istom usvojio Zaključak koji je dostavljen Ministru pravde, nadležnom za rad ZIKS-a, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zakonom ovlašćenom za zaštitu prava lica lišenih slobode i nacionalnom mehanizmu za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i Direktor u Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.

NAPOMENA:

- Od ukupno 44 aktivnosti utvrđene Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode u 2012. godini, Odbor je realizovao 20, dok 24 aktivnosti nijesu realizovane, uglavnom zbog skraćivanja mandata Skupštini Crne Gore 24. saziva, shodno Odluci o skraćivanju mandata Skupštine Crne Gore 24. saziva koju je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva na desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, dana 26. jula 2012. godine.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA

Radno tijelo	Broj sjednica		Trajanje sjednica (u satima)		Trajanje sjednica (u danima)		Broj razmatranih tačaka d.reda		Broj razmatranih predloga zakona		Broj razmatranih amandmana	
	2011.	2012.	2011	2012.	2011	2012.	2011	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.
ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE	28 <u>samostalnih sjednica</u> + <u>jedna zajednička sjednica</u> sa Odborom za politički sistem, pravosuđe i upravu (31.sjednica je imala nastavak, 36. sjednica dva nastavka, 38. sjednica je imala	18 sjednica (2 nastavka)+ konsultativni sastanak+2 javne tribine+2 posjete-aktivnosti utvrđene Planom aktivnosti za 2012. godinu+ 2 sastanka utvrđena Planom aktivnosti za 2012. godinu	80 sati	29 sati 25 minuta+2 sata i 30 minuta-konsultativni sastanak+ 7 sati i 30 minuta- 2 javne tribine+6 sati 15 minuta- 2 posjete+ 2 sata i 30 minuta- 2 sastanka	31	18 dana+1 dan konsultativni sastanak+2 dana- 2 javne tribine+ 2 dana- 2 posjete utvrđena Planom aktivnost i za 2012. godinu +2 dana- 2 sastank	81 tačka	51 tačka	tri	Tri predloga zakona+ tri predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona	113	devet

	jedan nastavak, 41. sjednica jedan nastavak i 52. sjednica jedan nastavak)					a utvrđena Planom aktivnosti za 2012. godinu						
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa čl. 67 Poslovnika ¹		Konsultativna saslušanja		Kontrolna saslušanja	
	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.
Odbor za ljudska prava i slobode	Član 67 stav 1-46 Član 67 stav 2-114	Član 67 stav 1- 27 Član 67 stav 2- 38 Učešće na konsultativnom sastanku, shodno članu 67 stav 2- 27 Učešće na javnim tribinama shodno članu 67 stav 2- 27	Jedno konsultativno saslušanje na temu: "Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine", održano 15. decembra 2011. godine	0	Dva kontrolna saslušanja 1. Kontrolno saslušanje direktora ZIKS-a, održano 14. juna 2011. godine o čemu je Izvještaj sa predlogom zaključaka podnesen Skupštini na usvajanje i 2. Kontrolno saslušanje ministra za ljudska i manjinska prava, održano 24. oktobra 2011. godine o čemu je Izvještaj sa predlogom zaključaka podnesen Skupštini na usvajanje	Dva kontrolna saslušanja: 1. Ministra rada i socijalnog staranja 2. Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Ministra rada i socijalnog staranja i Ministra unutrašnjih poslova

¹ Odnosi se na broj učesnika na sjednicama odbora, koji su učestvovali u radu u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode u toku 2012. godine

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI

1.

Naziv aktivnosti	Sastanak predsjednika i sekretara Odbora za ljudska prava i slobode sa šefom Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lojd Tudikom
Datum	30. januar 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Skupština Crne Gore- Odbor za ljudska prava i slobode
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, Slava Burić, sekretar Odbora, Lojd Tudik, šef Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a, Ana Savković, službenica u Misiji OEBS-a u CG

Kratak opis aktivnosti	<p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Đorđe Pinjatić, sastao se sa šefom Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lojdom Tudikom. Cilj sastanka bilo je upoznavanje sa samostalnim organizovanjem javnih tribina Odbora za ljudska prava i slobode, koje su realizovane u skladu sa uputstvima dobijenim od Misije OEBS-a, kroz sprovođenje Projekta „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“, koji je Misija OEBS-a realizovala u Skupštini Crne Gore. Na početku sastanka, šef Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori Lojd Tudik je izjavio da je upoznat sa javnim tribinama koje je organizovao Odbor za ljudska prava i slobode.</p> <p>Predsjednik Odbora, Đorđe Pinjatić, istakao je da je cilj Odbora da se putem javnih tribina građani upoznaju sa radom Skupštine Crne Gore, njenim nadležnostima i ovlaštenjima, pojmom i sadržinom ljudskih prava, kao i da se uspostavi neposrednija komunikacija između poslanika i građana. Na taj način, građani mogu da se upoznaju sa tim šta je njihovo pravo i da li su diskriminirani, a javno suočavanje sa građanima i njihovim stavovima je veoma važno za njihovo shvatanje diskriminacije. Predsjednik Pinjatić je još istakao da su poslanici učestvovali na javnim tribinama bez obzira na partijsku pripadnost. Na tim tribinama se moglo čuti izvorno ono što građani misle o temama koje su bile predmet razmatranja.</p> <p>Predsjednik Odbora je najavio održavanje javne tribine u Podgorici, u martu 2012. godine, na temu:“Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“, uz koju će biti uključena Analiza zakonskog okvira u vezi sa zabranom diskriminacije koju je na Okruglom stolu održanom 2. decembra 2011. godine predstavila kancelarija OEBS-a u Crnoj Gori. Ocijenio je značajnim da NVO sektor bude uključen, ne kroz njihovu bazičnu ulogu, već kao savjest građana i kao ljudi koji opominju. Cilj ove tribine bi bio da kroz međunarodno iskustvo, uz pomoć civilnog sektora, ne samo NVO, nego i medija i Univerziteta, usmjeri djelovanje poslanika ka poboljšanju rada institucija izvršne vlasti koji nije na odgovarajućem nivou. Predsjednik Odbora, Đorđe Pinjatić, je naglasio da sa javnih tribina poslanici nastoje da dobiju što više informacija o implementaciji važećih zakonskih rješenja i potrebi eventualnih izmjena zakona. Takođe, primijetio je da postoji osjećaj građana da je lakše prići i postaviti pitanje poslaniku nego odborniku. Zato su javne tribine organizovane sa lokalnim samoupravama, da bi se probudila svijest lokalnih odbornika o njihovom značaju i o potrebi da se svi problemi rješavaju na lokalnom nivou. Dalje je naglasio da su edukativni značaj, proces demokratizacije i unaprijeđenje ljudskih prava bili glavni ciljevi Odbora u organizovanju ovih javnih tribina.</p> <p>Šef Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lojd Tudik, izjavio je da je projekat OEBS-a „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“ završen, ali da su zainteresovani za dalju saradnju. Strani eksperti su prilikom evaluacije Projekta zaključili da su javne tribine predstavljale jednu uspješnu priču, a da je u njihovoj realizaciji upravo najuspješniji bio Odbor za ljudska prava i slobode. Predložio je da Odbor podijeli sa ostalim odborima svoje iskustvo u organizovanju tribina i da im pomogne da se uključe u slične aktivnosti. Takođe, predložio je da Odbor za ljudska prava i slobode održi zajedničku javnu tribinu na temu antidiskriminacije sa drugim nadležnim odborima. Pošto pojam diskriminacije obuhvata sve oblasti života, predsjednik Pinjatić smatra da se javna tribina na temu diskriminacije može podijeliti na određene tematske oblasti i da Odbor za ljudska prava i slobode u saradnji sa drugim odborima može organizovati javne tribine na kojima bi se razmatrala pitanja u vezi sa diskriminacijom žena, diskriminacijom u pravosuđu i diskriminacijom u policiji. Gospodin Tudik se složio da je ideja odlična.</p> <p>Predsjednik Odbora, Đorđe Pinjatić, je predložio da g-din Tudik ovu ideju, formalnim putem, iznese Generalnom sekretaru i rukovodstvu Skupštine, sa čime se predstavnik Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lojd Tudik, saglasio.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija o sastanku i usvojena na 64. sjednici Odbora, održanoj 2.marta 2012. godine</p>

2.

Naziv aktivnosti	Učešće Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode na Međunarodnoj konferenciji „Saradnja nacionalnih parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela u Jugoistočnoj Evropi“, koju je organizovala Narodna Skupština Republike Srbije i Evropski pokret u Srbiji, uz pomoć OEBS-a i Fridrih Ebert Stiftung fondacije
Datum	3.i 4. april 2012. godine
Mjesto	Narodna skupština Republike Srbije- Beograd- Srbija
Organizator	Narodna Skupština Republike Srbije i Evropski pokret u Srbiji, uz pomoć OEBS-a i Fridrih Ebert Stiftung fondacije
Učesnici	U Delegaciji Odbora su bili: zamjenik predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimir Aleksić, članovi Odbora Šefkija Murić i Ljerka Dragičević i sekretar Odbora, Slava Burić.

Kratak opis aktivnosti	<p>Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode učestvovala je na Međunarodnoj konferenciji na temu: “Saradnja nacionalnih parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela u Jugoistočnoj Evropi”, koju je organizovala Narodna Skupština Republike Srbije i Evropski pokret u Srbiji, uz pomoć OEBS-a i Fridrih Ebert Stiftung fondacije.</p> <p>Konferencija je održana 3. i 4. aprila 2012. godine, u Beogradu. Konferencijom je predsjedavala Gordana Čomić, potpredsjednica Narodne skupštine Republike Srbije.</p> <p>Pored članova Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode, iz Crne Gore, na Konferenciji su učestvovali: Valentina Radulović-Šćepanović, poslanica Skupštine Crne Gore u svojstvu člana Radne grupe Parlamentarne dimenzije (PD) „SEECF-a“, Budimir Šćepanović, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i slobode Crne Gore i Zlatko Vujović, predsjednik Upravnog odbora NVO CEMI. Na Konferenciji su iz država regiona Jugoistočne Evrope, kao i države domaćina, takođe, učestvovali: Slavica Djukić-Dejanović, predsjednica Narodne skupštine RS, koja je svojim uvodnim izlaganjem zvanično otvorila Konferenciju, Saša Janković, zaštitnik građana Republike Srbije, Nevena Petrušić, povjerenica za zaštitu ravnopravnosti Republike Srbije, Vlatko Ratković, predsjednik Zakonodavnog odbora, Narodna skupština RS, Irma Baraku, povjerenica za zaštitu od diskriminacije iz Republike Albanije, Gheorghe Lanku, obmudsman Republike Rumunije, Ljubomir Sandić, ombudsman Bosne i Hercegovine, Zdenka Čebašek-Travnik, ombudsman Republike Slovenije, Kalliopi Spanou, ombudsman Republike Grčke, Polona Tepina, pravna savjetnica Povjerenice za informacije iz Republike Slovenije, Aleksandar Resanović, zamjenik Povjerenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Republike Srbije, Boško Ristić, predsjednik Odbora za pravosuđe i upravu, Narodne skupštine RS, Nataša Jelić, viši saqvjetnik u Službi za rešavanje sukoba interesa u Agenciji za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji, Voislav Zafirovski, predsjednik Državne komisije za borbu protiv korupcije, BJR Makedonija, Vilfrida Bushati, šefica Odjeljenja za istrage i inspekcije u Kancelariji Povjerenice za zaštitu od diskriminacije i Sonila Kadare, pravni savjetnik u Odsjeku za praćenje nezavisnih institucija u Parlamentu u Republici Albaniji, Jadranka Jelinčić, izvršna direktorka Fonda za otvoreno Nataša Novaković, pravna savjetnica Misije OEBS-a u Srbiji, Maja Bobić, generalni sekretar Evropskog pokreta u Srbiji, Nikolin Kujxhija, direktor Odsjeka za praćenje nezavisnih institucija, iz Parlamenta Republike Albanije, Rok Praprotnik, zamjenik predsjednika Komisije za sprečavanje korupcije iz Republike Slovenije, Zorana Marković, direktorka Agencije za borbu protiv korupcije iz Republike Srbije, Dimitrios Kypreos, šef Misije OEBS-a u Srbiji, Vlastimir Matejić, predsjednik Evropskog pokreta u Srbiji, Todor Galev, viši analitičar iz Centra za proučavanje demokratije iz Republike Bugarske, Izvršni direktor GONG iz Republike Hrvatske, Vesna Malenica, Think Tank Populari iz Bosne i Hercegovine, Nemanja Nenadić, programski direktor Transparency iz Srbije i Ivan Knežević, zamjenik generalnog sekretara Evropskog pokreta u Srbiji. Na Konferenciji je bilo riječi o međusobnom uticaju i odnosu nacionalnih parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela, učešću nezavisnih regulatornih tijela u zakonodavnim procesima, horizontalnoj saradnji parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela u pogledu odgovornosti kao i o perspektivama organizacija civilnog društva-uključenost, učešće i uticaj.</p> <p>Diskusijama učesnika se pokušalo odgovoriti na brojna pitanja o međusobnom uticaju i odnosu nacionalnih parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela:</p>
-------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Koji su glavni preduslovi za obezbeđivanje adekvatnog pravnog okvira za pravilno funkcionisanje nezavisnih regulatornih tiela? -Kako je osigurana finansijska nezavisnost nezavisnih regulatornih tijela? - Šta treba da uključuju procedure imenovanja i razrješenja predstavnika nezavisnih regulatornih tijela? - Učešće nezavisnih regulatornih tijela u zakonodavnom procesu u oblastima svoje nadležnosti? - Kako i zašto bi interni standardni saradnje sa parlamentom trebali biti uspostavljeni? - Kakva su iskustva uključivanja međunarodnih konvencija u nacionalne modalitete? - Kako nezavisna regulatorna tijela mogu da doprinesu nadzornoj i kontrolnoj funkciji koju parlament vrši nad izvršnom vlasti? - Kako parlamenti i nezavisna regulatorna tijela mogu da preduzmu uspješne istražne postupke? -Kako može da se unaprijedi svijest o odgovornosti? - Da li postoji praćenje uticaja izveštaja i preporuka nezavisnih regulatornih tijela? - Kako može biti stvorena uspješna strategija za primjenu preporuka nezavisnih regulatornih tijela od strane relevantnih državnih organa? - Koji mehanizmi obezbjeđuju odgovarajuće razmatranje preporuka nezavisnih regulatornih tijela od strane nadležnih organa? - Da li su mediji uspješno sredstvo za promovisanje problema koji se tiču rada nezavisnih regulatornih tijela među građanima? - Mogu li organizacije civilnog društva da pojačaju ulogu nezavisnih regulatornih tijela? - Da li u zemljama regiona postoji dovoljno uključivanje organizacija civilnog društva u rad nezavisnih regulatornih tijela? - Da li postoji dovoljna uključenost i adekvatan pristup organizacija civilnog društva pitanjima vezanim za nezavisna regulatorna tijela u zemljama regiona? <p>Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su, povodom izlaganja na panelima: “Godišnji izvještaji nezavisnih regulatornih tijela i njihovi efekti”, “Međusobni uticaj i odnos parlamenta i nezavisnih regulatornih tijela” i “Perspektiva organizacija civilnog društva: uključenost, učešće i uticaj”, svoje diskusije na zadate teme, zbog nedostatka vremena, priložili organizatorima i učesnicima Konferencije.</p> <p>Konferencija je od učesnika ocijenjena interesantnom, korisnom i edukativnom.</p> <p>Usvojeni su Zaključci i Preporuke, a dogovoreno je da razmjena iskustava parlamenata, u cilju, unapređenja saradnje i razmjene iskustava država regiona, treba da postane praksa kojom će se doprinijeti demokratizaciji cijelog regiona. Za jednu od mogućih tema naredne konferencije predloženo je da bude antidiskriminacija – položaj Roma u regionu.</p>
Dodatni komentar	Sačinjen Izvještaj o učešću Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na Međunarodnoj konferenciji na temu: „Saradnja parlamenata i nezavisnih regulatornih tijela u Jugoistočnoj Evropi“ i usvojen na 69. sjednici Odbora, održanoj 8. maja 2012. godine.

3.

Naziv aktivnosti	Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića sa konsultantkinjom Fondacije za otvoreno društvo, Kristi Evenson, povodom evaluacije rada NVO "CEDEM", kroz saradnju sa Odborom za ljudska prava i slobode
Datum	24. april 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na molbu NVO "CEDEM"
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, Kristi Evenson, konsultantkinja Fondacije za otvoreno društvo, Maša Đorđević iz Fondacije za otvoreno društvo i Marija Vuksanović, projekt menadžerka u CEDEM-ovom Odjeljenju za vladavinu prava.

Kratak opis aktivnosti	<p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Đorđe Pinjatić sastao se sa Kristi Evenson, konsultantkinjom Fondacije za otvoreno društvo. Sastanak je organizovan na inicijativu NVO "CEDEM", a cilj sastanka je sprovođenje evaluacije za procjenu kvaliteta i vidljivosti aktivnosti CEDEM-a koje su podržane od strane Fondacije za otvoreno društvo kroz institucionalni grant (Think Tank Fund) u protekle tri godine. Sastanku su prisustvovala Maša Đorđević iz Fondacije za otvoreno društvo i Marija Vuksanović, projekt menadžerka u CEDEM-ovom Odjeljenju za vladavinu prava.</p> <p>Maša Đorđević je saopštila da se evaluacija realizuje radi procjene relevantnosti predloga praktičnih politika CEDEM-a, uspješnosti zagovaranja promjena javnih politika, te kvaliteta komunikacije i saradnje CEDEM-a sa partnerskim organizacijama, donosiocima odluka, međunarodnim subjektima i medijima.</p> <p>Predsjednik Odbora je upoznao goste sa nadležnostima Odbora i istakao da Odbor ima intenzivnu saradnju sa nevladinim organizacijama, što je konstatovano i u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu. Saopštio je da je rad Odbora za ljudska prava i slobode veoma transparentan, da svim sjednicama Odbora prisustvuju predstavnici medija, a da predstavnici nevladinog sektora takođe mogu učestvovati u radu Odbora, ukoliko za to pokažu interesovanje.</p> <p>Na brojnim sjednicama Odbora, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, učestvovali su predstavnici organizacija civilnog društva. Na javnim tribinama koje je organizovao Odbor za ljudska prava i slobode radi jačanja transparentnosti rada Skupštine i njenih radnih tijela i uspostavljanja direktnog kontakta sa građanima, učestvovali su predstavnici NVO-a, u zavisnosti od teme javne tribine. Takođe, predstavnici nevladinog sektora su učestvovali na kontrolnim saslušanjima koje je Odbor organizovao u proteklom periodu. Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su učestvovali na brojnim okruglim stolovima, seminarima, konferencijama i stručnim skupovima koje su organizovale nevladine organizacije.</p> <p>Odbor ima kvalitetnu saradnju i sa NVO "CEDEM". Konkretno, predsjednik Odbora je na poziv ove nevladine organizacije učestvovao na Okruglom stolu na kojem je predstavljen Izvještaj o monitoringu suđenja za period od 1. aprila 2011. do 31. avgusta 2011. godine, koji je održan 28. septembra 2011. godine u Podgorici. Predsjednik Odbora je istakao da je CEDEM uputio i konkretne Preporuke koje se odnose na nastavak reforme pravosuđa, intenziviranje obuke sudija i budućeg sudijskog kadra, poboljšanje materijalnih uslova, iznalaženje mjera za zadržavanje kadra, kao i na unapređenje komunikacije sa državnim organima i sudovima u okruženju.</p> <p>Po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na 51. sjednici Odbora održanoj 12. oktobra 2011. godine, učestvovala je Marija Vuksanović, projekt menadžerka u CEDEM-ovom Odjeljenju za vladavinu prava. Tom prilikom je predstavnica NVO "CEDEM" detaljno predstavila rezultate sprovedenog istraživanja svim članovima Odbora za ljudska prava i slobode, a i članovi Odbora su učestvovali u raspravi i izrazili značajno interesovanje za predmetnu oblast.</p> <p>Saradnja sa NVO "CEDEM" nastavljena je i u ovoj godini. Naime, na poziv Odbora za ljudska prava i slobode, na Konsultativnom sastanku Odbora za ljudska prava i slobode, održanom 20. februara 2012. godine na kojem je razmatran Nacrt plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, učestvovala je i predstavnica NVO "CEDEM", Marija Vuksanović.</p>
-------------------------------	--

	<p>Takođe, predsjednik Odbora je istakao da je predstavnica NVO "CEDEM", Marija Vuksanović učestvovala na Javnoj tribini Odbora na temu: "Implemetacija Zakona o zabrani diskriminacije", koja je održana 30. marta 2012. godine u Podgorici. Tom prilikom je pohvalila aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, spremnost i otvorenost za saradnju sa nevladinim sektorom. Upoznala je učesnike Javne tribine sa aktivnostima koje CEDEM realizuje u oblasti antidiskriminacije. Podsjetila je da je NVO „CEDEM“ u sklopu monitoringa nad primjenom Zakona o zabrani diskriminacije organizovala niz obuka i seminara.</p> <p>Predsjednik Pinjatić je saopštio da je od NVO "CEDEM" bio pozvan da učestvuje na Okruglom stolu na temu: "Antidiskriminaciono zakonodavstvo i evropski standardi- uporedno iskustvo" koji je NVO „CEDEM“ organizovala u Bečićima 22. i 23. marta 2012. godine, ali zbog prethodno preuzetih obaveza nije bio u mogućnosti da učestvuje.</p> <p>Na pitanja predstavnica Fondacije za otvoreno društvo o tome koliko važnom smatra ulogu nevladinog sektora i konkretno „CEDEM“-a na putu Crne Gore ka Evropskoj uniji i koliko je njihov rad koristan Odboru za ljudska prava i slobode, predsjednik Odbora je odgovorio da je njihova uloga značajna, a posebno važnim smatra objektivne, realne, argumentovane analize, ocjene i preporuke koje „CEDEM“ daje u svojim izvještajima koji nastaju kao rezultat stručnih analiza i istraživanja o pojedinim problemima i oblastima društvenog života. Veoma važnim smatra stručna mišljenja i stavove predstavnika nevladinog sektora o svim važnim pitanjima. Savjetodavna funkcija nevladinog sektora je veoma korisna svim donosiocima političkih odluka.</p> <p>Predsjednik Odbora smatra da je „CEDEM“ svojim dosadašnjim aktivnostima pokazao da sa krajnjom ozbiljnošću i objektivnim pristupom prilazi svakom zadatku, zbog čega ih Odbor za ljudska prava i slobode doživljava kao partnera na brojnim zajedničkim aktivnostima u oblasti promocije i zaštite ljudskih prava i sloboda.</p> <p>Odgovarajući na pitanja o planiranim vidovima saradnje između Odbora za ljudska prava i slobode i o tome koje aktivnosti CEDEM-a bi najviše koristile Odboru u budućem radu, Predsjednik Odbora je saopštio da podržava nastavak svih aktivnosti CEDEM-a u analizi zaštite temeljnih ljudskih prava i sloboda i da smatra da bi istraživanja u nekim ključnim oblastima, kao što su funkcionisanje pravosuđa i poštovanje ljudskih prava u pravosudnom postupku, trebalo uraditi po dubini, kako bi se utvrdili konkretni nedostaci, a nakon toga preduzele aktivnosti i mjere na normativnom poboljšanju postojećeg stanja.</p> <p>Zaključeno je da su ovakve i slične aktivnosti i saradnja Odbora i nevladinog sektora veoma značajni, jer jedino zajedničkim djelovanjem svih društvenih subjekata, u skladu sa njihovim nadležnostima i mogućnostima, mogu se postići konkretni rezultati, poboljšati uslovi života i promovisati i štitići ljudska prava svih građana.</p> <p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je izrazio jasnu spremnost za nastavak saradnje sa NVO "CEDEM" i svim drugim relevantnim nevladinim organizacijama koje imaju objektivan kritički pristup u zaštiti ljudskih prava i sloboda naših građana.</p>
Dodatni komentar	Sačinjena Informacija o Sastanku predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića sa konsultantkinjom Fondacije za otvoreno društvo, Kristi Evenson, povodom evaluacije rada NVO "CEDEM", kroz saradnju sa Odborom za ljudska prava i slobode, koja je usvojena na 69. sjednici Odbora 8.maja 2012. godine

4.

Naziv aktivnosti	Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića na Sastanku mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope (CRONSEE) na temu: „Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe“
Datum	18. maj 2012. godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore koja ove godine predsjedava mrežom ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope
Učesnici	Sastanku Mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope prisustvovali su: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Duška Šljivančanin, saradnica u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ljubomir Sandić i Jasminka Džumhur iz institucije Ombudsmana BiH, Aleksandra Marin Diklić, načelnik odeljenja za dječija prava BiH, Merita Gara, zamjenica Ombudsmana za dječija prava na Kosovu, Miljana Ščekić, savjetnik Ombudsmana za dječija prava na Kosovu, Gheorghe Lanacu, sekretar Ombudsmana u Rumuniji, Corneliu Cotruta, Ombudsman u Rumuniji, Samantha Stratidaki, načelnik Odeljenja za dječija prava u instituciji Ombudsmana u Grčkoj, Tone Dolčić, Zamjenik za prava djeteta u instituciji Ombudsmana u Sloveniji, Jan Vošnjak, savjetnik za prava djeteta u instituciji Ombudsmana Slovenije, Nevenka Krusarovska, zamjenica Ombudsmana za dječija prava Makedonije, Iva Mihalovska, savjetnik Ombudsmana za dječija prava Makedonije, Lidija Petrović, savjetnik za prava djeteta Ombudsmana Hrvatske, Gordana Filipović, Zamjenica Ombudsmana za dječija prava Hrvatske, Nada Grahovac, Ombudsman Republike Srpske, Dane Gligorović, Savjetnik za prava djeteta Ombudsmana Republike Srpske, Ahmed Pjano, menadžer Save the Children, Aleksandra Galonja, konsultant Save the Children, Jovan Kojičić, savjetnik Predsjednika Vlade Crne Gore i Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode.

Kratak opis aktivnosti	<p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Đorđe Pinjatić učestvovao je na Sastanku Mreže Ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope (CRONSEE) na temu: „Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe“. Sastanak je organizovala institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore koja ove godine predsjedava Mrežom Ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope.</p> <p>Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković je istakao da je Crna Gora kao članica Savjeta Evrope, prepoznajući značaj jedinstva među članicama, u ostvarivanju i zaštiti prava djeteta, a posebno u zaštiti od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece, pristupila Konvenciji Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, krajem 2010. godine, a ratifikacijom, Konvencija je postala sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka Crne Gore. Naglasio je da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, shvatajući stepen ugrožavanja prava djeteta kroz seksualno nasilje i seksualnu eksploataciju, odlučila da se uključi u Regionalni projekat pod nazivom: “Prevenција eksploatacije djece u jugoistočnoj Evropi”, koji sprovodi Mreža Ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope, uz podršku Save the children-a iz Norveške. Podsjetio je da je u prošloj godini sprovedena prva faza projekta, kroz istraživanje o fenomenu dječjeg prosjačenja, a da se ove godine realizuje druga faza koja obuhvata istraživanje o seksualnoj eksploataciji djece.</p> <p>Zaštitnik je veoma značajnim ocijenio aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode koji je prepoznao značaj Projekta i svojim Planom aktivnosti za 2012. godinu utvrdio razmatranje izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o seksualnoj eksploataciji djece. I niz drugih planiranih aktivnosti Odbora, po riječima Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, govori ne samo o podršci realizaciji ovog projekta, već o opredjeljenju i spremnosti Odbora za ljudska prava i slobode i Skupštine Crne Gore da posebnu pažnju posvete pravima djece u cilju poboljšanja njihovog položaja i unapređenja poštovanja njihovih prava.</p> <p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Đorđe Pinjatić je upoznao učesnike sastanka sa aktivnostima Odbora u dijelu promocije i zaštite prava djeteta, kao i sa saradnjom sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u dijelu koji se odnosi na dječija prava. Istakao je da Odbor ima intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, što je konstatovano i u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu.</p> <p>Podsjetio je da je Odbor, u fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine, na 65. sjednici održanoj 2. marta 2012. godine usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, pripremljen u skladu sa novom praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, a u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti.</p> <p>Naglasio je da će Odbor za ljudska prava i slobode naročitu pažnju, kroz brojne planirane aktivnosti, posvetiti pravima djeteta, iz razloga što je u oktobru 2010. godine Crna Gora dobila obavezujuće Preporuke Komiteta UN za prava djeteta. Predsjednik Odbora je saopštio da će ključne aktivnosti koje se odnose na poboljšanje položaja djece i unapređenje i zaštitu njihovih prava Odbor realizovati u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Vladom Crne Gore, međunarodnim organizacijama i nevladiniim organizacijama.</p> <p>Predsjednik Pinjatić je upoznao učesnike sastanka sa aktivnostima posvećenim pravima djeteta, a koje je Odbor za ljudska prava i slobode, u skladu sa svojom nadležnošću, utvrđenom članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore, realizovao tokom 2011. godine.</p> <p>Važnim je ocijenio donošenje Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku. Takođe, istakao je da Odbor organizovanjem javnih tribina prati implementaciju zakona usvojenih u Skupštini, a koji se odnose na oblast ljudskih prava i sloboda. Podsjetio je i na brojne posjete članova Odbora za ljudska prava i slobode ustanovama koje se bave djecom, čime se nastavlja monitoring nad stanjem ljudskih prava lica smještenih u ustanovama. Važnim je ocijenio razmatranje Posebnog izvještaja o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama i Posebnog izvještaja o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori.</p>
-------------------------------	---

Istakao je da se Odbor priključio drugom dijelu Kampanje "Naučimo ih nešto drugo!" u cilju suzbijanja prosjačenja djece i drugoj fazi Kampanje „Govorimo o mogućnostima“, radi podsticanja inkluzije djece sa teškoćama u razvoju, a s tim u vezi promotivni materijal ove dvije kampanje izložen je na svakoj sjednici Odbora, kako bi se skrenula pažnja javnosti na važnost poštovanja prava djeteta. Posebno značajnim je ocijenio učešće djece iz JU Dječiji dom „Mladost“- Bijela i JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ na 56. sjednici Odbora, kada su djeca iskoristila pravo koje im je definisano članom 12 Konvencije UN o pravima djeteta da slobodno izraze svoje stavove o svim pitanjima koja ih se tiču.

Predsjednik Odbora je naglasio da će Odbor za ljudska prava i slobode i u narednom periodu nastojati da doprinese afirmaciji, promovisanju, poštovanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore, sa posebnim akcentom na prava djeteta. U tom smislu, najavio je i posjetu članova Odbora za ljudska prava i slobode Dječijem domu "Mladost" u Bijeloj i Javnu tribinu na temu: "Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom" koja će se održati u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću.

Nakon uvodnih izlaganja, na sastanku su predstavljeni rezultati istraživanja na temu „Zaštita djece od seksualne eksploatacije“, sprovedenog po jedinstvenoj metodologiji od strane institucija ombudsmana Crne Gore, Republike Makedonije, Republike Srpske i Kosova, uz podršku Save the childrena.

Na osnovu prezentacije rezultata istraživanja i veoma konstruktivne diskusije, učesnici današnjeg sastanka su ocijenili da seksualna eksploatacija djece nije nova pojava, da je to fenomen svjetskih razmjera, ali su neki oblici u kojima se danas pojavljuje svakako drugačiji. Za razliku od seksualnog zlostavljanja, seksualna eksploatacija ima ekonomsku komponentu i posebno su rasprostranjene dvije kategorije, a to su: dječja prostitucija i dječja pornografija. Uzroci eksploatacije su mnogobrojni i složeni, a najčešći su: siromaštvo, ekonomska nejednakost, disfunkcionalne porodice, nedostatak obrazovanja, migracija ka gradovima, neodgovorno seksualno ponašanje odraslih i trgovina djecom. Posljedice eksploatacije se najviše ispoljavaju kroz narušavanje emocionalnog i fizičkog zdravlja djece. Blagovremeni društveni odgovor na eksploataciju u velikoj mjeri može da ublaži posljedice seksualne eksploatacije.

Svako dijete ima pravo na zaštitu od svih oblika eksploatacije, pa time i od seksualne eksploatacije. Države su sada odlučne u namjeri da u okviru svojih jurisdikcija i u saradnji sa drugim državama, preduzimaju pravne i druge mjere u cilju sprječavanja eksploatacije djece i kažnjavanja počilaca, te omogućavanja rehabilitacije i reintegracije svakog djeteta žrtve.

Učesnici Tematskog sastanka, predstavnici institucija Ombudsmana iz: Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Republike Srpske, Rumunije, Slovenije, Grčke, Kosova i Bugarske **zaključili su da:**

Za jačanje sistema zaštite djece i njihovih prava i interesa preduslov su kvalitetni zakoni koji će prepoznati međunarodne standarde i učiniti odgovornim sve subjekte zaštite, u svim resorima, i koji će naravno u praksi biti doslovno primijenjeni.

Dodatna zaštita djece zahtijeva da se:

- **Uspostavi evidencija počilaca krivičnih djela protiv polne slobode, baza podataka, kako bi se eliminisala svaka mogućnost da ova lica poslije izdržane kazne, po bilo kojem osnovu budu angažovana u radu sa djecom u skladu sa odredbama Konvencije Savjeta Evrope**

- **Obezbijediti pomoć djeci žrtvama, (kratkoročna i dugoročna) u fizičkom i psihosocijalnom pravcu na način da nadležne službe, organi i organizacije, uzimajući u obzir potrebe i želje djeteta, preuzmu svoju obavezu i odgovornost u preduzimanju svih potrebnih mjera za ublažavanje posljedica učinjenog, odnosno za oporavak i reintegraciju djeteta.**

	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbijediti pomoć djeci žrtvama, (kratkoročna i dugoročna) u fizičkom i psihosocijalnom pravcu na način da nadležne službe, organi i organizacije, uzimajući u obzir potrebe i želje djeteta, preuzmu svoju obavezu i odgovornost u preduzimanju svih potrebnih mjera za ublažavanje posljedica učinjenog, odnosno za oporavak i reintegraciju djeteta. - Informisanje i edukacija djece i stručnih lica o rizicima seksualnog iskorišćavanja, o načinu prepoznavanja, o pravu djece na pomoć i podršku, započne još u predškolskom obrazovanju, a potom nastavi kontinuirano kroz redovno osnovno i srednje obrazovanje, na način prilagođen njihovom uzrastu. - Informisanje i edukacija svih profesionalaca koji rade s djecom o o rizicima seksualnog iskorišćavanja, o načinu prepoznavanja, o pravu djece na pomoć i podršku - Pooštriti i proširiti kaznenu politiku tako da uvažava svu težinu i sve posljedice ovih djela na način da sankcije za počiniocce budu efikasne, adekvatne i srazmjerne počinjenom djelu i da su u funkciji prevencije. - Obezbijediti multidisciplinarni pristup i pružanje efikasne i efektivne pomoći djeci u cilju njihove rehabilitacije i reintegracije - Pooštriti i proširiti kaznenu politiku tako da uvažava svu težinu i sve posljedice ovih djela na način da sankcije za počiniocce budu efikasne, adekvatne i srazmjerne počinjenom djelu i da su u funkciji prevencije.
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija o učešću predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića na Sastanku mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope na temu: „Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe“ i usvojena na 72. sjednici Odbora održanoj 30.maja 2012. godine</p>

5.

Naziv aktivnosti	Sastanak dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode sa Richardom Carverom, stručnom konsultantom UNDP-a za procjenu kapaciteta institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG
Datum	5. septembar 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore- Podgorica
Organizator	Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i UNDP uputili Poziv za Sastanak Odboru za ljudska prava i slobode
Učesnici	Dr Halil Duković, član Odbora za ljudska prava i slobode, Ričard Karver, stručni konsultant UNDP-a za procjenu kapaciteta institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Milijana Đeković, saradnica u UNDP-u, Maja Maraš savjetnica za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i zaposleni u stručnoj službi Odbora za ljudska prava i slobode.

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Cilj sastanka je bio upoznavanje sa dosadašnjom saradnjom Odbora za ljudska prava i slobode i institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.</p> <p>Član Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je istakao da Odbor ima kontinuiranu i veoma dobru saradnju sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Saopštio je da Odbor neposredno saraduje sa Zaštitnikom, kako putem stručnih konsultacija, tako i neposrednim kontaktima (učešće Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode, shodno članu 67 Poslovnika Skupštine), čime se već u fazi donošenja zakona i praćenja rada (kontrole) izvršne vlasti sprečavaju mogući problemi u pogledu ostvarivanja ljudskih prava i sloboda. Naveo je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore učestvovao na brojnim sjednicama Odbora (od 76 sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 24. saziva Skupštine Crne Gore, Zaštitnik je učestvovao na 28 sjednica - deset puta u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika, u svojstvu predlagača, 16 puta po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine i dva puta na njegov zahtjev, uz odobrenje Odbora). Takođe, naveo je da je Zaštitnik, po pozivu Odbora, učestvovao na sedam javnih tribina koje su na različite teme organizovane u različitim gradovima Crne Gore. Podsjetio je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, na poziv Odbora, sa poslanicima, članovima Odbora za ljudska prava i slobode, posjetio više ustanova (Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, Zavod „Komanski most“, Kamp Konik I i II i Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj) kako bi se uvjerali u stanje ljudskih prava u tim ustanovama. Zaštitnik je učestvovao i na četiri kontrolna saslušanja koja je Odbor organizovao kako bi zajednički ispratili u kom stepenu nadležni državni organi realizuju preporuke Zaštitnika i zaključke Skupštine Crne Gore. Razmatranje Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2010. i 2011. godinu i posebnih izvještaja koje je Zaštitnik dostavio u 2011. godini, na zahtjev Odbora za ljudska prava i slobode, ocijenjeno je veoma značajnim. Dr Halil Duković je istakao da je Odbor za ljudska prava i slobode svojim aktivnostima značajno doprinio promociji i afirmaciji institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koja sve više biva prepoznatljiva od strane građana, o čemu govori i porast broja pritužbi. Državni organi veliki značaj daju instituciji Zaštitnika o čemu svjedoči i činjenica da se najveći broj povreda ljudskih prava otkloni u toku trajanja ispitnog postupka. Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je zaživjela, što je konstatovano i u posljednjem Izvještaju Evropske komisije, a takođe su ojačani njeni finansijski i materijalni kapaciteti.</p> <p>Dr Halil Duković je naglasio da je po prvi put, shodno zakonskoj obavezi utvrđenoj novim Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode utvrdio i Ministarstvu finansija uputio Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore u 2012. godini. Ričard Karver je tu činjenicu ocijenio veoma značajnom i naglasio da je to pozitivan primjer i model finansiranja na koji bi se mogle ugledati druge zemlje koje imaju instituciju ombudsmana.</p> <p>Takođe, poslanik Duković je saopštio, da je, imajući u vidu dvije nove nadležnosti u instituciji Zaštitnika, koje se odnose na zabranu diskriminacije i prevenciju torture, Zaštitniku, kao jednoj od rijetkih institucija, uvećan iznos budžetskih sredstava u 2012. u odnosu na prethodnu godinu.</p>
--------------------------------------	--

	<p>Navodeći da je od predstavnika institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore informisan o kvalitetnoj saradnji Institucije sa Odborom, Ričard Karver je ovu saradnju ocijenio veoma značajnom za afirmaciju, poštovanje i zaštitu ljudskih prava. Saopštio je da je u dosadašnjim razgovorima uočio dva ključna problema, a odnose se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obavezu institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da upućuje molbu Ministarstvu finansija za odobrenje preraspodjele Budžetom opredijeljenih sredstava u okviru budžetske jedinice, smatrajući da time može da se ugrozi nezavisnost Institucije i - proceduru zapošljavanja novih službenika i namještenika u instituciji Zaštitnika, kojom je utvrđena obaveza da se prethodno raspiše interni oglas, a ukoliko se tim putem ne popuni upražnjeno radno mjesto, moguće je raspisati javni oglas. <p>Karver je ocijenio da bi ova dva pitanja trebalo urediti na način koji će biti u saglasnosti sa Pariskim principima kako bi institucija Zaštitnika mogla da aplicira kod Međunarodnog komiteta za akreditaciju.</p> <p>Poslanik Duković je saopštio da treba imati u vidu postojeću ekonomsku situaciju, kao i obavezu svih državnih organa da poštuju budžetsku disciplinu i činjenicu da za zaposlene u instituciji Zaštitnika takođe važi Zakon o državnim službenicima i namještenicima, naglasivši da je institucija Zaštitnika jedna od rijetkih kojoj je u 2012. godini uvećan Budžet i koja je zaposlila dva nova savjetnika, jednog zamjenika Zaštitnika, a kojoj je takođe odobreno zaposlenje još dva savjetnika za ovu godinu.</p> <p>Ričard Karver je razgovor sa dr Halilom Dukovićem ocijenio veoma korisnim, a dobijene informacije će mu poslužiti da sačini preporuke da Institucija Zaštitnika, u trenutnoj ekonomskoj situaciji prvenstveno iskoristi postojeće kadrovske kapacitete i da pokuša putem različitih donatorskih programa i projekata da obezbijedi dodatna finansijska sredstva za rad Institucije. Karver je podržao predlog dr Halila Dukovića da je edukacija postojećeg kadra ključna za jačanje kapaciteta institucije Zaštitnika, čime bi se obezbijedilo kvalitetno obavljanje poslova koji su u nadležnosti Institucije, a prenošenje njihovih znanja zaposlenim u drugim organima i institucijama će doprinijeti jačanju svijesti o obavezi zaštite i poštovanja ljudskih prava i sloboda.</p> <p>Kako bi bolje izvršio uvid u rad institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i dao ocjenu njene djelotvornosti, osim sa predstavnicima institucije Zaštitnika i Odbora za ljudska prava i slobode, izabrani konsultant se sastao i sa predstavnicima Ministarstva pravde i ljudskih prava, Ministarstva za manjinska prava, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, Vrhovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva i nevladinog sektora.</p> <p>Sastanku su prisustvovali: saradnica u UNDP-u Milijana Đeković, savjetnica za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Maja Maraš i zaposleni u stručnoj službi Odbora za ljudska prava i slobode.</p>
Dodatni komentar	<p>Informacija sa Sastanka dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode sa Richardom Carverom, stručnom konsultantom UNDP-a za procjenu kapaciteta institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG dostavljena članovima Odbora za ljudska prava i slobode.</p>

6.

Naziv aktivnosti	Sastanak dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode sa delegacijom Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija
Datum	13. septembar 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore- Podgorica
Organizator	Skupština Crne Gore
Učesnici	<p>Delegaciju Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija činili su poslanici: Melegue Traore iz Burkine Faso, senator Salah Derradji iz Alžira, Katri Komi iz Finske, dr M. Motshekga iz Južne Afrike, Jose Carlos Mahia iz Urugvaja, kao i dva službenika Interparlamentarne unije i službenica Parlamenta Urugvaja.</p> <p>Sastanku su prisustvovali: dr Halil Duković, član Odbora za ljudska prava i slobode, Valentina Radulović-Šćepanović, član Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i šefica Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, dr Zoran Srzentić, član Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, mr Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i Nada Drobnjak, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost. Takođe, sastanku su prisustvovali: Rastislav Vrbenski, stalni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori i Benjamin Perks, šef Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori.</p>

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Član Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković sastao se sa delegacijom Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija, 13. septembra 2012. godine u Podgorici.</p> <p>Delegaciju Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija činili su poslanici: Melegue Traore iz Burkinne Faso, senator Salah Derradji iz Alžira, Katri Komi iz Finske, dr M. Motshekga iz Južne Afrike, Jose Carlos Mahia iz Urugvaja, kao i dva službenika Interparlamentarne unije i službenika Parlamenta Urugvaja.</p> <p>Sastanku su prisustvovali: Valentina Radulović-Šćepanović, član Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i šefica Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, dr Zoran Srzentić, član Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, mr Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i Nada Drobñjak, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost.</p> <p>Takođe, sastanku su prisustvovali: Rastislav Vrbenski, stalni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori i Benjamin Perks, šef Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori.</p> <p>Poslanica Valentina Radulović-Šćepanović koja je predsjedavala sastankom predstavila je predstavnike odbora koji su prisustvovali sastanku i zamolila članove Delegacije Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja UN da učine isto.</p> <p>Melegue Traore je saopštio da je vršilac dužnosti predsjednika Odbora za poslove Ujedinjenih nacija Interparlamentarne unije. Trenutno je poslanik u Narodnoj Skupštini i član Kongresa za demokratiju i napredak.</p> <p>Katri Komi iz Finske je saopštila da je član nekoliko parlamentarnih odbora, a predsjedavala je Finskom interparlamentarnom grupom i obavlja funkciju člana Savjetodavne grupe IPU za poslove Ujedinjenih nacija, od 2008. godine.</p> <p>Salah Derradji je senator od 2009. godine, a ranije je radio kao izvijestilac Odbora za ekonomiju i finansije Senata Alžira i kao član Naučnog savjeta Senata. Bio je i rektor Univerziteta El Taref.</p> <p>Jose Carlos Mahia iz Urugvaja je poslanik od 1995. godine, a trenutno je potpredsjednik Odbora za međunarodne poslove Predstavničkog doma Urugvaja i član Odbora za obrazovanje i kulturu i Odbora za saobraćaj i komunikacije. Po vokaciji je profesor istorije.</p> <p>Poslanica Valentina Radulović-Šćepanović je predložila, u cilju efikasnijeg rada i racionalnijeg upravljanja vremenom, da članovi Interparlamentarne unije postave pitanja o onom što ih interesuje.</p> <p>Melegue Traore, podsjećajući da su prethodno održali sastanak sa Predsjednikom Skupštine Crne Gore i članovima Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije, izrazio je zadovoljstvo što su u prilici da razgovaraju sa predstavnicima Odbora za ljudska prava i slobode, Odbora za rodnu ravnopravnost, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Zamolio ih je da u najkraćem informišu o konkretnoj saradnji Skupštine Crne Gore, odnosno pojedinih odbora sa agencijama Ujedinjenih nacija.</p> <p>Nada Drobñjak, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost, je istakla da je pitanje rodne ravnopravnosti veoma važno, ali zbog brojnih drugih problema i nedostatka novca toj oblasti se ne posvećuje dovoljno pažnje. Svojim aktivnostima u proteklom periodu Odbor za rodnu ravnopravnost nastojao je ukazati na važnost tog pitanja za Crnu Goru. Saopštila je da je rodna ravnopravnost u Integrisanom programu saradnje Ujedinjenih nacija i Crne Gore, u okviru strateškog cilja Demokratsko upravljanje, prepoznata kao veoma značajna tema. Crna Gora je imala razumijevanja i punu podršku agencija Ujedinjenih nacija u svakom trenutku, kako u dijelu ekspertske podrške, tako i u finansijama kroz brojne projekte i programe. Navela je da je Odbor za rodnu ravnopravnost imao saradnju sa timom koji prati realizaciju IPA projekata za podršku razvoju rodne ravnopravnosti. Odbor saraduje sa UNICEF-om, UNHCR-om i Svjetskom zdravstvenom organizacijom i zajedničkim aktivnostima su željeli ukazati na značaj rodne ravnopravnosti. Konkretno, postojala je saradnja u projektima: Primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti kao i u istraživanju o primjeni ovog Zakona unutar državnih organa. Kako Odbor nema dovoljno finansijskih sredstava, značajna je bila podrška UNDP-a i UNICEF-a. Takođe, podsjetila je na Regionalni sastanak o primjeni Rezolucije 13/25 Savjeta Evrope koji je podržan od UNDP-a kroz UN Women. Poslanica Nada Drobñjak je zaključila da saradnja Odbora za rodnu ravnopravnost sa agencijama Ujedinjenih nacija može poslužiti kao model saradnje za ostale skupštinske odbore.</p> <p>Dr Halil Duković, član Odbora za ljudska prava i slobode, istakao je da je Odbor, između ostalog, zadužen za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa evropskim, što nije moguće uraditi bez pomoći Evropske komisije i Kancelarije Ujedinjenih nacija. Saradnja sa agencijama Ujedinjenih nacija je izvanredna. Naglasio je da Odbor ima naročito dobru saradnju sa UNICEF-om, u oblasti zaštite prava djeteta, posebno djece sa teškoćama u razvoju. Takođe, značajna je saradnja Odbora sa UNHCR-om u oblasti zaštite prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori. Podsjetio je da su šef Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjamin Perks i drugi predstavnici UNICEF-a više puta, na poziv Odbora, učestvovali na sjednicama Odbora.</p>
--------------------------------------	---

Saopštio je da su djeca sa teškoćama u razvoju bila gotovo neprimjetna u crnogorskom društvu, a zahvaljujući radu Odbora za ljudska prava i slobode o njihovim problemima i pravima se sve više govori na svim instancama. Istakao je da je Odbor želio da podstakne Vladu na preduzimanje aktivnosti u cilju poboljšanja položaja djece sa teškoćama u razvoju, kao i poboljšanju uslova u ustanovama u kojima su djeca smještena. Posjetama tim ustanovama i razmatranjem godišnjeg izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG za 2010. i 2011. godinu i Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, članovi Odbora za ljudska prava i slobode su se uvjerali da se položaj lica sa invaliditetom u kontinuitetu poboljšava.

Poslanik dr Halil Duković je važnim ocijenio i učešće djece djeci iz JU Dječiji dom „Mladost“ - Bijela i JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ na 56. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 9. decembra 2011. godine, kada su po prvi put, djeca su imala pravo koje im je definisano članom 12 Konvencije UN o pravima djeteta. Naime, omogućeno je da učestvuju na sjednici Odbora i da se pravo iz člana 12 Konvencije o pravima djeteta kojim je propisano da će „države-potpisnice osigurati djetetu da oblikuje svoje vlastite stavove i pravo da slobodno izražava takve stavove po svim pitanjima koja se tiču djeteta, a stavovima će se pridavati odgovarajuća važnost u skladu s uzrastom i zrelošću djeteta“ primijeni. Tako su djeca, među kojima je bilo i djece sa teškoćama u razvoju, postavljala pitanja predstavnicima nadležnih ministarstava i članovima Odbora o problemima koji su dio njihove svakodnevice. Podsjetio je da se prethodno, na Javnoj tribini na Cetinju u februaru 2011. godine Odbor saglasnošću svih članova uključio u drugu fazu Kampanje „Govorimo o mogućnostima“, koju realizuju UNICEF i Vlada Crne Gore i s tim u vezi promotivni materijal kampanje izložen je na svakoj sjednici Odbora, kako bi se i na taj način skrenula pažnja javnosti na važnost poštovanja prava djeteta. Odbor za ljudska prava i slobode je razmotrio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori koji je Odboru dostavila Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Poslanik Duković je saopštio da Odbor za ljudska prava i slobode posebnu pažnju posvećuje pravima djece sa teškoćama u razvoju, i u tom smislu, Odbor ima kontinuiranu saradnju sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ sa kojima su održana četiri sastanka na kojima su se članovi Odbora upoznali sa problemima sa kojima se suočava ova „ranjiva populacija“ i u skladu sa svojom nadležnošću nastoje da pomogne djeci sa smetnjama u razvoju.

Članovi Odbora su, na poziv međunarodnih i nevladinih organizacija učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima na kojima su razmatrana različita pitanja iz oblasti ljudskih prava i sloboda.

Poslanik dr Halil Duković je istakao da je nedavno imao sastanak sa Richardom Karverom, stručnim konsultantom UNDP-a koji je boravio u Crnoj Gori radi procjene kapaciteta Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Tada je saopštio da je Odbor za ljudska prava i slobode svojim aktivnostima značajno doprinio promociji i afirmaciji institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koja sve više biva prepoznatljiva od strane građana, o čemu govori i porast broja pritužbi. Državni organi veliki značaj daju instituciji Zaštitnika o čemu svjedoči i činjenica da se najveći broj povreda ljudskih prava otkloni u toku trajanja ispitnog postupka. Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je zaživjela, što je konstatovano i u posljednjem Izvještaju Evropske komisije, a takođe su ojačani njeni finansijski i materijalni kapaciteti.

Ričard Karver je činjenicu da Odbor utvrđuje zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ocijenio veoma značajnom i naglasio da je to pozitivan primjer i model finansiranja na koji bi se mogle ugledati druge zemlje koje imaju instituciju ombudsmena. Takođe, Ričard Karver je saopštio da će mu dobijene informacije poslužiti da sačini preporuke da Institucija Zaštitnika, u trenutnoj ekonomskoj situaciji prvenstveno iskoristi postojeće kadrovske kapacitete i da pokuša putem različitih donatorskih programa i projekata da obezbijedi dodatna finansijska sredstva za rad Institucije. Karver je podržao predlog da je edukacija postojećeg kadra ključna za jačanje kapaciteta institucije Zaštitnika, čime bi se obezbijedilo kvalitetno obavljanje poslova koji su u nadležnosti Institucije, a prenošenje njihovih znanja zaposlenim u drugim organima i institucijama će doprinijeti jačanju svijesti o obavezama zaštite i poštovanja ljudskih prava i sloboda.

Mr Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet saopštio je da je jedini poslanik iz reda opozicionih partija koji je na čelu odbora. Dosadašnju saradnju Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sa kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori ocijenio je dobrom i ukazao na mogućnost daljeg jačanja saradnje sa kancelarijama UN-a, posebno u okviru strateškog razvojnog cilja – Održivi ekonomski razvoj i zaštita životne sredine i primjena Zakona o energetske efikasnosti. Podsjetio je da je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet imao saradnju sa kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori u okviru Projekta razvoja Državne revizorske institucije, iako to nije definisano Integrisanim programom saradnje Ujedinjenih nacija i Crne Gore.

Član Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje, dr Zoran Srzentić saopštio je da je osnovna djelatnost tog radnog tijela učestvovanje u procesu donošenja zakona iz oblasti zdravstva, te da su uvijek korišćena i evropska pozitivna iskustva, u cilju usaglašavanja našeg zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije. Pored korišćenja iskustava zemalja Evropske unije, značajna je i saradnja sa parlamentima zemalja izvan Evrope. Srzentić je saopštio da je zdravstveni sistem Crne Gore relativno mali, ali da je zbog svoje geomorfologije veoma zahtjevan. Pored rada na donošenju zakona, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje je praktikovao i posjete javnim zdravstvenim ustanovama radi konkretnog i preciznog uvida u rad i potrebe tih sistema zdravstvene zaštite. Takođe, naveo je da je Odbor u saradnji sa drugim subjektima u državi praktikovao obilježavanje važnih datuma iz oblasti zdravstva, kao i da su realizovali određene aktivnosti u cilju edukacije građana. Članovi Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje učestvovali su na sjednicama Odbora za zdravstvo Evropskog parlamenta, a Odbor je razvio je saradnju i sa srodnim radnim tijelima parlamenata pojedinih zemalja iz okruženja. Poslanica Valentina Radulović-Šćepanović informisala je goste o Kampanji Savjeta Evrope "Jedno od petoro", kojoj se od samog početka priključila i Crna Gora. Podsjetila je na statistiku po kojoj je svako peto dijete žrtva seksualnog zlostavljanja, a budući da je u zemljama članicama Savjeta Evrope, 800 miliona građana, to znači da je 30 miliona djece žrtava seksualnog zlostavljanja. Istakla je da je veoma važno što se veliki broj subjekata uključio u Kampanju, jer će se tako i problemi lakše rješavati. Navela je da u Crnoj Gori ne postoje precizni podaci o broju djece žrtava seksualnog zlostavljanja, ali na osnovu podataka iz sudstva, tužilaštva i policije, može se zaključiti da taj problem u Crnoj Gori nije prisutan kao u nekim zemljama Savjeta Evrope. Formiran je i Nacionalni tim za sprovođenje Kampanje, na čijem je čelu, a član tima je i predstavnik UNICEF-a. U sprovođenju Kampanje ostvarena je dobra saradnja sa UNICEF-om koji je pružio pomoć u obezbjeđivanju eksperata koji se bave ovom problematikom, a koji su učestvovali na tribinama koje je Nacionalni tim organizovao u cilju upoznavanja građana sa ovom problematikom. Saopštila je da je nedavno imala razgovor sa Benjaminom Perksom i da su tom prilikom dogovorene još dvije aktivnosti, a odnose se na sprovođenje istraživanja o seksualnom zlostavljanju djece u Crnoj Gori i izradu web sajta na kojem bi bile predstavljene sve aktivnosti koje se realizuju u okviru kampanje „Jedno od petoro“. Izrazila je nadu da će se ovi planovi ubrzo i realizovati, što će doprinijeti i jačanju svijesti svih subjekata o neophodnosti preduzimanja određenih mjera u cilju suzbijanja seksualnog zlostavljanja djece

Šef kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, Bendžamin Perks je istakao da je ponosan na saradnju sa Skupštinom Crne Gore, prvenstveno zbog otvorenosti Parlamenta i hrabrosti da obrađuje teme poput problema djece sa posebnim potrebama i seksualnog zlostavljanja djece. Istakao je da UNICEF ima kvalitetnu saradnju ne samo sa Odborom za ljudska prava i slobode, već i sa Odborom za rodnu ravnopravnost i Odborom za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao i da se nada nastavku dosadašnje saradnje.

Službenica Parlamenta Interparlamentarne unije komentarišući aktivnosti usmjerene na usaglašavanje crnogorskog zakonodavstva sa evropskim zakonodavstvom, upitala je da li su predstavnici Odbora za ljudska prava i slobode bili uključeni u ranu fazu pregovora oko Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i da li su sa Vladom razmijenili mišljenja oko toga pitanja. Katri Komi je upitala da li predstavnici skupštinskih odbora daju savjete predstavnicima agencija Ujedinjenih nacija ili samo agencije nude pomoć odborima, u kom smjeru se odvijala dosadašnja saradnja. Interesovalo je da li postoji razlika u saradnji između odbora i agencija Ujedinjenih nacija u zavisnosti od toga da li je na čelu odbora poslanik iz vladajuće koalicije ili opozicije.

Jose Carlos Mahia je upitao kako se odvijala saradnja po pitanju usaglašavanja zakonodavstva sa standardima Evropske unije i da li je u toj oblasti postojala pomoć Ujedinjenih nacija. Saopštio je da je slična situacija i u Albaniji koju su posjetili prije Crne Gore, jer se i tamo najveća pažnja posvećuje usaglašavanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, pa je upitao koliko je značajna pomoć Ujedinjenih nacija u tom procesu.

Salah Derradji je ocijenio da je prednost Crne Gore u tome što je mala zemlja i što nema previše stanovništva, pa je lakše urediti sistem, a dosta brzo uči i preuzima pozitivna iskustva drugih zemalja, prvenstveno ovih iz okruženja, što je takođe za pohvalu.

Poslanik dr Halil Duković je saopštio da je Odbor za ljudska prava i slobode od samog početka uključen u proceduru pripreme i donošenja svih zakona, a uz pomoć eksperata i savjete međunarodnih organizacija donose se najkvalitetnija zakonska rješenja. U pripremi svih zakona veliku ulogu imaju i nevladine organizacije koje daju svoje predloge i sugestije.

Mr Aleksandar Damjanović je odgovorio da je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedini Odbor kojim predsjedava poslanik iz opozicije, ali bez obzira na to, istakao je da nema nekih bitnih razlika u saradnji odbora sa agencijama Ujedinjenih nacija, bez obzira na to ko je na čelu odbora. Smatra da ima prostora za poboljšanje postojeće saradnje Skupštine Crne Gore i njenih radnih tijela sa agencijama Ujedinjenih nacija, kako i procesu donošenja zakona, tako i u praćenju njihove primjene.

	<p>Poslanica Nada Drobnjak je saopštila da je Odbor kojim predsjedava i do sada imao dobru saradnju sa UN agencijama, ali da tu saradnju treba proširiti, produbiti i dalje je razvijati kako kroz pomoć eksperata u pojedinim oblastima, tako i kroz sprovođenje istraživanja o određenim pojavama i kroz finansijsku podršku projektima.</p> <p>I poslanik Srzentić se saglasio da je dosadašnja saradnja bila značajna i da je treba nastaviti u narednom periodu na svim poljima djelovanja.</p> <p>Melegue Traore je u ime delegacije Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja UN istakao zadovoljstvo razmjenom informacija o saradnji UN agencija u Crnoj Gori sa Skupštinom Crne Gore konstatujući da je Crna Gora zemlja koja brzo napreduje, te da je zato i dobar primjer ostalim državama u regionu.</p>
Dodatni komentar	Informacija sa Sastanka dr Halila Dukovića, člana Odbora za ljudska prava i slobode sa delegacijom Savjetodavne grupe Interparlamentarne unije za pitanja Ujedinjenih nacija, dostavljena članovima Odbora za ljudska prava i slobode.

OSTALE AKTIVNOSTI ODBORA

1.

Naziv aktivnosti	Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića, na Radnom sastanku kod Premijera, povodom početka Kampanje „Jedno od petoro“
Datum	10. februar 2012. godine
Mjesto	Vlada Crne Gore
Organizator	Vlada Crne Gore
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, predstavnici Vlade Crne Gore, Skupštine Crne Gore, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG, nevladinog sektora i medija

Kratak opis aktivnosti	<p>Radni sastanak, organizovan povodom početka Kampanje „Jedno od petoro“, održan je u Vladi 10. februara 2012. godine. Sastanak je otvorio predsjednik Vlade, dr Igor Lukšić. Sastanku su prisustvovali članovi Vlade i Skupštine, kao i predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i civilnog sektora.</p> <p>Na sastanku je istaknuto da je Crna Gora posvećena rješavanju ovog problema o čemu govori činjenica da je potpisala Konvenciju Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja 18. jula 2009. godine, a Skupština Crne Gore je ratifikovala 25. novembra 2010. godine. U cilju smanjivanja i sprječavanja seksualnog zlostavljanja djece, Parlamentarna Skupština Savjeta Evrope pokrenula je Kampanju „Jedno od petoro“. Upoznavanje djece, njihovih roditelja i staratelja sa svim problemima u ovoj oblasti i mehanizmima za sprječavanje seksualnog zlostavljanja djece veoma su važni. Za nacionalnog predstavnika u Savjetu Evrope za za Kampanju „Jedno od petoro“ Crna Gora je imenovala šeficu Delegacije u PS SE, Valentinu Radulović-Šćepanović.</p> <p>Prezentovani su podaci Savjeta Evrope prema kojima je svako peto dijete u Evropi bilo žrtva nekog od oblika seksualnog nasilja, a u 70-85% slučajeva zlostavljač je bilo lice koga dijete poznaje i kome vjeruje</p> <p>Zaključeno je da je neophodno da se u Crnoj Gori razvije svijest o postojanju ove pojave, kao i da se ojačaju institucije sistema u cilju prijavljivanja i kažnjavanja djela seksualnog zlostavljanja djece. Na sastanku je odlučeno da se u naredne dvije sedmice oformi Nacionalni tim koji bi činili predstavnici Vlade, odnosno nadležnih ministarstava, Skupštine, kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, medija, civilnog sektora i međunarodnih organizacija koji će otpočeti sa izradom programa Kampanje. Potrebno je da Tim, nedjelju dana nakon formiranja, održi prvu sjednicu kako bi utvrdili obaveze i odgovornosti, kao i jasan plan aktivnosti za sprovođenje Kampanje U tom cilju potrebno je sagledati sve dodatne aktivnosti, eventualnu potrebu za izmjenama i dopunama postojećeg zakonodavstva, Takođe, neophodno je Savjetu Evrope dostaviti program Kampanje i potpisati sporazum partnerstva kako bi u što skorijem periodu Crna Gora dobila promotivni materijal. Do kraja 2012. godine, kada će se okončati Kampanja, potrebno sačiniti izvještaj o Kampanji sa ostvarenim rezultatima, a koji bi sadržao određeni broj konkretnih preporuka i predloga.</p> <p>Premijer Igor Lukšić i učesnici na sastanku izrazili su nadu da će u ovoj Kampanji učešće uzeti sve strukture društva i da će ona širom otvoriti prostor svima onima koji pokažu spremnost da pruže svoj doprinos.</p>
Dodatni komentar	<p>Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, koja je po odobrenju Predsjednika Odbora, pratila sastanak, sačinila je Informaciju o Radnom sastanku koja je usvojena na 65. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode održanoj 2. marta 2012. godine.</p>

2.

Naziv aktivnosti	Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića, na Okruglom stolu na kojem su razmatrani Nacrti zakona o slobodnom pristupu informacijama, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti
Datum	1.mart 2012. godine
Mjesto	Hotel "Crna Gora"- Podgorica
Organizator	Ministarstvo kulture, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane i Misija OEBS-a u Crnoj Gori
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, predstavnici Vlade Crne Gore, Skupštine Crne Gore, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG, Misije OEBS-a u Crnoj Gori, nevladinog sektora i medija
Kratak opis aktivnosti	<p>Na Okruglom stolu održanom 1. marta 2012. godine razmotreni su Nacrti zakona o slobodnom pristupu informacijama, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.</p> <p>Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici Skupštine Crne Gore: predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, Ervin Spahić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđe Pinjatić, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost, Nada Drobnyak, poslanici Dragoslav Šćekić i Suljo Mustafić, kao i predstavnici Službe Skupštine.</p> <p>Na Okruglom stolu, nakon uvodnih obraćanja potpredsjednika Vlade, Duška Markovića, šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, ambasadora Šarunasa Adomavičiusa i šefa političkog sektora Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Alberta Camarate, učesnici su bili u prilici da razmijene mišljenja, ideje i iznesu konkretne predloge, primjedbe i sugestije u vezi sa rješenjima sadržanim u nacrtima zakona koji su bili predmet razmatranja.</p> <p>Mišljenja i sugestije saopštili su i pravni eksperti OEBS-a, Aleksander Kashumov i Waltraut Kotschy.</p> <p>Okrugli sto je organizovan od strane Ministarstva kulture, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane i Misije OEBS-a u Crnoj Gori.</p>
Dodatni komentar	Sačinjena Informacija o učešću predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu koja je usvojena na 69. sjednici održanoj 8. maja 2012. godine.

3.

Naziv aktivnosti	Sastanak (četvrti) članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa"
Datum	7. mart 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode
Učesnici	Sastanku su prisustvovali članovi/ce Odbora: dr Halil Duković, Husnija Šabović, Šefkija Murić, Ljerka Dragičević, Ervin Spahić, dr Budimir Aleksić, Snežana Jonica, Vasel Sinishtaj, predstavnici NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa": Milisav Korać, Ana Đurović i Slobodan Vuković.

Kratak opis aktivnosti	<p>Odbor za ljudska prava i slobode održao je četvrti sastanak sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa", čime je izrazio spremnost za nastavak saradnje uspostavljene početkom 2010. godine, a sa ciljem da doprinese rješavanju problema djece i omladine sa teškoćama u razvoju i poboljšanju njihovog položaja u društvu. To se, prvenstveno, odnosi na sveobuhvatnije pravo na rehabilitaciju i zdravstvenu zaštitu, kvalitetnije školovanje, zapošljavanje te djece i unapređenje statusa njihovih roditelja.</p> <p>Predsjednik Odbora je istakao da je Odbor spreman da nastavi da pomaže djeci sa smetnjama u razvoju, putem, prethodno dogovorenih nivoa saradnje, a koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obavezu razmatranja svakog predloga zakona koji tretira ovu problematiku; - iniciranje zakonskih tekstova kojima se reguliše predmetna oblast i - prisustvo predstavnika Saveza sjednicama Odbora prilikom razmatranja zakonskih tekstova preko kojih mogu doprinijeti poboljšanju prava ove populacije. <p>Milislav Korać, izvršni direktor, Ana Đurović i Slobodan Vuković iz Saveza „Naša inicijativa“ iznijeli su probleme sa kojima se suočavaju djeca sa smetnjama u razvoju i njihove porodice, a koji se odnose ne nedovoljan iznos finansijskih sredstava koja dobijaju za tuđu njegu i pomoć, neadekvatnu stomatološku zaštitu, probleme u vezi sa rehabilitacijom, zdravstvenom zaštitom i osiguranjem, obrazovanjem i uslugama dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju, kao i na trošenje sredstava koja se slivaju u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.</p> <p>Na sastanku je dogovoreno, da u cilju nastavka kvalitetne i efikasne saradnje, Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ dostavi zaključke Odboru sa sjednice Skupštine Saveza koja će se održati 17. marta 2012. godine, putem kojih će u pisanoj formi upoznati Odbor sa konkretnim zahtjevima, predložiti moguća rješenja za probleme sa kojima se suočavaju, moguće izmjene određenih zakona, a da će Odbor to razmotriti i ukoliko ih ocijeni opravdanim, realnim i ostvarivim proslijediti ih Vladi na razmatranje. Zaključeno je da Odbor, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, zatraži informaciju o prisustvu ministara sjednicama Savjeta za prava djeteta i Savjeta za brigu o licima sa invaliditetom, kao i informaciju od predsjednika opštine Bar o sredstvima u iznosu od 137 000 eura koja su prije tri godine na konkursu za raspodjelu sredstava od igara na sreću, opredijeljena opštini Bar za izgradnju Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija sa Sastanka koja će biti razmotrena na narednoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode</p>

4.

Naziv aktivnosti	Sastanak zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimira Aleksića sa polaznicima Škole demokratskog rukovođenja
Datum	9. mart 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode i NVO "Građanska alijansa"
Učesnici	Dr Budimir Aleksić, zamjenik predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode i oko 20 polaznika Škole demokratskog rukovođenja

Kratak opis aktivnosti	<p>Zamjenik predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimir Aleksić i zaposleni u stručnoj službi Odbora sastali su se danas sa polaznicima Škole demokratskog rukovođenja, koju realizuje NVO „Građanska alijansa“, u saradnji i uz podršku Savjeta Evrope i Misije OEBS-a u Crnoj Gori.</p> <p>Sastanku je prisustvovalo oko 20 polaznika Škole demokratskog rukovođenja među kojima su političari, državni službenici, predstavnici sindikata i medija.</p> <p>Zamjenik predsjednika Odbora je upoznao polaznike Škole sa nadležnostima i radom Odbora za ljudska prava i slobode, predstavljajući im aktivnosti Odbora u prethodnoj godini. Informisao ih je da je Odbor za ljudska prava i slobode na 65. sjednici održanoj 2. marta 2012. godine usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, pripremljen u skladu sa novom praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti.</p> <p>O aktivnostima Odbora koje su utvrđene Planom rada za 2012. godinu govorila je poslanica Snežana Jonica, član Odbora, jedan od polaznika Škole demokratskog rukovođenja. Naglasila je da je Odbor za ljudska prava i slobode jedino radno tijelo u Skupštini Crne Gore u kojem se najveći broj odluka donosi konsenzusom, jer članovi Odbora iskazuju spremnost da političke interese podrede opštem interesu i dobru. Skrenula je pažnju da je Odbor utvrdio brojne aktivnosti u 2012. godini, među kojima su: razmatranje osam predloga zakona, pet godišnjih izvještaja, tri ostala izvještaja, tri posebna izvještaja Ombudsmana, četiri kontrolna saslušanja, četiri informacije, dvije javne tribine na teme „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije” u Podgorici i „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom” u Nikšiću, učešće u određenim projektima i kampanjama, razmatranje strategija i akcionih planova.</p> <p>Boris Raonić, izvršni direktor NVO „Građanska alijansa“, zahvalio je Odboru za ljudska prava i slobode na saradnji i pohvalio rad Odbora, navodeći da zbog napretka u radu ovog radnog tijela, koji je primijećen od strane domaće i međunarodne javnosti, ubuduće neće biti potrebe za monitoringom nad radom ovog Odbora od strane „Građanske alijanse”.</p> <p>Realizacijom ove aktivnosti, Odbor za ljudska prava i slobode je nastavio saradnju sa nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima, a u konkretnom slučaju izrazio je spremnost za nastavak saradnje sa NVO „Građanska alijansa“, koja je u kontinuitetu pratila sjednice Odbora za ljudska prava i slobode i vršila monitoring nad njegovim radom.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija sa Sastanka koja će biti razmotrena na narednoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode</p>

5.

Naziv aktivnosti	Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića, na Konferenciji „Zajedno protiv diskriminacije“
Datum	19.mart 2012. godine
Mjesto	Hotel "Splendid"- Bečići
Organizator	Vlada Crne Gore, uz podršku Međunarodne akademske konferencije „Pravda na Balkanu: Jednakost za seksualne manjine“, Odsjeka za sociologiju švedskog Univerziteta Lund, Instituta Vilijams Pravnog fakulteta Univerziteta u Kaliforniji (UCLA) i Evropske komisije za prava seksualne orijentacije (ECSOL).
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, predstavnici Vlade Crne Gore, Skupštine Crne Gore, međunarodni eksperti iz oblasti ljudskih prava, predstavnici vlada zemalja regiona, predstavnici Evropske komisije i Savjeta Evrope, diplomatski kor i predstavnici civilnog sektora.

Kratak opis aktivnosti	<p>Osnovni ciljevi Konferencije su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementacija Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope (CM/Rec(2010)5) o mjerama za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. • Posvećenost politici nediskriminatornog postupanja i mjerama za zaštitu od svih oblika diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. • Postizanje većeg jedinstva svih aktera društva i zemalja u Regionu na stvaranju zajedničkih akcija kako bi se unaprijedila ljudska prava LGBT osoba. • Podrška jačanju LGBT zajednice i njene vidljivosti u Regionu. <p>Predsjednik Vlade dr Igor Lukšić je istakao da Vlade Crne Gore iskazuje punu posvećenost politici borbe protiv diskriminacije i promovisanju ljudskih prava, te implementaciji međunarodnih standarda. Lukšić je naglasio da će Crna Gora ostati otvorena i posvećena primjeni demokratskih principa i obezbjeđivanju pravde i jednakosti za sve, kao i da će nastaviti sa unapređenjem i monitoringom započetih procesa i stvaranjem prostora za realizaciju novih projekata. Istakao je da zajednički cilj svih društvenih subjekata u Crnoj Gori treba da bude stvaranje društvenog ambijenta u kojem je osobama drugačije seksualne orijentacije obezbijeđena puna pravna zaštita i socijalna inkluzija.</p> <p>Vicepremierka Vlade Hrvatske Milanka Opačić ocijenila je da moramo graditi zemlje u kojima ima mjesta za sve, pa i one koji su po bilo kojoj osnovi različiti.</p> <p>Potpredsjednik Vlade i ministar pravde Kosova Hajredin Kuči ocijenio je da je Kosovo uz dobro rukovodstvo, sjajnu međunarodnu saradnju i čistu ljudsku volju, uspjelo da izbjegne ono što je mogla da postane nesreća toga društva, a to je diskriminacija nad mnogučim manjinskim grupama.</p> <p>Direktor Uprave za ljudska i manjinska prava u Srbiji, Nenad Đurđević istakao je da je Srbija posvećena borbi protiv diskriminacije na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, što je potvrđeno i u novoj nacionalnoj strategiji.</p> <p>Naglašeno je da se diskriminacija i socijalna isključenost zbog seksualne orijentacije ili rodnog identiteta najbolje mogu prevazići konkretnim akcijama, a da kulturne, tradicionalne i religijske vrijednosti ili pravila „dominantne kulture“ ne smiju da budu upotrijebljene da bi se opravdao govor mržnje ili neki drugi oblik diskriminacije, uključujući i diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta.</p> <p>Konferencija je predstavljala izuzetnu priliku da se razmotre mjere za borbu protiv svih vidova diskriminacije, usmjerene na unapređenje prava čovjeka i poštovanje njegovog dostojanstva i ličnog integritet. Ocijenjeno je da organizovanje ove Konferencije predstavlja izuzetno važan trenutak, ne samo za Crnu Goru već i za region.</p> <p>Na regionalnoj konferenciji u Budvi "Zajedno protiv diskriminacije" poručeno je da su zemlje Jugoistočne Evrope posvećene unapređenju prava LGBT populacije i na tom planu preduzimaće zajedničke akcije.</p> <p>Na skupu je istaknuta potreba afirmisanja posvećenost politici nediskriminatornog postupanja i mera za zaštitu od svih oblika diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija o učešću predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu, koja će biti razmotrena na narednoj sjednici Odbora</p>

6.

Naziv aktivnosti	Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu "Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije"
Datum	30.mart 2012. godine
Mjesto	Sala JU Narodna biblioteka "Radosav Ljumović"- Podgorica
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode i članovi Odbora: dr Halil Duković, Vasel Sinishtaj i dr Budimir Aleksić, zamjenik predsjednika Odbora. Javnoj tribini su prisustvovali poslanici u Skupštini CG Nada Drobnjak i Emilo Labudović. Po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, Javnoj tribini su prisustvovali: Marijana Laković, zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Đorđe Bošnjak, službenik za nadzor u Ministarstvu pravde, Slobodan Stojanović, predsjednik Skupštine Glavnog grada, Mišela Manojlović, sekretar Sekretarijata za lokalnu samoupravu, Snežana Mijušković, sekretar Sekretarijata za socijalno staranje, Mirjana Nikić, pomoćnik rukovodioca Službe Gradonačelnika Glavnog grada, Ljulja Đonja, predstavica Uprave policije, Sead Frljukić, savjetnik direktora Uprave policije, Ana Radović, zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, Cvetko Bogojević, sudija Vijeća za prekršaje, Slavka Maraš, sekretar Skupštine Glavnog grada, Hamdo Kočan, savjetnik Gradonačelnika Glavnog grada, Marija Vuksanović, projekt menadžerka u CEDEM-ovom Odjeljenju za vladavinu prava i Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa"

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Javna tribina je organizovana na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“, u sklopu realizacije Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu.</p> <p>Učesnike Javne tribine primio je gradonačelnik Glavnog grada, dr Miomir Mugoša sa saradnicima. Upoznao je prisutne sa osnovnim podacima o radu lokalne samouprave, tekućim aktivnostima na nivou Glavnog grada, kao i sa planovima koje žele realizovati u narednom periodu. Radom pojedinih radnih tijela na nivou lokalne samouprave i donošenjem planskih dokumenata, Glavni grad izražava jasno opredjeljenje da svojim konkretnim aktivnostima doprinese poštovanju ljudskih prava i sloboda svih građana, sa posebnim fokusom na tzv. „ranjive grupe“.</p> <p>Upoznao je prisutne da Glavni grad, u okviru svojih redovnih aktivnosti, posebnu pažnju posvećuje djeci sa teškoćama u razvoju, djeci bez roditeljskog staranja, starima, nemoćnima i licima u stanju socijalne potrebe. U Glavnom gradu djeluje nekoliko specijalnih ustanova za brigu i smještaj lica sa invaliditetom. Ističući da je Podgorica prepoznatljiva po skladnom multinacionalnom i multikonfesionalnom suživotu, Gradonačelnik je izrazio nadu da će tako biti i u narednom periodu. Posebno je skrenuo pažnju na planirane aktivnosti da se djeca- štíćenici Komaskog mosta premjeste u Centar za dnevni boravak, jer Glavni grad nema urbanističkih parcela na kojima bi se mogle izgraditi kućice, shodno Master planu. Dnevni centar bi koristila i ostala djeca sa teškoćama u razvoju. Gradonačelnik je istakao da svake godine značajna sredstva opredjeljuju kao donaciju djeci smještenoj u Dječijem domu „Mladost“ u Bijeloj, kao i da su jednu stambenu jedinicu opredijelili za smještaj određenog broja osoba po izlasku iz Doma. I pored ekonomske krize, Glavni grad značajna novčana sredstva izdvaja za jednokratne pomoći najugroženijim porodicama i pojedincima. Istakao je da Glavni grad planira kroz projekat javno-privatnog partnerstva da izgradi Dom za stara i nemoćna lica. Iako je to strateška obaveza Glavnog grada, problem su sredstva, jer je za njegovu realizaciju neophodno 7, 5- 8 miliona eura, koje Glavni grad nema. Istakao je da se u ovom trenutku završava zgrada sa 95 stanova, od kojih će 80 biti podijeljeno licima u stanju socijalne potrebe, a u planu je izgradnja još jedne takve stambene zgrade.</p> <p>Pored problema u vezi sa djecom sa teškoćama u razvoju i starim i nemoćnim licima, Glavni grad ima probleme u vezi sa RAE populacijom. Kada je riječ o rodnoj ravnopravnosti, naveo je u da je 12 žena na rukovodećim mjestima u Glavnom gradu, a da je u lokalnom parlamentu 17, 5 % žena. Takođe, Glavni grad obezbjeđuje značajna sredstva za projekte nevladinih organizacija namijenjene „ranjivim grupama“, čime i na taj način doprinosi rješavanju njihovih problema. Gradonačelnik je istakao da će i u narednom period značajne napore i aktivnosti usmjeriti na poboljšanje života svih građana.</p> <p>Osvrnuo se i na slučaj Marijane Mugoše, kojoj je Glavni grad omogućio uživanje svih prava kao ostalim zaposlenim.</p> <p>Nakon prijema kod Gradonačelnika održana je Javna tribina sa građanima u Sali JU Narodna biblioteka „Radosav Ljumović“. Predsjednik Odbora Đorđe Pinjatić je naglasio da je cilj sprovođenja ovakvih aktivnosti uspostavljanje direktne komunikacije poslanika sa građanima i ostvarivanje transparentnosti Skupštine i njenih radnih tijela, kao i približavanje rada Odbora svim građanima. Poslanici imaju zadatak da donose zakone, ali i da prate efekte njihovog sprovođenja. Poštovanje principa jednakosti ljudi danas se shvata kao etički imperativ svakog demokratskog društva i države koja je zasnovana na načelu vladavine prava. Po njegovim riječima, zabrana svakog oblika diskriminacije je jedan od ključnih koraka ka postizanju većeg stepena demokratije i ostvarivanju vrijednosti tolerancije, ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve.</p> <p>Praćenje primjene zakona je veoma važno, jer subjekti koji primjenjuju zakone daju najbolju ocjenu o njihovom kvalitetu, pa su poslanici željeli da se uvjere kakva je primjena Zakona o zabrani diskriminacije i da, u zavisnosti od dobijenih informacija, pokrenu postupak izmjena i dopuna postojećih zakonskih rješenja, ukoliko to bude neophodno.</p> <p>Zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za diskriminaciju, Marijana Laković je upoznala učesnike Tribine sa nadležnostima institucije Ombudsmana u oblasti zaštite od diskriminacije, navodeći da je novim Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zaštitnik određen za institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Takođe, Zakonom je propisano da Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije. Kad ocijeni da je neophodno, Zaštitnik/ca pred sudom pokreće postupak za zaštitu od diskriminacije ili se u tom postupku, kao umješač, pridružuje diskriminisanom licu. Zakonom o zabrani diskriminacije ustanovljena su tri mehanizma zaštite od diskriminacije i to: zaštita od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kod sudskih organa i kod inspekcijskih organa. Naglasila je da je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, shodno članu 33 Zakona o zabrani diskriminacije, utvrdilo Pravilnik o sadržaju i načinu vođenju evidencije o svim slučajevima diskriminacije. Međutim, još uvijek ne postoji elektronska baza za slučajeve prijavljene diskriminacije kojoj bi Zaštitnik imao pristup. U dosadašnjoj praksi, na zahtjev Institucije Ombudsmana državni organi, uglavnom, dostavljaju tražene podatke.</p>
--------------------------------------	--

	<p>Zamjenica osnovnog državnog tužioca u Podgorici, Ana Radović je iznijela konkretnu primjedbu na član 34 Zakona o zabrani diskriminacije, naglašavajući da su se u praksi susreli sa problemima u njegovoj primjeni, što je neophodno imati u vidu prilikom pripreme izmjena i dopuna Zakona.</p> <p>Marija Vuksanović, projekt menadžerka u CEDEM-ovom Odjeljenju za vladavinu prava, pohvalila je aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, kako zbog jasnog opredjeljenja da putem javnih tribina poslanici čuju mišljenja građana, tako i zbog intenzivne saradnje sa nevladinim sektorom i ukupnih aktivnosti ovog radnog tijela u cilju podizanja svijesti o važnosti zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore.</p> <p>Učesnici Javne tribine su postavljali pitanja Predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode, Zamjenici zaštitnika ljudskih prava i sloboda za diskriminaciju i predstavnicima Glavnog grada. Pitanja su se odnosila na različite oblike diskriminacije, kao što su diskriminacija po nacionalnoj pripadnosti, vjerskoj pripadnosti, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i invaliditetu. Građanka smatra neprihvatljivim da Glavni grad- Podgorica nema dnevni centar za djecu sa teškoćama u razvoju, koji imaju mnogo manje sredine u Crnoj Gori. Ovo naročito zbog brojnosti ove populacije u Podgorici. Interesovali su se kad će biti izgrađen dnevni centar za djecu sa teškoćama u razvoju u Podgorici.</p> <p>Pored predsjednika Odbora, Javnoj tribini su prisustvovali članovi Odbora: dr Budimir Aleksić, dr Halil Duković i Vasel Sinishtaj, kao i poslanici Nada Drobnjak i Emilo Labudović.</p> <p>Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su zaključili da je Javna tribina bila veoma uspješna i da će im informacije koje su dobili koristiti u daljem radu, pri čemu će imati u vidu sve primjedbe, mišljenja, sugestije u vezi sa primjenom važećeg Zakona i da će iskustva sa ove, kao i prethodnih tribina na istu temu, ići u pravcu izmjena onih zakonskih rješenja čija je primjena problematična, u namjeri da se zadovolje potrebe i interesi građana.</p>
Dodatni komentar	Informacija o Javnoj tribini usvojena na 69. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 8.maja 2012. godine.

7.

Naziv aktivnosti	Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Đorđa Pinajtića na Fokus grupi koju je organizovala institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u okviru Projekta "Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije"
Datum	10.april 2012. godine
Mjesto	Hotel Crna Gora- Podgorica
Organizator	Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Sastanku su prisustvovali: Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Duška Šljivančanin, saradnica u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Velimir Rakočević, profesor na Pravnom fakultetu, Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete i sporta, Irma Kalač iz Ministarstva rada i socijalnog staranja, Valentina Radulović-Šćepanović, poslanica u Skupštini CG, Daliborka Mugoša iz Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, Ljiljana Raičević iz NVO Sigurna ženska kuća

Kratak opis aktivnosti	<p>Zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta Nevenka Stanković je istakla da u ovom periodu institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sprovodi drugu fazu projekta, koja se odnosi na zaštitu djece od seksualne eksploatacije. Saopštila je da institucija Zaštitnika u cilju uspješne realizacije planiranih aktivnosti i prikupljanja podataka o djeci koja su žrtve seksualne eksploatacije kao i rasprostranjenosti ovog vida eksploatacije djece u Crnoj Gori, organizuje grupne intervju sa profesionalcima koji direktno rade sa djecom ili za djecu koja su žrtve seksualnog eksploatacija. Fokus grupa kojoj je prisustvovao predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je usmjerena na donosioce političkih odluka (predstavnik Vlade, Skupštine, nacionalnih tijela i dr.). Prethodne tri fokus grupe su održane u Bijelom Polju, Podgorici i Baru sa licima koja direktno rade sa djecom, a sve sa ciljem da različiti subjekti svojim učešćem doprinesu unapređenju položaja djeteta.</p> <p>Nevenka Stanković je istakla da su u razgovoru sa učesnicima radionice u Bijelom Polju ustanovili da postoji multidisciplinarni tim koji radi sa djecom. Problem u Bijelom Polju je dugotrajni sudski postupak i neefikasna istraga, kao i neefektivan stav zdravstvenih radnika prema ovom problemu. U Podgorici bi trebalo ojačati ulogu prosvetnih ustanova. Sudski sistem je efikasan, a djeca žrtve krivičnog djela se samo jedanput saslušavaju. Saradnja sa zdravstvenim radnicima je najveći problem. U Baru je veoma mali broj ljudi prošao edukaciju i seminare u ovoj oblasti.</p> <p>U narednom periodu neophodno je preduzimati preventivne mjere i edukovati zaposlene koji se u svakodnevnom radu susrijeću sa djecom. Takođe, pažnju treba posvetiti i mogućim zloupotrebama djece putem interneta, a važna je i zaštita ličnih podataka djece.</p> <p>Predsjednik Odbora Đorđe Pinjatić je saopštio da je Odbor za ljudska prava i slobode sklon otvorenom pristupu i saradnji sa NVO sektorom i nezavisnim institucijama. Ove teme do skoro nijesu bile aktuelne, jer se u tradicionalističkom shvatanju, u crnogorskom društvu dosta toga prikrivalo, dok se u posljednje vrijeme o svim tim problemima otvoreno govori uz očekivanje da će se na taj način najbolje riješiti. Odbor za ljudska prava i slobode je otvoren za sve vidove informacija koji bi mogli doprinijeti rješavanju ovog problema, pa i iniciranju izmjena pojedinih zakona kojima bi se ovi pitanja detaljnije regulisala. Konkretno, kaznena politika je veoma blaga i ne daje adekvatne rezultate, pa predsjednik Odbora smatra da treba zajedno sa Ministarstvom pravde i ljudskih prava definisati strožiju kaznenu politiku. Sva pitanja koja se odnose na žrtve seksualnog nasilja treba rješavati prioritarno. Predsjednik Odbora je istakao da je edukacija najbolja prevencija. Takođe, neophodno je edukovati i one koji su već odrasli, ali su vaspitani u nekom drugom sistemu vrijednosti, sa bitno drugačijim vrednosnim shvatanjima i idejama. Naglasio je da Odbor za ljudska prava i slobode organizuje javne tribine upravo sa ciljem da što veći broj građana upozna sa njihovim pravima, ako i sa mogućnošću zaštite njihovih prava i sloboda. Usvajanje međunarodnih standarda u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda je veoma važno..</p> <p>Profesor Velimir Rakočević je saopštio da se takve aktivnosti uglavnom i očekuju od organa zakonodavne vlasti. Smatra veoma važnim rano prepoznavanje problema, jer će se time lakše i brže riješiti problem. Ova vrsta krivičnih djela koja se vrši na štetu djece i maloljetnika predstavlja tamno polje u kriminologiji, jer na jedan otkriven i istražen slučaj, 8-10 je neotkrivenih slučajeva.</p> <p>Poslanica Valentina Radulović Šćepanović je istakla da je u toku priprema aktivnosti koje će se u Crnoj Gori realizovati u okviru kampanje „Jedno od petoro“ koju realizuju zemlje članice Savjeta Evrope. Podsjetila je na statistiku po kojoj je svako peto dijete žrtva seksualnog zlostavljanja.</p>
-------------------------------	--

	<p>Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvete i sporta je ocijenila da je pitanje seksualnog nasilja nad djecom jedna veoma kompleksna tema za čije kvalitetno rješavanje je neophodno učešće svih društvenih subjekata, pa je u tom smislu veoma bitno formira nje multidisciplinarnih timova. Takođe, bitne su aktivnosti prevencije i edukacije, ali je neophodno utvrditi ciljnu grupu koja treba da bude u fokusu interesovanja. Istakla je da Ministarstvo prosvjete i sporta ima nastavne planove i programe koji se bave zaštitom od svih vidova nasilja.</p> <p>Ljiljana Raičević iz NVO „Sigurna ženska kuća“ je istakla da se u toj nevladinoj organizaciji već 15 godina bave problematikom nasilja u porodici, ali da tada njihove aktivnosti nijesu naišle na razumijevanje kod državnih institucija, jer je vladalo mišljenje da u crnogorskom društvu nema takvih problema. Iako se dugi niz godina bave pitanjima iz oblasti nasilja u porodici i pružanjem pomoći žrtvama porodičnog nasilja, istakla je da se nijesu puno suočavali sa seksualnim zlostavljanjem djece, jer to i dalje predstavlja tamnu stranu porodičnog života.</p> <p>Daliborka Mugoša iz Kancelarije za brobu protiv trgovine ljudima je istakla postoji sklonište za žrtve trgovine ljudima. Složila se sa ostalim učesnicima sastanka da je veoma važna edukacija, jer djeca žrtve često nijesu ni svjesni da su žrtve zlostavljanja. Povremene aktivnosti ne daju konkretne i značajne rezultate pa je neophodno sprovesti kontinuiranu kampanju edukacije o seksualnom nasilju nad djecom, kao i o borbi protiv trgovine ljudima. Saopštila je da je u planu da u okviru predmeta Građanko obrazovanje posebna jedinica bude o trgovini ljudima.</p>
Dodatni komentar	Sačinjen Izvještaj o učešću predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđa Pinjatića na fokus grupi, koju je organizovala institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u okviru Projekta “Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije”. Izvještaj će biti razmotren na narednoj sjednici Odbora.

8.

Naziv aktivnosti	Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Vasela Sinishtaja, na Okruglom stolu na temu:“(Ne)pristupačnost- diskriminacija”, koji je organizovao NVO Centar za antidiskriminaciju “Ekvista”
Datum	3.april 2012. godine
Mjesto	PR Centar- Podgorica
Organizator	NVO Centar za antidiskriminaciju”Ekvista”
Učesnici	Vasel Sinishtaj, član Odbora za ljudska prava i slobode, predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore, predstavnici Vlade Crne Gore, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG, međunarodnih organizacija, nevladinog sektora i medija

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>U sklopu Projekta „Antidiskriminacija i osobe s invaliditetom“ koji finansira Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici, posredstvom Programa malih grantova Demokratske komisije, 3. aprila 2012. godine u PR Centru u Podgorici, u organizaciji NVO Centar za antidiskriminaciju „Ekvista“, održan je Okrugli sto na temu „(Ne)pristupačnost – diskriminacija“.</p> <p>Uvodničari Okruglog stola su bili: Vesna Medenica, predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore, Marijana Laković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Marko Čanović, pomoćnik ministra održivog razvoja i turizma, Milan Šaranović, generalni direktor Centra za antidiskriminaciju „Ekvista“ i Vasel Sinishtaj, poslanik, član Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore.</p> <p>Predsjednica Vrhovnog suda Vesna Medenica je najavila da će Ministarstvu pravde uputiti inicijativu da se zahtjevi osoba sa invaliditetom označe kao hitni i da imaju prednost u sudskim postupcima. Istakla je da je zabrana svih vidova diskriminacije temelj demokratije i vladavine prava. Takođe, smatra da osoba sa invaliditetom ne smije biti isključena iz bilo kog društvenog procesa, a moralni imperativ svih pojedinaca treba da bude da se zabrani diskriminacija i time pokaže stremljenje demokratskom i organizovanom društvu. Kada su u pitanju osobe sa invaliditetom i njihova sudska zaštita, mišljenja je da je neophodno izmijeniti procesne zakone.</p> <p>Marijana Laković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, je ocijenila da su, i pored dobrog institucionalnog i zakonskog okvira, osobe sa invaliditetom u izuzetno teškom položaju. Navela je da je mali broj podnijetih pritužbi, jer od 31 pritužbe vezane za diskriminaciju u prošloj godini, samo tri su podnijele osobe sa invaliditetom. Preporuka je državnim organima i organima lokalne samouprave da preduzmu niz mjera, kao što su, obezbjeđivanje pristupačnosti svim javnim objektima, izmjena propisa vezanih za javni prevoz i unapređenje nadzora nad objektima koji su u izgradnji.</p> <p>Marko Čanović, pomoćnik ministra održivog razvoja i turizma je istakao da pristupačnost objektima nije na zadovoljavajućem nivou ni za starije osobe i roditelje sa malom djecom, a posebno za osobe sa invaliditetom kojih po posljednjem popisu u Crnoj Gori ima 11 %. Čanović je naveo da postoje objekti kojima osobe sa invaliditetom mogu da pristupe, ali njihova unutrašnjost nije uređena na adekvatan način.</p> <p>Direktor Centra za antidiskriminaciju „Ekvista“, Milan Šaranović smatra da su osobe sa invaliditetom svakodnevno diskriminisane samom činjenicom da država još nije obezbijedila pristupačnost svim javnim objektima u kojima se pružaju usluge građanima. Nepristupačnim smatra javne površine- trotoare i pješačke prelaze, unutrašnjost objekata- hodnike, pultove, liftove, prevoz- autobuski, željeznički i taksu vozila. Naglasio je da su među nepristupačnim državni, lokalni, vjerski, sportski objekti, sudovi, tužilaštva, centri za kulturu, određena ministarstva, zgrada Predsjednika Crne Gore i Skupština Crne Gore. Saopštio je da nepristupačnost izaziva nemogućnost realizacije njihovih potreba i prava, radnih zaduženja, utiče na samopouzdanje i samopoštovanje, a rezultat svega toga je društvena isključenost.</p> <p>Poslanik Vasel Sinishtaj je govorio o aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode na planu zaštite prava lica sa invaliditetom. Istakao je da Ustav Crne Gore garantuje jednaka prava i obaveze svim građanima/kama, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo i zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (član 8 stav 1 i član 17).</p>
--------------------------------------	--

Garancije date Ustavom Crne Gore razrađene su nizom zakona kojima su uređeni radni odnosi, zapošljavanje, penzijsko i invalidsko osiguranje, obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita, zaštita na radu, porodični odnosi. Istakao je da se poštovanje principa jednakosti ljudi danas shvata kao etički imperativ svakog demokratskog društva i države koja je zasnovana na načelu vladavine prava. Pravilo o zabrani diskriminacije poznaju svi međunarodni dokumenti o ljudskim pravima, kao i ustavi zemalja svijeta. Podsjetio je da se Crna Gora donošenjem Zakona o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom sa Opcionim protokolom obavezala da će osigurati i promovisati puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za sva lica sa invaliditetom bez ikakve diskriminacije po osnovu invaliditeta, kao i da je Skupština Crne Gore pored sistemskog Zakona o zabrani diskriminacije, donešenog u julu 2010. godine, donijela Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom u julu 2011. godine. Govoreći o aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode, istakao je da je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, u skladu sa svojom nadležnošću, utvrđenom članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore, značajne aktivnosti posvetio pravima lica sa invaliditetom. U tom smislu, Odbor za ljudska prava i slobode je, kao matični Odbor, razmatrao više predloga zakona kojima je regulisana ova oblast, od kojih su ključni: Predlog zakona o zabrani diskriminacije, Predlog zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Predlog zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom. Članovi Odbora su razmatranjem navedenih predloga zakona i konkretnim aktivnostima nastojali da doprinesu da se usvoje najbolji normativni okviri za zaštitu lica sa invaliditetom. Takođe, Odbor organizovanjem javnih tribina prati implementaciju zakona usvojenih u Skupštini, a koji se odnose na oblast ljudskih prava i sloboda. Odbor putem kontrolne i nadzorne funkcije, organizovanjem kontrolnih saslušanja, razmatranjem godišnjih i posebnih izvještaja koje državni organi dostavljaju u skladu sa zakonom ili na zahtjev Odbora, takođe nastoji da prati i doprinese poboljšanju položaja i zaštiti prava svih građana Crne Gore. Istakao je da su članovi Odbora, na poziv nevladinih organizacija, učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima na kojima su razmatrana različita pitanja iz oblasti ljudskih prava i sloboda, time i osoba sa invaliditetom.

Na osnovu uvodnih izlaganja i diskusije na Okruglom stolu su usvojeni **ZAKLJUČCI I PREPORUKE:**

- Osobe s invaliditetom u Crnoj Gori su svakodnevno diskriminisane, samom činjenicom da država još uvijek nije obezbijedila pristupačnost svim javnim objektima u kojima se pružaju usluge građanima, a posebno zdravstvenim ustanovama, obrazovnim ustanovama, centrima za socijalni rad, sudovima, ministarstvima i drugim organima, organizacijama i ustanovama.
- Nemogućnost pristupa informacijama, obrazovanju, zapošljavanju i zdravstvenim uslugama predstavlja ujedno i kršenje njihovih osnovnih ljudskih prava.

	<p>U cilju otklanjanja diskriminacije osoba s invaliditetom potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bez odlaganja izraditi i usvojiti akcioni plan za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi licima smanjene pokretljivosti; - Da sudska vlast preduzme sve potrebne korake kako bi se objekti sudova u Crnoj Gori učinili pristupačnim osobama s invaliditetom odnosno osobama smanjene pokretljivosti, s obzirom da se radi o institucijama koje su najznačajniji mehanizam zaštite ljudskih prava; - Pooštriti nadzor nad izgradnjom objekata kako bi se osigurala pristupačnost za osobe s invaliditetom; - Informisati nadležne inspekcije o Zakonu o zabrani diskriminacije kako bi se ovaj propis dosljedno primjenjivao; - Pristupiti prilagođavanju sredstava javnog prevoza, kao i odgovarajuće infrastrukture, kako bi osobe s invaliditetom bile u prilici da koriste javni prevoz
Dodatni komentar	Sačinjen Izvještaj o učešću poslanika Vasela Sinishtaja, člana Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu, koji je usvojen na 69. sjednici Odbora, 8. maja 2012. godine

9.

Naziv aktivnosti	Treći sastanak Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, formirane Odlukom koju je Odbor za ljudska prava i slobode donio u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Konsultativnom saslušanju, na 58. sjednici Odbora, na temu „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine“, održanom 15. decembra 2011. godine
Datum	12.april 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode
Učesnici	Sastankom je predsjedavao Đorđe Pinjatić, predsjednik Radne grupe. Sastanku su prisustvovali članovi Radne grupe: Siniša Bjeković, Ivan Krkeljić, Safet Kurtagić i Slava Burić, sekretar Radne grupe. Sastanku nijesu prisustvovali članovi Radne grupe: Orhan Šahmanović, prof. dr Šerbo Rastoder i Vasel Sinishtaj.

Kratak opis aktivnosti	<p>Radna grupa za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, formirana Odlukom koju je Odbor za ljudska prava i slobode donio u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Konsultativnom saslušanju, na 58. sjednici Odbora, na temu „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine“, održanom 15. decembra 2011. godine, održala je treći sastanak.</p> <p>Članovi Radne grupe na današnjem, trećem sastanku su, u odnosu na pet zadataka utvrđenih Odlukom o formiranju Radne grupe, sa šireg aspekta sagledali problematiku rada Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Razmijenili su mišljenja o dosadašnjim predlozima za funkcionisanje Fonda i svoje komentare saopštili na samoj sjednici.</p> <p>Takođe, članovi Radne grupe su se upoznali sa Dopisom u kojem je Ministarstvo finansija predložilo Odboru za ljudska prava i slobode budući način finansiranja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, različit od dosadašnjih principa finansiranja projekata od javnog interesa, odnosno projekata u oblasti zaštite manjinskih prava u Crnoj Gori, kojim bi se eliminisale NVO-e koje konkurišu projektima u raspodjeli sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Predlog Ministarstva finansija o brisanju člana 2 stav 2 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, po ocjeni Radne grupe, nije prihvatljiv bez prethodne, pažljive analize u odnosu na Ustavna rješenja, definisana čl. 16 stav 1 tačka 2 i 79, sistemski Zakon i Strategiju Crne Gore u ovoj oblasti, a koja se tiču posebnih manjinskih prava.</p> <p>Istaknuto je da planovi i program razvoja Fonda treba da budu instrumenti njegovog jačanja, a u njima se moraju jasno odražavati dva domena: potrebe manjine izražene kroz stavove savjeta (zajedničke i pojedinačne) i interes države koji mora biti strateški i planski. Zaključeno je da reforma zakonodavstva i podzakonskih akata, koji se odnose na osnivanje i rad Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, mora odražavati sve aspekte manjinskih prava koji su sadržani u čl. 79 i 80 Ustava Crne Gore. Broj, sastav i način rada organa Fonda mora odražavati vitalne interese države u pogledu zaštite manjinskih prava. To znači da se interes države mora poklapati sa interesom očuvanja dostignutog nivoa i daljeg razvoja manjinskih prava i sloboda u skladu sa nacionalnim i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.</p> <p>Zaključeno je da se predlozi Siniše Bjekovića koji se tiču Komisije za ocjenu projekata prijavljenih na konkurs Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, nadležnosti i sastava upravnog odbora koji bi vršio upravljačku i budućeg nadzornog odbora koji bi vršio kontrolnu funkciju, kao i oni koji se odnose na opšte i posebne kriterijume za raspodjelu, a koji su uglavnom prihvatljivi za sve članove Radne grupe i oko kojih je, na prethodnom sastanku postignut konsenzus, dostave još jednom na mišljenje svim članovima Radne grupe.</p> <p>Zaključkom je , takođe, utvrđen 1. maj 2012. godine, kao krajnji rok do koga su članovi Radne grupe u obavezi da, u pisanoj formi dostave svoje primjedbe, nakon čijeg razmatranja će se utvrditi konačni stavovi Radne grupe i sačiniti izvještaj.</p> <p>U skladu sa Zaključkom, Radna grupa će izvještaj sa zaključcima podnijeti: Odboru za ljudska prava i slobode, rukovodstvu Skupštine i Ministarstvu za manjinska prava.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjen Zapisnik sa trećeg sastanka Radne grupe.</p>

10.

Naziv aktivnosti	Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore
Datum	14. maj 2012. godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore
Učesnici	<p>Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora, članovi Odbora: Šefkija Murić, dr Halil Duković i Vasel Sinishtaj sa Službom Odbora.</p> <p>Iz Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sastanku su prisustvovali: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Budimir Šćepanović i Marijana Laković, zamjenici Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ivan Krkeljić, savjetnik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zdenka Perović, sekretar Stručne službe Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Maja Maraš, savjetnik za međunarodne poslove i odnose sa javnošću.</p>

Kratak opis aktivnosti	<p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Đorđe Pinjatić i članovi Odbora: Šefkija Murić, dr Halil Duković i Vasel Sinishtaj sa Službom Odbora posjetili su 14. maja 2012. godine instituciju Zaštitnika ljudska prava i sloboda Crne Gore.</p> <p>Posjeta je organizovana u cilju realizacije Planom utvrđene aktivnosti Odbora za 2012. godinu, a povodom predstojećeg razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu, prethodnih zaključaka Odbora u funkciji kadrovsog i materijalnog jačanja Institucije Ombudsmana i nedavnog davanja saglasnosti na Akt o sistematizaciji Institucije Zaštitnika od strane Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore.</p> <p>Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, u prisustvu dva zamjenika i jednog broja saradnika upoznao je članove Odbora sa radom institucije kojom rukovodi, prostornim i administrativnim kapacitetima, problemima sa kojima se ova institucija suočava, a odnose se prvenstveno na nedostatak stručnog osoblja koje im je neophodno i zbog proširenja nadležnosti institucije Zaštitnika, u skladu sa novim Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, budući da je Zaštitnik ustanovljen kao nacionalni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i kao institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.</p> <p>Na sastanku su razmijenjena mišljenja o nastavku ove, do sada, uspješne saradnje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Odbora za ljudska prava i slobode, uz izraženu spremnost da se takva saradnja nastavi i u narednom periodu, za šta će Odbor za ljudska prava i slobode pružiti neophodnu podršku u materijalnom i kadrovskom jačanju Institucije, uz očekivani rezultat u promociji i zaštiti prava crnogorskih građana, kao i dobijanju potpunih informacija i rezultata o onom što bude interesovalo poslanike.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjena Informacija o posjeti Odbora za ljudska prava i slobode instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i usvojena na 72. sjednici Odbora održanoj 30. maja 2012. godine</p>

11.

Naziv	Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode JU Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj
Datum	28. maj 2012. godine
Mjesto	Bijela- Herceg Novi
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore
Učesnici	Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode i članovi: Šefkija Murić, Husnija Šabović, Ervin Spahić, dr Budimir Aleksić i Vasel Sinishtaj. Na poziv Odbora, posjeti su prisustvovali ministar rada i socijalnog staranja, dr Suad Numanović i zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta, Nevenka Stanković

Kratak opis aktivnosti	<p>Posjeta je organizovana na osnovu Zaključka sa 69. sjednice Odbora, od 8. maja 2012. godine, a u cilju realizacije Planom utvrđene aktivnosti Odbora za 2012. godinu i prethodno donesenog Zaključka na 56. sjednici Odbora od 9. decembra 2011. godine na kojoj su učestvovala i djeca iz Dječijeg doma „Mladost“.</p> <p>U neposrednom razgovoru sa djecom i zaposlenima i obilaskom Dječijeg doma, članovi Odbora su se upoznali sa uslovima života i rada u Domu i uvjerali se u kojem stepenu su realizovane Preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zaključak Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11) donesen povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama. Ministar rada i socijalnog staranja, dr Suad Numanović je upoznao članove Odbora da je ova Ustanova osnovana 1946. godine, te da je Odlukom Vlade Crne Gore od 2006., Dom organizovan kao Javna ustanova za smještaj djece i mladih bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama. U Domu trenutno boravi 140 djece koja su na osnovu pola i uzrasta podijeljena u osam grupa, tzv. porodica i odjeljenje za djecu uzrasta od mjesec dana do pet godina.</p> <p>Članovi Odbora su informisani da je tokom prošle godine uz pomoć donacija rekonstruisan kompletan krov na objektu Doma i da je tako zaokružen jedan veliki investicioni ciklus koji je obuhvatio i projekat sanacije fasade na kompletnom objektu, što je realizovano tokom 2010. godine. Tokom aprila ove godine, u okviru Doma otvoreni su frizerski i kozmetički salon, za potrebe obuke djece koja borave u Domu, a otvoren je i Internet centar koji služi za obrazovne svrhe štíćenika, čime je ispunjena i jedna od Preporuka sa sjednice Odbora za ljudska prava i slobode u decembru 2011. godine.</p> <p>U okviru Projekta „Učenje uz podršku“, čiji je cilj pomoć i podrška djeci koja imaju teškoće u savladavanju školskog gradiva, opremljen je prostor u objektu Doma i angažovani su asistenti koji će raditi sa djecom.</p> <p>Ministar je naglasio da je u cilju zbrinjavanja djece sa smetnjama u razvoju koja borave u Domu, obezbijeđen odgovarajući kadar, a putem ugovora sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i kroz Projekat „Javnih radova“ angažovano je sedam lica koja brinu o ovoj djeci, kao i da je rekonstruisan i opremljen stambeni prostor za boravak sedmoro djece sa umjerenim smetnjama u razvoju. Djeca sa umjerenim i težim smetnjama u razvoju su uključena u obrazovni sistem i sa njima se radi po posebnim programima rada u skladu sa rješenjima Opštinskih komisija o usmjeravanju djece. Za svako od ove djece urađen je individualni program i plan rada, prilagođen njihovim mogućnostima. Time je realizovana Preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o obezbjeđivanju i sprovođenju individualnog tretmana, rehabilitacije i uključivanja svih štíćenika JU Dječiji dom "Mladost" u aktivnosti prilagođene njihovim potrebama i mogućnostima.</p>
-------------------------------	--

	<p>Odbor za ljudska prava i slobode je zaključio da u narednom periodu svi društveni subjekti, u domenu svojih nadležnosti i mogućnosti, treba da doprinesu daljem poboljšanju stanja u ovoj Ustanovi, kako bi se na pravi način potvrdila posvećenost države djeci bez roditeljskog staranja, kao posebno osjetljivoj i ranjivoj kategoriji stanovništva. Članovi Odbora smatraju neophodnim dalje jačanje stručnih kapaciteta Dječijeg doma i zapošljavanje većeg broja stručnih lica koja su u direktnom kontaktu sa djecom sa smetnjama u razvoju. Takođe, preporuka je da državni organi, razmotre mogućnost da prilikom organizovanja seminara, prijema, konferencija i sličnih aktivnosti, u većoj mjeri koriste usluge Hotela koji radi u okviru Doma, kako bi se i na taj način doprinijelo poboljšanju finansijske situacije u ovoj Ustanovi.</p> <p>Svi koji su prisustvovali posjeti Dječijem domu „Mladost“ su bili jedinstveni u ocjeni da se stanje i uslovi u Domu svakodnevno poboljšavaju, zahvaljujući brojnim aktivnostima koje preduzima država, ali i značajnoj podršci i pomoći donatora. Bez obzira na postignuti napredak, ocijenjeno je da prostora za dalje poboljšanje uslova ima i na tome treba raditi u narednom periodu.</p> <p>Zaključeno je da u narednom periodu, u okviru reforme sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori, aktivnosti treba usmjeriti na proces decentralizacije i deinstitucionalizacije, kao i da je otvaranje servisa za podršku djeci na lokalnom nivou veoma bitno, jer je cilj da se djeci obezbijedi da žive u svojim porodicama ili u srodničkim i hraniteljskim porodicama, a da zbrinjavanje djece u institucijama treba da bude krajnja mjera koja se primjenjuje u</p>
Dodatni komentar	Sačinjena Informacija o posjeti Odbora za ljudska prava i slobode JU Dječiji dom “Mladost” u Bijeloj i usvojena na 72. sjednici Odbora, održanoj 30. maja 2012. godine

12.

Naziv aktivnosti	Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu "Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom"
Datum	1. jun 2012. godine
Mjesto	JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore
Učesnici	<p>Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode i članovi Odbora, dr Budimir Aleksić, zamjenik predsjednika Odbora i poslanica Ljerka Dragičević, član Odbora.</p> <p>Na Javnoj tribini, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvovali su: Nebojša Radojičić, predsjednik Opštine Nikšić, prof. dr Bojka Đukanović, predsjednica Skupštine opštine Nikšić, Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete i sporta, Tamara Milić iz Ministarstva prosvjete i sporta, Mirjana Đurić iz Ministarstva rada i socijalnog staranja, Waldemar Figaj, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Ana Zec, koordinatorka programa u Kancelariji UNICEF-a u Crnoj Gori, Vesna Krivokapić, zamjenica osnovnog državnog tužioca u Nikšiću, Radojka Koprivica, direktorica Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću, Radmila Marković, direktorica Centra za socijalni rad, Milisav Korać, predsjednik NVO Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Miluša-Cica Žugić iz NVO Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju, kao i roditelji djece sa smetnjama u razvoju i njihova djeca koja borave u Dnevnom centru i građani Nikšića.</p>

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Odbor za ljudska prava i slobode je 1. juna 2012. godine održao Javnu tribinu u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću. Tribina je organizovana na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom“, u sklopu realizacije Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, sačinjenog na osnovu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2011. godinu; - Programa rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu, usvojenog 26. januara 2012. godine i Prioritetnih aktivnosti Vlade i ministarstava u 2012. godini, kao i - Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za period od decembra 2010. do oktobra 2011. godine. <p>Na Javnoj tribini su učestvovali: Đorđe Pinjatić, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimir Aleksić, zamjenik predsjednika Odbora, Ljerka Dragičević, članica Odbora, Nebojša Radojičić, predsjednik Opštine Nikšić, prof. dr Bojka Đukanović, predsjednica Skupštine opštine Nikšić, Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete i sporta, Tamara Milić iz Ministarstva prosvjete i sporta, Mirjana Đurić iz Ministarstva rada i socijalnog staranja, Waldemar Figaj, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Ana Zec, koordinatorka programa u Kancelariji UNICEF-a u Crnoj Gori, Vesna Krivokapić, zamjenica osnovnog državnog tužioca u Nikšiću, Radojka Koprivica, direktorica Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću, Radmila Marković, direktorica Centra za socijalni rad, Milisav Korać, predsjednik NVO Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Miluša-Cica Žugić iz NVO Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju, kao i roditelji djece sa smetnjama u razvoju i njihova djeca koja borave u Dnevnom centru i građani Nikšića.</p> <p>Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Đorđe Pinjatić je naglasio da je cilj sprovođenja ovakvih aktivnosti uspostavljanje direktne komunikacije poslanika sa građanima i ostvarivanje transparentnosti Skupštine i njenih radnih tijela, kao i približavanje rada Odbora svim građanima. Poslanici imaju zadatak da donose zakone, ali i da prate efekte sprovođenja zakona. Poštovanje principa jednakosti ljudi danas se shvata kao etički imperativ svakog demokratskog društva i države koja je zasnovana na načelu vladavine prava. Zabrana svakog oblika diskriminacije je jedan od ključnih koraka ka postizanju većeg stepena demokratije i ostvarivanju vrijednosti tolerancije, ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve. Praćenje primjene zakona je veoma važno, jer subjekti koji primjenjuju zakone daju najbolju ocjenu o njihovom kvalitetu, pa su poslanici željeli da se uvjere kakva je primjena Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i da u zavisnosti od dobijenih informacija, pokrenu postupak izmjena i dopuna postojećih zakonskih rješenja ukoliko to bude neophodno.</p> <p>Istakao je da je ovo sedma javna tribina koju je organizovao Odbor za ljudska prava i slobode, da su u početku tribine organizovane u saradnji sa OEBS-om, a kasnije je Odbor nastavio praksu samostalnog organizovanja istih, shodno preporukama i instrukcijama OEBS-a.</p> <p>Predsjednik Odbora je mišljenja da svi društveni subjekti treba, u domenu svojih nadležnosti i mogućnosti, zajedničkim snagama i aktivnostima da doprinesu unapređenju inkluzije ove „ranjive“ populacije ne samo u proces obrazovanja, nego u sve društvene tokove. Naglasio je da podrška djeci sa posebnim potrebama da razviju svoje mogućnosti da provedu djetinjstvo kao i ostala djeca i da se, u granicama mogućeg, osposobe za život predstavlja ispunjenje humanog zadatka svakog društva i da odnos prema djeci sa posebnim potrebama zavisi od stepena društvenog razvoja.</p> <p>Predsjednik Opštine Nikšić Nebojša Radojičić je saopštio da je Opština Nikšić veoma posvećena rješavanju problema sa kojima se suočavaju lica sa invaliditetom, kao i da vode računa o poštovanju prava svih građana. Radom pojedinih radnih tijela na nivou lokalne samouprave i donošenjem planskih dokumenata, Opština izražava jasno opredjeljenje da svojim konkretnim aktivnostima doprinese poštovanju ljudskih prava i sloboda svih građana, sa posebnim fokusom na tzv. „ranjive grupe“. Usvojen je Lokalni akcioni plan za osobe sa invaliditetom. Prilikom izgradnje novih objekata vodi se računa da budu pristupačni za osobe sa invaliditetom. Opština je obezbijedila kancelarije za rad nekoliko lokalnih nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava lica sa invaliditetom.</p>
--------------------------------------	--

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Predsjednik Opštine je istakao da je u planu otvaranje Kancelarije za osobe sa invaliditetom i zapošljavanje lica sa invaliditetom u toj Kancelariji, u namjeri da se dodatno pomogne ovoj ranjivoj kategoriji stanovništva. Takođe, konkursom za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama obezbjeđuju se značajna sredstva nevladinim organizacijama za zaštitu prava osoba sa invaliditetom.</p> <p>Predsjednik Opštine je istakao da su naročito ponosni na Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju, u čijoj izgradnji i finansiranju je učestvovala Opština u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i NVO Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju, pri čemu je dio sredstava za izgradnju ovog Dnevnog centra obezbijeđen na konkursu za raspodjelu sredstava od igara na sreću, a u njegovom opremanju od značaja je bila pomoć donatora. Opština je obezbijedila plac, komunalije i jednim dijelom participirala u izgradnji. Bez obzira na sve aktivnosti koje se preduzimaju, jasno je da su lica sa invaliditetom i dalje u teškom položaju. Predsjednik Opštine je saopštio i da je u toku postupak pred sudom protiv Opštine Nikšić, pokrenut od strane lica sa invaliditetom zbog slučaja kada je jedno lice sa invaliditetom ispalo iz invalidskih kolica, jer zgrada Opštine zbog nepostojanja specijalnog lifta za lica sa invaliditetom za ista nepristupačna.</p> <p>Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Šučko Baković je upoznao učesnike Tribine sa nadležnostima institucije Ombudsmana u oblasti zaštite od diskriminacije, navodeći da je novim Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zaštitnik određen za institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Istakao je da zaštita ljudskih prava lica sa invaliditetom predstavlja značajno demokratsko pitanje za svako savremeno društvo, a time i za Crnu Goru. S tim u vezi, Crna Gora je stvorila normativne i institucionalne pretpostavke za zaštitu lica sa invaliditetom. Crna Gora je 2009. godine ratifikovala Konvenciju UN o pravima lica sa invaliditetom sa Opcionim protokolom. Zakonom o zabrani diskriminacije, kao i nizom posebnih zakona želi se doprinijeti zaštiti osoba sa invaliditetom. U cilju unaprjeđenja položaja lica sa invaliditetom, Vlada Crne Gore je 2007. godine usvojila Strategiju za integraciju lica sa invaliditetom (2008- 2016. godine) koja obuhvata oblasti zdravstvene zaštite, socijalne zaštite, penzijsko-invalidskog osiguranja, obrazovanja, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja, kulturu, sport i rekreaciju. Strategijom je predviđeno da se akcioni planovi donose svake dvije godine, pa u skladu sa tim Vlada je donijela i akcione planove kojima se određuju prioritete aktivnosti.</p> <p>Zaštitnik je mišljenja da diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru. Stanje dodatno pogoršavaju i izazovi sa pristupom i dobijanjem ortopedskih i drugih pomagala, a i nemogućnost da se lica informišu kako o svojim pravima, tako i o dnevnim dešavanjima u okruženju, čime ostaju na marginama društvenih tokova. Dodatni izazov u borbi protiv diskriminacije predstavljaju brojne predrasude i stereotipi o licima sa invaliditetom. Takvi pristupi dodatno ugrožavaju položaj ovih lica i limitiraju njihovu socijalnu inkluziju. Jedan od uzroka je nedovoljna informisanost ukupne javnosti. Takođe, samopouzdanje kod samih lica s invaliditetom još uvijek nije na nivou koji bi pružilo poruku jasnog i snažnog protivljenja različitim tretmanu.</p> <p>Zaštitnik je saopštio da je u dosadašnjem radu instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore podnijet mali broj pritužbi, a u 2011. godini svega tri pritužbe. Smatra da je to iz razloga što lica sa invaliditetom često nijesu svjesna činjenice da nedostupnost informacijama, obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti jeste i kršenje njihovih osnovnih ljudskih prava, pa je pohvalio Odbor za ljudska prava i slobode i organizovanje javnih tribina, smatrajući da se tim putem građani na pravi način informišu o njihovim pravima.</p> <p>Zaštitnik je saopštio da nedostaje sistemski pristup vođenju evidencije o osobama sa invaliditetom i ne postoje baze podataka o ovim osobama, da je evidentan nedostatak programa edukacije lica sa invaliditetom o njihovim pravima, ali i državnih službenika koji rade u institucijama za ostvarivanje i zaštitu njihovih prava, kao i da ne postoje kvalitetni rehabilitacioni programi lica sa invaliditetom, kojima je zbog suviše velikih troškova onemogućeno liječenje u banjama i drugim centrima za poboljšanje zdravlja.</p> <p>Direktorica Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Nikšiću je saopštila da je Dnevni centar u Nikšiću otvoren 15. juna 2010. godine, a njegov osnovni cilj je deinstitucionalizacija ovih ciljnih grupa, poboljšanje kvaliteta života osoba sa smetnjama u razvoju i njihovo uključivanje u društvenu zajednicu. Istakla je da su u njihovoj ustanovi djeca socijalizovana, uključena u društvenu zajednicu, stiču mogućnost prilagođenog obrazovanja i pripremaju se za što samostalniji život u skladu sa njihovim mogućnostima. Takođe, djeca u Dnevnom centru imaju kvalitetnu negu i terapijske tretmane, a primjenom ergoterapije radno se osposobljavaju i pripremaju za mogući radni angažman. Dnevni centar svojim korisnicima pruža besplatnu uslugu dnevnog boravka koji podrazumijeva individualni i grupni rad sa djecom, a takođe djeca stiču vještine neophodne za svakodnevni život. Pravo na boravak u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju imaju djeca sa smetnjama u razvoju od 3 do 27 godina koja ne mogu da pohađaju nijedan vid inkluzivnog obrazovanja, a upućivanje se vrši na osnovu procjene prvostepene Komisije za usmjeravanje djece sa posebnim potrebama. Trenutno u Dnevnom centru boravi 29 djece.</p>
--------------------------------------	--

Kratak opis aktivnosti	<p>Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je pozvao da se obrati Instituciji Zaštitnika, u pisanoj formi, sa dokumentacijom koju posjeduje i da, u domenu nadležnosti i mogućnosti, pokušaju riješiti njene probleme ispitivanjem slučaja i pomognu joj, na zakonima, zasnovanim, postupcima. Takođe, Zamjenica osnovnog državnog tužioca u Nikšiću je pozvala da im se u najskorije vrijeme obrati kako bi preduzeli neophodne aktivnosti. Takođe, zamjenica osnovnog državnog tužioca u Nikšiću je pozvala da im se u najskorije vrijeme obrati kako bi preduzeli neophodne aktivnosti. Većina prisutnih roditelja je istakla da se sa problemima i diskriminacijom ne suočava samo dijete koje ima teškoće u razvoju, već i cijela porodica često biva žrtvom, o čemu se uglavnom ne vodi računa.</p> <p>Na Javnoj tribini je ocijenjeno da pored brojnih mjera i aktivnosti koje se preduzimaju u cilju unaprjeđenja položaja lica sa invaliditetom, i dalje postoji mnogo problema i teškoća sa kojima se ova lica svakodnevno suočavaju, od nemogućnosti pristupa informacijama, do zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite i drugih problema. Polazeći od saznanja da pojedini tradicionalni segmenti crnogorskog društva još nijesu oslobođeni od raznih predrasuda, pa ni od predrasuda o licima sa invaliditetom, zaključeno je da je neophodno je raditi na podizanju demokratske građanske svijesti o ulozi i značaju te populacije, kao i o neophodnosti adekvatnijeg i efikasnijeg djelovanja nadležnih državnih organa i organa lokalnih samouprava u njihovoj zaštiti.</p> <p>Po završetku Javne tribine, učesnici su obišli Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju, uvjerali se da ova Ustanova pruža veoma dobre uslove djeci sa smetnjama u razvoju i zaključili da Dnevni centar u Nikšiću treba da bude model po kome treba razvijati ustanove za pomoć ovim licima i njihovim porodicama i izrazili nadu da će ostali dnevni centri, koji već postoje u većini gradova Crne Gore, što prije po istim principima biti stavljeni u funkciju, a što je u skladu sa reformom sistema socijalne i dječje zaštite, zasnovanom na principima deinstitucionalizacije i decentralizacije.</p>
Dodatni komentar	<p>Informacija o Javnoj tribini usvojena je na 73. sjednici Odbora, održanoj 18. juna 2012. godine, sastavni je dio zapisnika sa 73. sjednice i proslijeđena je u elektronskoj formi svim učesnicima Javne tribine</p>

13.

Naziv	Sastanak članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavnicima grupe građana iz Ulcinja
Datum	25. jun 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore- Podgorica
Organizator	Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore
Učesnici	<p>Članovi Odbora za ljudska prava i slobode: dr Budimir Aleksić, zamjenik predsjednika Odbora, dr Fahrudin Hadrović, Šefkija Murić, Ljerka Dragičević, Kemal Purišić i Vasel Sinishtaj.</p> <p>Grupu građana iz Ulcinja pred Odborom su predstavljali: Ibrahim Berjaši, Osman Redža, Halil Eljezaga i Mehmet Aloja.</p> <p>Takođe, Odbor je, u skladu sa član 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, pozvao i odgovornog predstavnika Vlade, pomoćnika ministra rada i socijalnog staranja, Jova Pajovića, kao i poslanika Genci Nimanbegua, kao zainteresovanog poslanika.</p>

Kratak opis aktivnosti	<p>Sastanak je u Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, uvršten na inicijativu poslanika Vasela Sinishtaja, člana Odbora za ljudska prava i slobode, a uz saglasnost ostalih članova Odbora. Održavanjem ovog sastanka Odbor je realizovao sedamnaestu Planom Odbora utvrđenu aktivnost.</p> <p>Poslanik Vasel Sinishtaj je informisao o problemima grupe građana, prvenstveno, nemogućnosti regulisanja penzija i nekih drugih prava iz korpusa socijalnih prava.</p> <p>Grupu građana iz Ulcinja pred Odborom su predstavljali: Ibrahim Berjaši, Osman Redža, Halil Eljezaga i Mehmet Aloja.</p> <p>Takođe, Odbor je, u skladu sa član 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, pozvao i odgovornog predstavnika Vlade, pomoćnika ministra rada i socijalnog staranja, Jova Pajovića, kao i poslanika Genci Nimanbegua, kao zainteresovanog poslanika.</p> <p>Građani Ulcinja su informisali poslanike, članove Odbora o problemima sa kojima se suočavaju dugi niz godina, i zatražili da im, u domenu Poslovnikom Skupštine definisane nadležnosti ovog radnog tijela, pokušaju pomoći u mjeri mogućeg.</p> <p>Predstavnici Grupe građana iz Ulcinja su naveli da imaju crnogorsko državljanstvo, da su albanske nacionalnosti, određeni broj godina su radili na Kosovu, ali imaju problema u regulisanju prava na penziju. Istakli su da su se obraćali više puta nadležnim institucijama u Crnoj Gori, Srbiji i na Kosovu, ali da nijesu uspjeli da ostavare svoja prava. Saopštili su da, po njihovoj evidenciji, koja je još nepotpuna ima oko 40 lica koja se suočavaju sa takvim problemima. Naime, od nadležnih institucija u Srbiji ne mogu dobiti podatke i potvrdu o radnom stažu koji su ostvarili po osnovu rada u određenim institucijama na Kosovu, iako su im redovno uplaćivani doprinosi, čime su onemogućeni da ostvare pravo na punu penziju. Takođe, Mehmet Aloja, jedan od učesnika današnjeg sastanka, je istakao da kao pisac koji izdaje djela na albanskom jeziku, iako je crnogorski državljanin, ne može da ostvari pravo na neku od državnih nagrada u Crnoj Gori, pa smatra da bi trebalo ustanoviti posebnu nagradu za pisce na albanskom jeziku ili regulisati to izmjenama postojećeg zakona.</p> <p>Na Odboru su se čuli različiti predlozi o tome na koji način treba pokušati riješiti njihove probleme. Pomoćnik ministra rada i socijalnog staranja je istakao da Crna Gora ovim licima isplaćuje penziju na osnovu radnog staža koji su ostvarili u Crnoj Gori i predložio im da se obrate Ministarstvu rada i socijalnog staranja sa svom dokumentacijom koju posjeduju kako bi se Ministarstvo službeno obratilo nadležnoj instituciji u Srbiji u cilju rješavanja njihovih problema.</p> <p>Jedan broj poslanika je mišljenja da bi Crna Gora trebala donijeti podzakonski akt ili izmijeniti važeći Zakon kako bi im Crna Gora isplaćivala cjelokupan iznos penzije, a da za to traži nadoknadu sredstava od Srbije sa kojom ima potpisan bilateralni sporazum o socijalnom osiguranju. Istaknuto je da je jedino dugoročno rješenje kojim bi se mogao riješiti problem ovih lica potpisivanje bilateralnog sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Kosova, ali, s obzirom da se ne zna koliko vremena će proći do tada, potrebno je omogućiti korišćenje nekog privremenog rješenja kako ova lica ne bi bila diskriminisana u pravu na ostvarivanje dijela penzije za koju je doprinos uplaćivan.</p> <p>Zaključeno je da se do naredne sjednice Odbora za ljudska prava i slobode sačini informacija o današnjem sastanku sa ponuđenim predlozima u vezi sa kojim bi članovi Odbora trebalo zaključkom da se opredijele na koji način, preko nadležnih državnih organa, je moguće riješiti njihov problem.</p>
Dodatni komentar	<p>Informacija o ovoj aktivnosti Odbora sačinjena i usvojena na 75. sjednici Odbora, održanoj 24. jula 2012. godine.</p>

14.

Naziv aktivnosti	Konferencija "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta"
Datum	17. – 19. jul 2012. godine
Mjesto	Hotel "Maestral"- Miločer
Organizator	Ministarstvo za manjinska prava Vlade Crne Gore u saradnji sa Centrom za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore
Učesnici	Šefkija Murić, član Odbora za ljudska prava i slobode, Nikola Gegaj, poslanik DPS-a, dr Novica Stanić, poslanik Nove srpske demokratije, Koča Pavlović, poslanik Pokreta za promjene, Ljerka Dragičević, poslanica Hrvatske građanske inicijative Pored predstavnika Skupštine Crne Gore na Konferenciji su učestvovali predstavnici vladinih institucija, civilnog sektora i drugih organizacija.

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>PRVI DAN KONFERENCIJE</p> <p>Poslanici Šefkija Murić, Nikola Gegaj i dr Novica Stanić učestvuju na Konferenciji "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta" koja se u organizaciji Ministarstva za manjinska prava i Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore održava 18. i 19. jula 2012. godine u hotelu "Maestral" u Miločeru.</p> <p>Pored predstavnika Skupštine Crne Gore na Konferenciji su učestvovali predstavnici vladinih institucija, civilnog sektora i drugih organizacija.</p> <p>Prvog radnog dana izlaganja su imali: Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za manjinska prava, mr Nenad Koprivica, izvršni direktor NVO „CEDEM“, dr Aleksandra Vujić, direktorica Vojvođanskog centra za ljudska prava iz Novog Sada, dr Igor Lakić, dekan Instituta za strane jezike i ekspert Komiteta za regionalne i manjinske jezike i mr Siniša Bjeković, rukovodilac Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta u Podgorici i nezavisni ekspert u Evropskoj komisiji protiv rasizma i netolerancije (ECRI).</p> <p>Prvog dana učesnici Konferencije bili su u prilici da čuju izlaganja o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakonodavnom okviru i obavezama Crne Gore u zaštiti manjinskih prava; - etničkoj distanci u Crnoj Gori; - međunarodnim standardima kao osnovi nacionalnog zakonodavstva u Republici Srbiji; - nadzornom mehanizmu Konvencije o regionalnim i manjinskim jezicima sa osvrtom na crnogorski Izvještaj i - država po država monitoring pristupu Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije sa naročitim osvrtom na prvi Izvještaj za Crnu Goru. <p>Pomoćnik ministra za manjinska prava Sabahudin Delić je govorio o pravnom, institucionalnom okviru za zaštitu pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, praksi koja postoji u oblasti zaštite pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i o povjerenju koje je veoma važno za ostvarivanje ovih prava. Istakao je da su ključni dokumenti kojima je normativno regulisana ova oblast: Ustav Crne Gore, Zakon o manjinskim pravima i slobodama, Zakon o upotrebi nacionalnih simbola, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i zakoni iz oblasti značajnih za očuvanje nacionalnog identiteta (obrazovanje, kultura, informisanje, upotreba jezika, izborna zakonodavstvo), a važnu ulogu imaju i brojna strateška i međunarodna dokumenta. Ocijenio je da je normativni okvir dobar, ali da u narednom periodu mnogo više napora i aktivnosti treba usmjeriti na implementaciju propisa.</p> <p>Mr Nenad Koprivica je predstavio rezultate CEDEM-ovih istraživanja o etničkoj distanci u Crnoj Gori, rađenih 2004. i 2007. na osnovu kojih je utvrđeno da postoji značajan nivo etničke distance među pripadnicima različitih manjinskih naroda, a ocijenjeno je da bi tokom ove godine trebalo uraditi novo istraživanje kako bi se ocijenilo da li etnička distanca u Crnoj Gori raste ili se smanjuje.</p> <p>Dr Igor Lakić je govorio o nadzornom mehanizmu Konvencije o regionalnim i manjinskim jezicima i istakao da je ratifikacionim dokumentom Crna Gora izjavila da se odredbe Konvencije sprovode u odnosu na albanski i romski jezik. Istakao je da se u Izvještaju o primjeni Konvencije navodi da u Crnoj Gori postoji dobra zaštita albanskog jezika, jer je zastupljen na svim nivoima obrazovanja, u sudovima se takođe koristi, u upravi i javnim službama omogućeno je podnošenje zahtjeva i dobijanje odgovora na albanskom, čime je još uvijek samo formalno ispunjena ova obaveza, toponimi u sredinama gdje Albanci čine većinsko stanovništvo su dvojezični, a analizirano je i stanje u medijima i kulturi. U vezi sa romskim jezikom, istakao je da je u Izvještaju navedeno da još nije definisano na kojim teritorijama se govori, a u obrazovnom sistemu gotovo da nije ispunjena nijedna obaveza, pa je neophodno jasno definisati ulogu romskih asistenata, uvesti romski jezik kao izborni, obrazovati nastavni kadar za romski jezik, pred sudovima nema zvaničnih prevodilaca, a romski se ne može koristiti ni pred organima državne uprave i javnih službi, dok je taj jezik i u medijima nedovoljno zastupljen.</p>
--------------------------------------	---

Poslanik i član Odbora za ljudska prava i slobode Šefkija Murić je podsjetio učesnike Konferencije da je Odbor, prvi razmotrio Izvještaj ECRI-ja, odmah po njegovom objavljivanju i dostavljanju Crnoj Gori, uz učešće predstavnika svih institucija koje su bile predmet monitoringa. Obavijestio ih je da je Nacrt izvještaja nakon dostavljenih komentara u mnogome korigovan, a da je u međuvremenu, Vlada prilično uradila na realizaciji datih preporuka s ciljem da one u roku od dvije godinu budu ispoštovane. Nakon uvodnih izlaganja, učesnici Konferencije su vodili veoma sadržajnu diskusiju u kojoj su iznijeli stavove i predloge o predmetnoj tematici, a podstaknuti uvodnim izlaganjima predstavnika nadležnih institucija, postavljali su brojna pitanja.

Poslanik Šefkija Murić, u svojstvu člana Odbora za ljudska prava i slobode, upoznao je učesnike Konferencije sa aktivnostima koje Odbor, u skladu sa nadležnošću definisanom članom 44 Poslovnika Skupštine, obavlja, akcentujući posebno aktivnosti koje se odnose na prava manjina. Podsjetio je na održavanje Konsultativnog saslušanja na temu: "Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine". Takođe i da je Odbor na Konsultativnom saslušanju, u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore, donio Odluku o formiranju Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine koja je po okončanju rada sačinila Izvještaj koji je Odbor za ljudska prava i slobode prihvatio na 72. sjednici Odbora, održanoj 30. maja 2012. godine i isti dostavio rukovodstvu Skupštine- Kolegijumu Predsjednika Skupštine i nadležnom Ministarstvu za manjinska prava na upoznavanje i dalji postupak. Istakao je da Odbor za ljudska prava i slobode, kao nadležni odbor, razmatra i Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za manjine koji Fond podnosi u skladu sa članom 12 Odluke o osnivanju Fonda za manjine. Takođe, podsjetio je da je, u skladu sa Planom aktivnosti Odbora za 2011. godinu, Odbor razmotio Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore za 2011. godinu, kao i Plan rada Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina za 2012. godinu. Poslanik Murić je ocijenio da savjeti manjinskih naroda treba da budu krovna institucija u zaštiti prava manjinskih naroda, Fond za manjine podrška njihovim aktivnostima u cilju očuvanja i razvoja nacionalnih posebnosti manjinskih naroda, a Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina da doprinese unapređenju manjinskih prava u oblasti kulture i afirmaciji multikulturalizma kao jedne od temeljnih vrijednosti savremene Crne Gore.

Poslanik Nikola Gegaj je govorio o važnosti njegovanja tolerancije, multikulturalizma i multikonfesionalnosti u Crnoj Gori, kao i o normativnom okviru kojim je regulisana zaštita manjinskih prava, dok je poslanik dr Novica Stanić govorio o neophodnosti poštovanja i zaštite prava srpskog naroda u Crnoj Gori.

DRUGI DAN KONFERENCIJE

Drugog dana Konferencije "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta" učestvovali su poslanici: Koča Pavlović, Ljerka Dragičević i dr Novica Stanić.

Pored predstavnika Skupštine Crne Gore na Konferenciji su učestvovali predstavnici vladinih institucija, civilnog sektora i drugih organizacija.

Drugog radnog dana izlaganja su imali: prof. dr Siniša Tatalović sa Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, mr Marčel Dragan iz Nacionalnog savjeta rumunske nacionalne manjine u Republici Srbiji i Fikret Ljuljanović iz Ministarstva za manjinska prava Vlade Crne Gore.

Upoznali su učesnike Konferencije sa:

- međunarodnim standardima u zaštiti manjinskih prava i njihovom implementacijom u Republici Hrvatskoj;
- institucionalnim ustrojstvom, ulogom i efektima rada Savjeta za manjine u Republici Hrvatskoj;
- koordinacijom rada manjinskih savjeta - iskustvima iz Republike Srbije.

Govoreći o Savjetu za manjine istakao je da je Ustavnim zakonom definisano da je Savjet krovno tijelo nacionalnih manjina. Savjet ima 20 članova od kojih se osam bira na opštim i neposrednim izborima, sedam je predstavnika vijeća nacionalnih manjina koje Vlada bira na osnovu predloga vijeća i pet članova imenuje Vlada iz reda uglednih i zaslužnih građana, pripadnika manjina. Savjet predstavlja važno tijelo manjinske samouprave koje ima savjetodavnu ulogu i vrši raspodjelu finansijskih sredstava za finansiranje programa koje predlažu manjine, pri čemu se oko 20% tih sredstava koristi za finansiranje administracije. U Hrvatskoj postoji opšta ocjena da je raspodjela tih sredstava veoma transparentna i korektna.

Mr Marčel Dragan je govorio o koordinaciji manjinskih savjeta u Republici Srbiji, kao važnom modelu međusobne saradnje svih manjinskih savjeta u cilju postizanja što većih interesa manjina u državi. Iz izlaganja se moglo zaključiti da znatno veće poštovanje prava manjinskih naroda postoji u AP Vojvodini, nego u ostatku Srbije. Istakao je da je veoma važno usaglašavanje načina zajedničkog djelovanja i preduzimanje zajedničkih inicijativa i aktivnosti svih manjinskih savjeta kako bi imali i veće razumijevanje i pomoć države.

Fikret Ljuljanović, savjetnik u Ministarstvu za manjinska prava u Vladi Crne Gore, upoznao je učesnike Konferencije sa normativnim aktima kojima je definisan rad i način izbora manjinskih savjeta u Crnoj Gori, kao i sa praktičnim aktivnostima koje su realizovane u cilju izbora ovih savjeta. Citirajući čl. 33 i 35 Zakona o manjinskim pravima i slobodama upoznao je učesnike sa nadležnostima, procesom izbora i osnivanja savjeta. Saopštio je da je u cilju implementacije Zakona o manjinskim pravima i slobodama, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava donijelo podzakonske akte, kao pravni preduslov neophodan za konstituisanje savjeta manjina - Pravila za prve izbore savjeta manjina, Uputstvo o jedinstvenim obrascima za sprovođenje izbora za članove savjeta i Pravilnik o obrascu i načinu vođenja evidencije savjeta. Shodno zakonskim rješenjima, održane su elektorske skupštine za izbor članova sljedećih savjeta: Hrvatski savjet, Bošnjački savjet, Romski savjet, Muslimanski savjet, Albanski savjet i Srpski savjet koji su registrovani kod Ministarstva za ljudska i manjinska prava, čime su stekli svojstvo pravnog lica. Od avgusta 2008. godine rad savjeta se finansira preko Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a u 2011. godini budžetski planirana sredstva za finansiranje savjeta su iznosila 300.000,00 eura.

U drugom dijelu radnog dana, organizovan je Okrugli sto na temu: "Kako do efikasnog i uticajnog modela manjinskih savjeta" kojim je moderirao prof. dr Šerbo Rastoder. Iz rasprave su se mogle izvući dvije ključne preporuke: da je neophodno depolitizovati manjinske savjete i da bi trebalo omogućiti neposredan izbor članova savjeta.

U raspravi je učestvovao i poslanik Koča Pavlović koji je kao predstavnik Pokreta za promjene saopštio stavove te partije o zaštiti prava manjinskih naroda u Crnoj Gori, a iznio je i predlog da bi u okviru izmjena Ustava Crne Gore, trebalo definisati ko su manjine u Crnoj Gori, jer bi se tek tada bi mogle realizovati konkretne aktivnosti na planu zaštite prava manjinskih naroda.

Dogovoreno je da Ministarstvo za manjinska prava i Centar za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore, kao organizatori Konferencije, na osnovu izlaganja i rasprave formulišu predlog zaključaka koji će dostaviti svim učesnicima kako bi uz njihove eventualne sugestije, izmjene i dopune usaglasili zaključke sa ovog skupa.

Dodatni komentar	Informacija o učešću članova Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta" koja je u organizaciji Ministarstva za manjinska prava i Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore održana 18. i 19. jula 2012. godine u hotelu "Maestral" u Miločeru usvojena je jednoglasno na 75. sjednici Odbora, 24.jula 2012. god.
-------------------------	--

15.

Naziv aktivnosti	Učešće poslanice Ljerke Dragičević, člana Odbora za ljudska prava i slobode na Sastanku Mreže Ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope na temu: "Zaštita djece od zloupotrebe putem interneta"
Datum	12-14. septembar 2012. godine
Mjesto	Hotel "Miločer" - Miločer
Organizator	Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore koja u toku 2012. godine predsjedava Mrežom ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope
Učesnici	Poslanica Ljerka Dragičević, predstavnici Vlade, Skupštine Crne Gore i institucija ombudsmana iz regiona, članica CRONSEE mreže

Kratak opis aktivnosti	<p>Na Konferenciji je istaknuto da je u eri razvoja informacionih sistema i značajnih tehnoloških dostignuća veoma važno pažnju posveti zaštiti djece od zloupotrebe putem interneta. Ministar Numanović je saopštio da do 2002. godine u Crnoj Gori nije postojao nijedan oblik organizovanog multidisciplinarnog rada koji se bavio zaštitom djece od nasilja. Istakao je da je od tada, u cilju unapređenja prakse i pružanja što kvalitetnijih usluga djeci sa ovom vrstom problema, Ministarstvo rada i socijalnog staranja započelo realizaciju programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja u osam od 10 centara za socijalni rad u Crnoj Gori. Ministar je napomenuo da su problemi koji su se javljali u praksi, kada je riječ o zlostavljanju djece, neinformisanost društvene sredine i stručnjaka o raširenosti ove pojave, nedostatak specifičnih znanja i vještina, kao i nepovezanost i nedostatak saradnje između različitih institucija.</p> <p>Pomoćnik ministra za informaciono društvo i telekomunikacije, Radule Novović istakao je da se zaštita djece na internetu nameće kao posebna obaveza. Budući da se ova društvena grupa pokazala najranjivijom u pogledu mogućnosti zloupotrebe u sajber sredini, ključna preporuka je: koristite internet, sve njegove pogodnosti, za edukaciju, druženje, zabavu, ali budite oprezni. Saopštio je da Crna Gora razvija informaciono društvo u kojem će nivo primjene modernih tehnologija biti u rangu zemalja članica Evropske unije, te da je to zacrtano Strategijom razvoja informacionog društva do 2016. godine. On je napomenuo da Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije sa Ministarstvom prosvjete i sporta i Telenorom realizuje projekat "Siguran internet – spajamo generacije". Novović je najavio da će uskoro predstaviti i istraživanje o bezbjednosti djece na internetu.</p>
-------------------------------	---

16.

Naziv aktivnosti	Panel diskusija „Zaštita ljudskih prava u okviru zatvorskog sistema“
Datum	10. decembar 2012. godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Vlada Crne Gore, Institucija Ombudsmana, Univerzitet Crne Gore, agencije UN-a u Crnoj Gori, Misija OEBS-a u Crnoj Gori i nevladina organizacija Građanska alijansa.
Učesnici	<p>Dr Halil Duković, poslanik u Skupštini Crne Gore, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 25. saziva Na Panel diskusiji su učestvovali predstavnici Vlade, državnih institucija, diplomatske zajednice, civilnog društva i akademske zajednic.</p> <p>Ispred Službe Odbora za ljudska prava i slobode Panel diskusiji prisustvovala je sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić koja je sačinila Informaciju o učešću poslanika dr Halila Dukovića na Panel diskusiji, objavljenu na web sajtu Skupštine, a Izvještaj o učešću poslanika dr Halila Dukovića na Panel diskusiji će biti razmotren na sjednici Odbora za ljudska prava i slobode.</p>

Kratak opis aktivnosti	<p>Poslanik dr Halil Duković učestvovao na Panel diskusiji „Zaštita ljudskih prava u okviru zatvorskog sistema“, održanoj 10.decembra 2012. godine u Podgorici.</p> <p>Panel diskusija organizovana je povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava i dana usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, a učešće su imali i predstavnici Vlade, državnih institucija, diplomatske zajednice, civilnog društva i akademske zajednice</p> <p>Panel diskusija “Zaštita ljudskih prava u okviru zatvorskog sistema”, povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava i dana usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, koja je važna prekretnica u savremenoj zaštiti ljudskih prava u svijetu, održana je u Rektoratu Univerziteta Crne Gore, u Podgorici.</p> <p>Događaj je organizovala Vlada Crne Gore, Institucija Ombudsmana, Univerzitet Crne Gore, agencije UN-a u Crnoj Gori, Misija OEBS-a u Crnoj Gori i nevladina organizacija Građanska alijansa.</p> <p>Na Panel diskusiji su učestvovali predstavnici Vlade, državnih institucija, diplomatske zajednice, civilnog društva i akademske zajednice, što je bila prilika za razmjenu iskustava i davanja konstruktivnih prijedloga u cilju dalje afirmacije ljudskih prava i sloboda u ovom važnom segmentu poštovanja ljudskih prava.</p> <p>Učesnici Panel diskusije - dr Halil Duković, poslanik u Skupštini Crne Gore, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde, Petar Ivezić, zamjenik Ombudsmana za prevenciju torture, Pavle Karanikić iz Ministarstva vanjskih poslova, Milan Radović, koordinator Građanske alijanse, Sandra Horina, koordinator u sektoru Ljudska prava i vladavina prava u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, Milan Tomić, pomoćnik direktora ZIKS-a, Dragoljub Bulatović, sekretar Komisije Ministarstva pravde za uslovni otpust, predstavnici katoličke i pravoslavne vjerske zajednice, Saša Mijović iz NVO “Four life”, Jelena Jovanović, novinar ND “Vijesti” i Mirjana Radović iz NVO “Akcija za ljudska prava” - govorili su o ulozi države u zaštiti ljudskih prava lica lišenih slobode, trenutnoj situaciji i problemima u ovoj oblasti i daljim planovima u cilju unapređenja normativnog i opšteg pravnog okvira, kao i promovisanju alternativnih sankcija.</p> <p>U prilog implementaciji međunarodnih standarda i instrumenata u ovoj oblasti, a pod uslovima koji predviđa Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, Ministarstvo pravde u Sektoru izvršenja krivičnih sankcija stara se da svako osuđeno lice ima pravo na pravnu pomoć, bračni život, vjerski život, kao i druga prava predviđena Zakonom i podzakonskim aktima. Osuđeno lice ima pravo na pritužbu, ukoliko smatra da mu je povrijeđeno pravo u vezi sa izdržavanjem kazne ili drugih nepravilnosti koje su mu pričinjene.</p> <p>Ispred Skupštine Crne Gore, na Panel diskusiji je učestvovao dr Halil Duković, poslanik u Skupštini Crne Gore, koji je u prethodnom skupštinskom sazivu, kao član Odbora za ljudska prava i slobode bio u prilici da zajedno sa ostalim članovima Odbora i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, obiđe Zatvor u Spuzi .</p>
-------------------------------	---

On je ocijenio da je država dosta uradila na unaprjeđenju zaštite prava lica lišenih slobode u zatvorima i pritvorskim jedinicama. Ipak, procjenjuje da je prenatrpanost u zatvorima glavni problem koji uzrokuje sve ostale, a to je moguće riješiti na dva načina: izgradnjom novih objekata i manjim prilivom osuđenih lica. Zbog toga, radi rješenja ovog problema, raduje informacija o skorašnjoj izgradnji zatvora za duge kazne, kao i zatvorske bolnice. On ocjenjuje da se može dosta uraditi i na smanjenju priliva kroz alternativne sankcije i radom u javnom interesu, te smatra da vrijednom treba ocijeniti pomoć NVO sektora na unaprjeđenju zatvorskih uslova.

Istakao je da, zbog uvjerenja svakog osuđenog lica da nije krivo, sa rezervom treba prihvatiti motive i razloge učestalih štrajkova u ZIKS-u. Po njegovoj ocjeni na Panelu je najmanje pažnje bilo posvećeno efikasnoj resocijalizaciji osuđenih lica, kako bi se smanjio broj povratnika.

Duković takođe, smatra da se najmanje na tome uradilo, pa ima prostora za djelovanje, ne samo od nadležnih službi, već da bi kompletna društvena zajednica - Ministarstvo pravde, NVO-e, civilni sektor, vjerske zajednice, mediji, trebalo sveukupno da daju doprinos.

Svi prisutni su jednodušni u ocjeni da sistem izvršenja krivičnih sankcija treba biti uređen na način da obezbjeđuje poštovanje prava osuđenih lica, isključujući bilo kakve oblike diskriminacije i nasilja, torture i nehumanog i ponižavajućeg tretmana. Potrebno je aktivirati civilni sektor, preduzeća, strana predstavništva i druge relevantne subjekte koji mogu dati doprinos efikasnoj resocijalizaciji osuđenih lica.

Statistika u oblasti izvršenja krivičnih sankcija govori u prilog tome da je u Evropi prisutan generalni trend rasta zatvorske populacije, a naglašena je i potreba poštovanja principa da je kazna zatvora zadnje sredstvo i da je potrebno promovisati krivične kazne koje su alternativa kazni zatvora, uz učešće svih relevantnih subjekata, kao i da kvalitet saradnje zatvorskih i probacionih službi u velikoj mjeri može donijeti kvalitetnijoj resocijalizaciji osuđenih lica.

Primjena konvencija Savjeta Evrope i Evropskih zatvorskih pravila, pod uslovima predviđenim Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija, od strane Ministarstva pravde posebno je posvećena obavezi da svako osuđeno lice ima pravo na pravnu pomoć, rad, informisanje, zdravstvenu zaštitu, dopisivanje, posjete, prijem pošiljki, bračni život, kao i druga prava predviđena Zakonom i podzakonskim aktima. Takođe, osuđeno lice ima pravo pritužbe, ukoliko smatra da mu je povrijeđeno pravo u vezi sa izdržavanjem kazne ili zbog drugih nepravilnosti koje su mu pričinjene. Osuđenim licima se obezbjeđuje zaštita prava kroz prigovor na odluku starješine (o kojem odlučuje starješina Zavoda), kao i kroz sudsku zaštitu osuđenih lica, koja se ostvaruje u upravnom sporu (protiv odluke starješine Zavoda). U slučaju upotrebe sredstava prinude prema osuđenom licu, obaveza je Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija da sačini i Ministarstvu pravde dostavi izvještaj sa utvrđenim činjenicama i ocjenom o prekoračenju ovlašćenja, kao i da obavijesti nadležne institucije o predmetnom slučaju.

	<p>Na Panelu je istaknuta dobra saradnja Ministarstva pravde i ZIKS-a sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koji kao nacionalni mehanizam za zaštitu prava lica lišenih slobode i prevenciju torture ima mogućnost nenajavljene posjete zatvorima i pritvorskim jedinicama, a koji je samo od septembra 2012. godine nenajavljeno obavio 27 razgovora sa zatvorenicima, a uskoro će biti sačinjen izvještaj o stanju ljudskih prava lica lišenih slobode i uslovima u zatvorima.</p> <p>Na podatke iznesene od strane predstavnika NVO „Građanska alijansa“ skrenuta je pažnja - da datiraju iz ranijeg perioda i 2010. godine, ali da je u međuvremenu urađeno dosta i da danas nema slučajeva zlostavljanja i torture, a što upućuje na trend poboljšanja.</p> <p>Takođe, prigovori na rad Komisije Ministarstva pravde za uslovni otpust i njenu efikasnost, koja nikad kao u 2012. godini nije odlučivala o uslovnom otpustu (razmatrala u 2012. godini oko 600 molbi od čega je gotovo polovina pozitivno riješena) odbačeni su, jer je radila u zakonskim rokovima, u skladu sa Zakonom i po principu pravičnosti, koja je kao takva prepoznata u reginu kao dobra praksa.</p> <p>Sandra Horina, koordinator u sektoru Ljudska prava i vladavina prava u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, istakla je da je Misija OEBS-a nastojala da pomogne Crnoj Gori na unapređenju zaštite prava lica lišenih slobode i da je Crna Gora dosta na tom planu uradila.</p> <p>Milan Tomić, pomoćnik direktora ZIKS-a se složio da je prenatrpanost u zatvorima glavni izvor problema, ali je već došlo do poboljšanja rekonstrukcijom Istražnog zatvora, a planirana je izgradnja novih zatvorskih objekata i intenzivirana je saradnja sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope radi dobijanja kredita za izgradnju prioritetnih objekata u cilju unaprijeđenja zaštite prava lica lišenih slobode i rasterećenja postojećih zatvorskih kapaciteta. Posljednjih par mjeseci je značajno unaprijeđena medicinska zaštita angažovanjem više ljekara, obezbijeđen je dolazak pojedinih specijalista i omogućena zdravstvena zaštita van ZIKS-a; posete i prava na bračni život uz prioritet da se, u zavisnosti od finansijskih mogućnosti, uslovi tih prostorija poboljšaju, pravo na školovanje, informisanost, uslovni otpust. Tomić je, takođe, istakao kvalitetnu saradnju sa Zaštitnikom i NVO „Građanska alijansa“ i „For life“.</p> <p>Nakon završetka Panela, radi daljeg unaprijeđenja poštovanja prava lica lišenih slobode, usvojene su Preporuke kojima su obuhvaćeni stavovi iznešeni na Panel diskusiji.</p>
Dodatni komentar	Izvještaj o učešću poslanika dr Halila Dukovića na Panel diskusiji sačinjen i usvojen na četvrtoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 6. februara 2013. godine.

Aktivnosti sekretara Odbora, Slave Burić, u toku 2012. godine

1.

Naziv aktivnosti	„ U redu je biti drugačiji “- obuka iz oblasti ljudskih prava, sa fokusom na prava manjina, antidiskriminacione politike, pravni okvir i praksu, sa posebnim akcentom na položaj LGBT populacije
Datum	26. i 27. januar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove, Podgorica
Organizator	NVO “Centar za građansko obrazovanje” u saradnji sa LGBT Forum Proges, a uz podršku ambasade Kanade
Učesnici	Sekretar Odbora, Slava Burić i saradnik u Odboru, Sonja Jokić Na seminaru su učestvovali predstavnici nezavisnih institucija, tužilaštva, nevladinih organizacija, medija, državni službenici i namještenici zaposleni u različitim organima državne uprave.

Kratak opis aktivnosti	<p>Seminar „ U redu je biti drugačiji“ je organizovan sa ciljem da se doprinese izgradnji kulture ljudskih prava i održivog demokratskog društva, jačanjem društvenih kapaciteta u promociji LGBT prava i antidiskriminacionih politika.</p> <p>Prvog dana seminara predavači su bili Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorica NVO “Akcija za ljudska prava” i Marijana Laković, zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Predavači su govorili o pojmu diskriminacije, međunarodnim standardima u ovoj oblasti, predstavljali primjere sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa članom 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i antidiskriminacionim zakonodavstvom u Crnoj Gori.</p> <p>Drugog dana seminara predavači su bili: Milan Šaranović, izvršni direktor NVO „Ekvista“, Maja Raičević, koordinatorka u NVO „Sigurna ženska kuća“ i Aleksandar Zeković, stručnjak za ljudska prava. Učesnici seminara su upoznati sa konkretnim primjerima iz prakse koji se odnose na diskriminaciju osoba sa invaliditetom, diskriminaciju po osnovu pola, a posebna pažnja je posvećena diskriminaciji seksualnih manjina. Ocijenio je da postoji određeni napredak u tretmanu LGBT osoba, samim tim što se o njihovim pravima sve više i češće govori.</p> <p>U drugom dijelu radnog dana, organizovana je panel diskusija na temu: „Institucije, mediji i NVO u promociji i osnaživanju antidiskriminacionih politika i praksi“ na kojoj su učestvovali: Branka Vlahović, predstavnik Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Duško Vuković, novinar i Daliborka Uljarević, izvršna direktorica NVO „Centar za građansko obrazovanje“. Učesnici seminara su imali mogućnost da unaprijede nivo znanja o ljudskim pravima i slobodama, sa posebnim akcentima na prava pripadnika LGBT populacije i bili jedinstveni u ocjeni da će im informacije i podaci dobijeni tokom dvodnevnog seminara biti veoma korisni u budućem radu.</p> <p>Tokom seminara, učesnici su ocijenili da je učinjen napredak u borbi protiv diskriminacije najugroženijih grupa, ali da napore treba uložiti kako bi se adekvatno primjenjivali propisi iz ove oblasti.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjen Izvještaj i dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore</p>

2.

Naziv aktivnosti	Seminar o izradi dokumenta po ugledu na Red Book
Datum	9. i 10. februar 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Skupština Crne Gore i Vestminster fondacija za demokratiju
Učesnici	Sekretari radnih tijela u Skupštini Crne Gore, Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić i saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode, Sonja Jokić
Kratak opis aktivnosti	<p>Seminar je vodio Kenneth Fox, sekretar Odbora za vanjske poslove u Donjem domu parlamenta Velike Britanije. Prisustvovala je i Milica Kovacevic, predsjednica Upravnog odbora Centra za demokratsku tranziciju.</p> <p>Bilo je riječi o izradi dokumenta – priručnika, po ugledu na tzv. Red Book.</p> <p>U razgovoru sa učesnicima seminara, Fox je razmijenio ideje o primjeni pojedinih odredbi Poslovnika Skupštine Crne Gore, o praksi koja postoji u različitim radnim tijelima Skupštine i savjetovao je učesnike da bilježe sva iskustva sa kojima se susreću u primjeni pojedinih odredbi Poslovnika, kako bi se u narednom periodu mogao uraditi Priručnik sa svim tim primjerima. Posebna pažnja je bila posvećena razmatranju čl. 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, kao i kontrolnim i konsultativnim saslušanjima.</p> <p>Posebno je analizirana uloga sekretara Odbora u radu radnog tijela.</p> <p>Učesnike seminara Fox je upoznao i sa sopstvenim iskustvom iz britanskog Parlamenta.</p> <p>Ocijenjeno je da postoje značajne razlike u radu britanskog i crnogorskog parlamenta, kao i da bi bilo korisno sačiniti priručnik po ugledu na Red Book.</p>
Dodatni komentar	-

3.

Naziv aktivnosti	Seminar RIA
Datum	od 19. do 21. marta 2012. godine
Mjesto	Hotel "Queen of Montenegro"
Organizator	Ministarstvo finansija
Učesnici	Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić
Kratak opis aktivnosti	-
Dodatni komentar	Seminar je bio veoma koristan za sve učesnike

4.

Naziv aktivnosti	Javna tribina „Crna Gora i Evropska unija – uloga i zadaci parlamenta u procesu evropskih integracija“
Datum	4.maj 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije i Fondacija Konrad Adenauer

Učesnici	Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić i saradnik u Odboru Sonja Jokić , kao i ostali sekretari i saradnici u radnim tijelima
Kratak opis aktivnosti	<p>Javna tribina „Crna Gora i Evropska unija – uloga i zadaci parlamenta u procesu evropskih integracija“ u organizaciji Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i Fondacije Konrad Adenauer održana je 4. maja 2012. godine. Gost tribine bio je Hans-Joachim Falenski, dugogodišnji savjetnik u poslaničkom klubu vladajuće CDU/CSU koalicije za spoljnu i bezbjednosnu politiku i evropske poslove Saveznog parlamenta Njemačke. Falenski je poslanicima i službenicima Skupštine Crne Gore predstavio njemačka iskustva i odnos prema pitanju proširenja i novim kriterijumima za članstvo u Evropskoj uniji, bilateralnih odnosa sa državama Zapadnog Balkana i članicama Unije, kao i o nadležnostima njemačkog Parlamenta u podjeli vlasti. Odgovarajući na brojna pitanja učesnika tribine, Falenski je istakao posebnu važnost Bundestaga u procesu donošenja odluka o daljem proširenju Evropske unije, navodeći primjer nedavnog razmatranja preporuke za otpočinjanje pregovora Crne Gore za članstvo u EU. On je kazao da je preporuka za otvaranje pregovora potvrda posvećenosti reformama koje Crna Gora sprovodi i naporima da se dostignu visoki demokratski standardi, ali da će period koji predstoji, kroz novouspostavljeni princip pregovaranja, sa sobom donijeti veliki broj izazova na koje treba adekvatno odgovoriti. Falenski se se tokom svog izlaganja osvrnuo i na regionalne prilike, očekivanja Njemačke u odnosu na dinamiku reformi zemalja regiona, kao i na proces atlanskih integracija Crne Gore i prednosti koje državi donosi članstvo u NATO Alijansi.</p> <p>Tribina je organizovana s ciljem da se kroz razmjenu iskustava, doprinese boljem razumijevanju procesa odlučivanja Saveznog parlamenta Njemačke, unapređenju bilateralnih odnosa parlamenta i institucionalnom jačanju Skupštine Crne Gore.</p>
Dodatni komentar	Seminar je bio veoma koristan za sve učesnike

5.

Naziv aktivnosti	Seminar "Analiza budžeta-priprema mišljenja radnih tijela o budžetu Crne Gore"
Datum	6. i 7. jul 2012. godine
Mjesto	Hotel "Princess"- Bar
Organizator	Skupština Crne Gore i Vestminster fondacija za demokratiju
Učesnici	SEKRETAR ODBORA, SLAVA BURIĆ I SARADNICA U ODBORU, SONJA JOKIC , kao i sekretari i saradnici ostalih radnih tijela u Skupštini Crne Gore

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Seminar "Analiza budžeta-priprema mišljenja radnih tijela o budžetu Crne Gore" organizovan je u okviru Programa saradnje Skupštine Crne Gore i Westminster fondacije za demokratiju. Seminar je održan 6. i 7. jula 2012. godine u hotelu "Princess" u Baru.</p> <p>Seminar je organizovan sa ciljem da se službenici Skupštine Crne Gore edukuju na koji način da analiziraju predlog zakona o budžetu i kvalitetnije izrade detaljno i sveobuhvatno mišljenje koje će uputiti matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, a sve u cilju kvalitetnijeg razmatranja ovog akta u Skupštini Crne Gore.</p> <p>Na otvaranju seminara, u svojstvu organizatora, učesnicima se obratio Boris Radičković, menadžer projekta Westminster fondacije za demokratiju, koji je predstavio program i ciljeve seminara. Nakon toga uslijedila je radna sesija na kojoj su predavači bili prof.dr Gordana Paović- Jeknić sa Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i Andrew Denney iz Nacionalne revizorske institucije u Velikoj Britaniji.</p> <p>Prof. dr Gordana Paović- Jeknić je govorila o budžetskom procesu u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na razumijevanje ključnih elemenata budžetskog procesa, akcentujući:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje budžeta - Sadržaj i prirodu ključne budžetske dokumentacije i - Ulogu Parlamenta i Državne revizorske institucije. <p>Istakla je da je budžetsko pravo dio finansijskog prava i predstavlja skup pravnih normi koje regulišu aktivnosti upravljanja budžetom kao jednom od najvažnijih institucija javnih finansija. Apostrofirala je da budžetsko pravo pripada Skupštini i predstavlja skup ovlašćenja koje Skupština ima u postupku sastavljanja, donošenja, izvršenja i kontrole trošenja budžetskih sredstava. Upoznala je učesnike seminara sa hronologijom razvoja budžeta, koja, u stvari, predstavlja hroniku političke borbe predstavničkog tijela za uspostavljanje kontrole nad ubiranjem, raspodjelom i korišćenjem (trošenjem) javnih prihoda.</p> <p>Govorila je o osnovnim karakteristikama i funkcijama budžeta, kao i o budžetskim načelima na kojima se zasniva priprema, izrada i izvršenje budžeta. Profesorica Jeknić je upoznala učesnike seminara sa uporednim iskustvima Njemačke i Italije u oblasti budžetske politike i istakla da je ključna razlika u procesu donošenja budžeta u Njemačkoj i Italiji, s jedne i Crnoj Gori, s druge strane ta što rasprava o predlogu zakona o budžetu u Njemačkoj i Italiji traje mnogo duže, u prosjeku 30 dana.</p> <p>Andrew Denney je govorio o iskustvima Velike Britanije u vezi sa nadzorom nad budžetom. Naglasio je da je nadzor nad javnim finansijama jedna od najznačajnijih uloga koju parlament vrši u ime građana/poreskih obveznika koji plaćaju poreze i žele da se uvjere da vlada taj novac troši ispravno i na prave robe/usluge. Predstavio je i ključne faze u finansijskom nadzoru, kao i subjekte koji učestvuju u tom nadzoru. Ocijenio je da je rad Odbora za ekonomiju, finansije i budžet značajno unaprijeđen u posljednje vrijeme, ali bi zbog njegove široko definisane nadležnosti i obima posla, trebalo formirati poseban odbor koji bi se bavio budžetom. Da bi se u postojećoj situaciji doprinijelo kvalitetnijem razmatranju predloga zakona o budžetu, mišljenja je da se zainteresovani odbori trebaju više uključiti u cjelokupan proces jer oni, kao resorni odbori za pojedne oblasti i pitanja, mogu bolje da znaju planove i politike za određene oblasti koje treba realizovati. Nakon analize predloga zakona o budžetu u pojedinim oblastima, koje su u fokusu njihove nadležnosti, treba da dostave detaljno mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet u kojem treba ukazati na ključne rizike sa kojima bi se mogli susresti. Na seminaru je vođena konstruktivna rasprava oko sadržine i forme informativnog pregleda i mišljenja o predlogu zakona o budžetu, ali su učesnici iznijeli različita viđenja o tome šta ova dva dokumenta treba da sadrže. Danney smatra da bi mišljenje trebalo da sadrži nalaze do kojih se došlo analizom predloga zakona o budžetu, listu preporuka koje utvrđuje zainteresovani odbor, informacije o čemu je vođena diskusija na samoj sjednici radnog tijela i zaključke koji su utvrđeni na sjednici radnog tijela. Shodno tome, svi zainteresovani odbori treba da na jedinstven način i na standardizovanom obrascu dostave mišljenje matičnom odboru za ekonomiju, finansije i budžet koji će razmotriti sva prispjela mišljenja i izvršiti njihovo sažimanje u izvještaju prema Skupštini ili ih priložiti kao aneks izvještaja</p>
--------------------------------------	--

Dodatni komentar	Informacija o učešću na seminaru dostavljena Generalnom sekretaru
-------------------------	---

6.

Naziv aktivnosti	Konferencija "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta"
Datum	17. – 19. jul 2012. godine
Mjesto	Hotel "Maestral"- Miločer
Organizator	Ministarstvo za manjinska prava Vlade Crne Gore u saradnji sa Centrom za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore
Učesnici	<p>Sekretar Odbora, Slava Burić i saradnica u Odboru, Sonja Jokic Šefkija Murić, član Odbora za ljudska prava i slobode, Nikola Gegaj, poslanik DPS-a, dr Novica Stanić, poslanik Nove srpske demokratije, Koča Pavlović, poslanik Pokreta za promjene, Ljerka Dragičević, poslanica Hrvatske građanske inicijative</p> <p>Pored predstavnika Skupštine Crne Gore na Konferenciji su učestvovali predstavnici vladinih institucija, civilnog sektora i drugih organizacija.</p>
Kratak opis aktivnosti	Opis aktivnosti dat je u opisu aktivnosti članova Odbora.
Dodatni komentar	Informacija o učešću članova Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji "Zaštita prava manjina sa posebnim osvrtom na osnaživanje manjinskih savjeta" koja je u organizaciji Ministarstva za manjinska prava i Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore održana 18. i 19. jula 2012. godine u hotelu "Maestral" u Miločeru usvojena je jednoglasno na 75. sjednici Odbora, 24.jula 2012. god.

7.

Naziv aktivnosti	Seminar "U susret novom zakonu o državnim službenicima i namještenicima"
Datum	12. oktobar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Uprava za kadrove
Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode
Kratak opis aktivnosti	
Dodatni komentar	-

8.

Naziv aktivnosti	Seminar „Metode i tehnike uspješnog i efikasnog rada u državnoj upravi“
Datum	12. oktobar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Uprava za kadrove

Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode
Kratak opis aktivnosti	
Dodatni komentar	-

9.

Naziv aktivnosti	Seminar "Evropski sud za ljudska prava-praksa"
Datum	26. oktobar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Uprava za kadrove
Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode i Sonja Jokić, saradnica u Odboru za ljudska prava i slobode

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Seminar "Evropski sud za ljudska prava" pohađalo je 15 državnih službenika i namještenika. Predavač na Seminaru je bio mr Siniša Bjeković, rukovodilac Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore.</p> <p>Cilj seminara je bio da se učesnici upoznaju sa praksom Evropskog suda za ljudska prava kroz konkretne primjere i studije slučajeva, kao i da se državnim službenicima i namještenicima predoči konvencijski pravni poredak kao pravo, obaveza i standard u ponašanju svakog službenika.</p> <p>Na Seminaru su obrađena sledeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistem vrijednosti unutar evropskih integracija; - Komplementarnost različitih pravnih poredaka (globalni, regionalni, nacionalni); - Tumačenje uloge Evropskog suda za ljudska prava u odnosu na nacionalne pravne sisteme i institucije; - Sadašnja organizaciona struktura konvencijskog institucionalnog poretka; - Načela unutrašnje organizacije Evropskog suda za ljudska prava; - Načela postupka i podjela nadležnosti u Evropskom sudu za ljudska prava; - Aktivna i pasivna legitimacija u postupku pred sudom i učešće treće strane; - Sudski postupak-inicijalni akt: forma, sadržina i prihvatljivost predstavke; - Materijalno-pravni osnov presuđenja, pravno rezonovanje, konzistentnost sudske prakse i princip evolutivnog tumačenja u radu Suda; - Forme rada i meritirnog odlučivanja Suda; - Vrste odluka i drugih akata u radu Suda; - Oblik i sadržina presude; - Pravosnažnost presude i revizijska kontrola kao izuzetak u radu Suda; - Pilot presude; - Pravo na pravnu pomoć u zastupanju; - Troškovi postupka; - Pravno i faktičko dejstvo presude u unutrašnjem pravu; - Izvršenje presude i nadzor od strane Komiteta ministara; - Odgovornost države u okviru Savjeta Evrope i - Posljedice skrivljenog ponašanja u odgovornoj državi. <p>Predavanje je bilo praćeno i praktičnim primjerima, konkretnim studijama slučaja koji su se odnosili uglavnom na Crnu Goru i zemlje bivše Jugoslavije.</p>
--------------------------------------	---

10.

Naziv aktivnosti	Regionalna radionica "Efikasan rad odbora"
Datum	7- 9. novembar 2012. godine
Mjesto	Bratislava- Slovačka
Organizator	NDI-eva Inicijative za jačanje zakonodavstava zemalja Zapadnog Balkana
Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode i Slavica Mirković, sekretar Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Na radionici učestvovali predstavnici parlamenata Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije i Srbije, kao i predstavnici parlamenata Republike Češke i Republike Slovačke

Kratak opis aktivnosti

U organizaciji Nacionalnog demokratskog instituta za međunarodne odnose (NDI) i Nacionalnog savjeta Republike Slovačke, održana je trodnevna regionalna radionica, na temu „Efikasan rad odbora“, na kojoj su učestvovali predstavnici parlamenata zemalja Zapadnog Balkana: Crne Gore, Srbije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Makedonije, kao i predstavnici Parlamenta Slovačke i Češke. Ovaj regionalni seminar je dio Inicijative za jačanje zakonodavnog procesa Zapadnog Balkana (WBLSI) Nacionalnog demokratskog instituta (NDI), koji pomaže parlamentima da ojačaju svoje kapacitete za donošenje zakona, nadzor i predstavljanje. Uz finansiranje od strane Nacionalne zadužbine za demokratiju, sa svojim kolegama iz Evropske Unije, Inicijativa stavlja akcenat na razvijanje veza između zakonodavstava Zapadnog Balkana kroz stvaranje otvorenih foruma za regionalnu saradnju i razmjenu informacija. **Cilj radionice** bio je da se i na najbolji mogući način iskoriste iskustva Republike Češke i Slovačke u efektivnom vođenju odbora, fokusirajući se na ulogu službe odbora, organizovanju rada odbora, saradnji sa pravnim i istraživačkim i drugim stručnim službama, kao i korišćenje novih tehnologija u njihovom radu, uključujući i zakonodavne sisteme praćenja.

Seminar je otvoren pozdravnim govorima: Zuzane Papazoski, direktorice NDI - eve Inicijative za jačanje zakonodavstva zemalja Zapadnog Balkana (WBLSI) i Lubomira Fajtaka, direktora Parlamentarnog instituta Republike Slovačke.

Radionica je trajala dva dana sa po tri sesije kojima su moderirali predstavnici NDI Kosova, Srbije, Makedonije i Republike Slovačke. **Na prvoj sesiji**, učesnici su imali priliku da razmijene iskustva sa kolegama iz regiona i kolegama iz Republike Češke i Republike Slovačke na temu: „Pravni status, kreiranje i uloga parlamentarnih odbora i komisija“. Predstavnici službi odbora, komisija, zakonodavnih i službi istraživanja u parlamentima zemalja učesnika Radionice iznijeli su svoja iskustva na datu temu, odnosno upoznali su ostale prisutne o ustavnom i pravnom okviru za stvaranje parlamentarnih odbora i komisija i opisali vodeće zadatke. **Tokom druge sesije**, raspravljalo se na temu: „Uloga sekretara odbora i ostalih članova odbora, dnevna organizacija rada odbora“. Ključni govornici bili su predstavnici iz Republika Češke i Slovačke, naravno i svi ostali predstavnici dali su svoje vidjenje, informišući prisutne o ulozi sekretara odbora i drugih članova službe odbora, o organizaciji rada odbora, internim propisima koji regulišu rad odbora, da li se organizuju sastanci odbora van parlamentarnih prostorija, kao i o drugim resursima koji su na raspolaganju odborima. **Na trećoj sesiji**, obradjene su dvije teme: „Uloga pravne, organizacione i drugih službi u radu odbora“ i „Uloga parlamentarnog istraživanja u radu“, pažnja je bila posvećena ulozi istraživačke službe, koja posebno doprinosi ili bi ubuduće trebalo da doprinese, kvalitetu rada odbora. Na kraju prvog dana radionice, **zaključeno je da je neophodno posebno ojačati zakonodavnu službu kao pomoć u radu odbora u svim parlamentima gdje oni postoje, a u onima u kojim već funkcionišu razvijati ih, kao i službe za istraživanje, a sve u cilju pružanja što bolje logističke podrške poslanicima i službi odbora.**

Drugi radni dan takođe je bio organizovan u tri sesije.

Prva sesija bila je posvećena formulisanju preporuka o boljoj saradnji između pravnog, organizacionog, istraživačkog i drugih stručnih parlamentarnih službi. Poseban doprinos dali su predstavnici Parlamentarnog instituta Slovačke i Češke koji su prenoseći svoja iskustva, uputili učesnike na koji način oni svojim istraživanjima doprinose radu odbora i parlamenata.

Na drugoj sesiji, bilo je riječi o „Korišćenju novih tehnologija u radu odbora, praćenje zakonodavnih sistema“. U okviru ove sesije takođe je bilo riječi o praćenju zakonodavnog procesa.

Tema **treće sesije** drugog dana bila je: „Efikasno organizovanje javnih rasprava, saradnja odbora sa nevladinim organizacijama u zakonodavnom pregledu i nadzoru“, gdje su se učesnici posebno fokusirali na postojeće izazove i druge oblike angažovanja javnosti u radu odbora. Pored toga, pažnja je bila posvećena i saradnji odbora sa nevladinim organizacijama, koje na javan način utiču na veliki broj odluka, smjernica i dokumenata, a sve u cilju bržeg sprovođenja neophodnih reformi.

	<p>Na kraju sesija, organizatori Regionalne radionice „Efikasan rad odbora“, Nacionalni demokratski institut za međunarodne odnose (NDI) i Nacionalni savjet Republike Slovačke, najavili su naknadno dostavljanje preporuka i zaključaka svim parlamentima čiji su predstavnici učestvovali i dali doprinos u radu Regionalne radionice.</p> <p>Napomena: Sekretari Odbora za politički sistem, pravosudje i upravu i Odbora za ljudska prava i slobode, koji su predstavljali Stručnu Službu Skupštine Crne Gore, dali su maksimalan doprinos u radu radionice, na način što su aktivno učestvovali u diskusijama trudeći se da na najbolji mogući način predstave sve ono što se odradjuje u našem Parlamentu, kao i sve novine i aktivnosti koje se u ovom trenutku sprovode.</p>
Dodatni komentar	Izveštaj o učešću na Regionalnoj radionici sačinjen i dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore

11.

Naziv aktivnosti	Seminar „ Zaštita ljudskih prava i položaj žena i djece“
Datum	14. i 15. novembar 2012. godine
Mjesto	Evropski parlament, Brisel, Belgija
Organizator	Jedinica za odnose sa parlamentima zemalja Zapadnog Balkana Direktorata za spoljne poslove Evropskog parlamenta u okviru Programa podrške parlamentima zemalja Zapadnog Balkana
Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode i Sonja Jokić, saradnica u Odboru za ljudska prava i slobode Pored predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Seminaru su prisustvovali predstavnici parlamenata: Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova, Hrvatske i Makedonije.

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Predstavници Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore učestvovali su na Seminaru „Zaštita ljudskih prava i položaj žena i djece“, koji je održan u Briselu, 14. i 15. novembra 2012. godine. Seminar je organizovala Jedinica za odnose sa parlamentima zemalja Zapadnog Balkana Direktorata za spoljne poslove Evropskog parlamenta u okviru Programa podrške parlamentima zemalja Zapadnog Balkana.</p> <p>Prvog radnog dana Seminara nakon uvodnih napomena Eduarda Kukana, šefa Delegacije za odnose sa Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, Kosovom i Crnom Gorom, člana Odbora za spoljne poslove i Pododbora za ljudska prava, uslijedile su sesije na teme: „Uloga i pozicija Evropskog parlamenta u oblasti ljudskih prava i ljudska prava na Zapadnom Balkanu“, „Zaštita prava manjina u Evropskoj uniji i na Zapadnom Balkanu“, „Uloga civilnog društva u zaštiti ljudskih prava“. Izlaganja na navedene teme imali su visoki predstavnici Evropskog parlamenta Edvard Kukan, Ulrike Lunacek, član Odbora za spoljne poslove i Cvetko Stantič, član Evropskog ekonomskog i socijalnog odbora. Nakon sadržajnih izlaganja u kojima je predstavljena politika Evropskog parlamenta u predmetnim oblastima i date ocjene o njihovom stanju u zemljama Zapadnog Balkana, uslijedila je rasprava u kojoj su poslanici iz zemalja Zapadnog Balkana predstavili stanje ljudskih prava u njihovim zemljama, položaj manjinskih grupa, saradnju sa civilnim sektorom i iznijeli probleme sa kojima se suočavaju. Svi učesnici Seminara su bili jedinstveni u ocjeni da je razmjena iskustava sa poslanicima Evropskog parlamenta, kao i međusobna saradnja parlamenata Zapadnog Balkana veoma važna na putu ka Evropskoj uniji.</p> <p>Drugi radni dan Seminara otvorila je potpredsjedavajuća Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost Evropskog parlamneta, Livia Jaroka. Putem video linka učesnicima seminara se obratila Mariya Gabriel, zadužena za izradu mišljenja o pravima žena i rodnoj ravnopravnosti u godišnjem izvještaju o ljudskim pravima i demokratiji za 2011. godinu, koja je učesnike upoznala sa stanjem u oblasti rodne ravnopravnosti u Evropskoj uniji. O položaju žena i djece u zemljama Zapadnog Balkana, sa posebnim osvrtom na prava žena i djece iz RAE populacije i ruralnih područja i zaštitu od nasilja u porodici govorile su Marije Cornelissen, izjestic za prava žena u zemljama Zapadnog Balkana, član Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost i Kinga Gal, potpredsjedavajuća Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, član Pododbora za ljudska prava. U dinamičnoj i konstruktivnoj raspravi poslanici iz zemalja Zapadnog Balkanu su predstavili iskustva svojih zemalja i svoja gledišta o položaju žena i djece. Istaknuto je da je multinacionalnost posebna vrijednost zemalja Zapadnog Balkana i da treba njegovati toleranciju kao posebnu vrijednost specifičnu za ove zemlje. O pripremama za članstvo u EU i neophodnim aktivnostima zemalja kandidata i pretkandidata u oblasti ljudskih prava govorio je Joost Korte, zamjenik generalnog direktora za politiku proširenja iz Evropske komisije koji se osvrnuo na opšte ocjene o stanju ljudskih prava u zemljama Zapadnog Balkana sadržane u izvještajima o napretku za 2012. godinu.</p>
--------------------------------------	--

	<p>Istakao je da je u zemljama vidan napredak, da se preduzimaju određene mjere u cilju poboljšanja ljudskih prava, ali da treba još mnogo raditi, prvenstveno u dijelu koji se tiče implementacije zakona i antidiskriminacione politike.</p> <p>Zaključeno je da parlament treba da ima veoma važnu ulogu u zaštiti ljudskih prava i sloboda, a da akcenat ne treba da bude samo na donošenju zakona, jer, po ocjeni evropskih zvaničnika, uglavnom sve zemlje imaju dobru normativu, a dalje napore treba usmjeriti na implementaciju usvojenih zakona, s tim što akcenat treba da bude na jačanju kontrolne i nadzorne uloge parlamenta. U postizanju svih ciljeva i dostizanju visokih standarda u oblasti ljudskih prava, demokratije i vladavine prava neophodna je saradnja svih institucija u državi, kao i saradnja sa civilnim sektorom.</p>
Dodatni komentar	Izveštaj o učešću predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode na Seminaru „Zaštita ljudskih prava i položaj žena i djece“ sačinjen i dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore.

12.

Naziv aktivnosti	Seminar “Pregovori o pristupanju Evropskoj uniji”
Datum	23. novembar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Uprava za kadrove
Učesnici	Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode

Kratak opis aktivnosti	
Dodatni komentar	

13.

Naziv aktivnosti	Informativni materijal sa Prilogom za V sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje -POSP
Datum	28. i 29. novembar 2012. godine
Mjesto	Evropski parlament, Brisel, Belgija
Organizator	

<p>Učesnici</p>	<p>Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode je za potrebe poslanika, članova Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje-POSP-a, za Izveštaj za Tačku 4. Dnevnog reda V-og Sastanka POSP-a pripremila Informativni materijal za Tačku 4. Dnevnog reda, za V Sastanak POSP-a, koji je održan 28. i 29. novembar 2012. godine u Briselu.</p> <p>U Informativnom materijalu su predstavljene sve važne aktivnosti na zadatu temu u vezi sa Preporukama 4., 12. i 13. sa IV sastanka POSP-a, od aprila 2012.g.,.</p> <p>Imajući u vidu zahtjeve iznesene u Evropskom parlamentu na nedavno održanom Seminaru o ljudskim pravima u Briselu, na kome su bili i predstavnici Službe Skupštine Crne Gore, obilje aktivnosti i podataka interpretirani su baš u ovom obimu (51 strana sa Prilogom-17str.) jer je Skupština, preko Odbora za ljudska prava i slobode, ostalih radnih tijela, poslanika i Vlade pokazala efekte za Preporuke 4., 12. i 13. , sve sa istim ciljem: da se pokaže u kojoj mjeri je Crna Gora brojnim aktivnostima posvećena demokratizaciji društva.</p> <p>Ovog puta, prvenstveno aktivnostima kroz kontrolnu funkciju Skupštine Crne Gore.</p>
------------------------	--

14.

Naziv aktivnosti	Panel diskusija „Zaštita ljudskih prava u okviru zatvorskog sistema“
Datum	10. decembar 2012. godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Vlada Crne Gore, Institucija Ombudsmana, Univerzitet Crne Gore, agencije UN-a u Crnoj Gori, Misija OEBS-a u Crnoj Gori i nevladina organizacija Građanska alijansa.
Učesnici	<p>Dr Halil Duković, poslanik u Skupštini Crne Gore, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 25. saziva</p> <p>Na Panel diskusiji su učestvovali predstavnici Vlade, državnih institucija, diplomatske zajednice, civilnog društva i akademske zajednice.</p> <p>Ispred Službe Odbora za ljudska prava i slobode Panel diskusiji prisustvovala je sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić koja je sačinila Informaciju o učešću poslanika dr Halila Dukovića na Panel diskusiji, objavljenu na web sajtu Skupštine, a Izvještaj o učešću poslanika dr Halila Dukovića na Panel diskusiji će biti razmotren na sjednici Odbora za ljudska prava i slobode.</p>
Kratak opis aktivnosti	Opis aktivnosti dat u okviru izvještaja o aktivnostima predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode u 2012. godini.

Aktivnosti saradnika u Odboru, Sonje Jokić, u toku 2012. Godine

1.

Naziv aktivnosti	Seminar “ Prezentacijske vještine”
Datum	23.- 26. januar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove- Podgorica
Organizator	Skupština Crne Gore u saradnji sa British council-om
Učesnici	Sonja Jokić, saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode Učestvovalo oko 30-ak službenika Službe Skupštine Crne Gore

Kratak opis aktivnosti	<p>Seminar "Prezentacijske vještine" je dio projekta "Vještine formalnog komuniciranja sa Evropskom unijom", koji realizuje Skupština Crne Gore u saradnji sa Britanskim savjetom.</p> <p>Cilj projekta je izgradnja tehnika i vještina formalnog komuniciranja sa instancama Evropske unije u domenu pisane komunikacije, prezentovanja, učestvovanja na sastancima radnih grupa EU i pregovaranja.</p> <p>Treneri na obuci bili su: <i>Nicholas Gibbs</i> i <i>Louise Chamberlain</i> iz Centra za obuku <i>British Council</i>-a u Briselu.</p> <p>Cilj obuke Prezentacijske vještine je upoznavanje sa vještinama planiranja, strukturiranja i izvođenja prezentacije.</p> <p>Učesnici obuke su bili u prilici da saznaju osnovne informacije neophodne za kvalitetno prezentovanje koje se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jezik prezentacije, - Planiranje i strukturisanje, - Govor tijela, - Izvođenje prezentacije, - Retoričke tehnike, - Odgovaranje na pitanja i - Power Point. <p>Učesnicima seminara su predstavljene osnovne karakteristike dobre prezentacije, pri čemu je naglašeno da treba koristite jasne i kratke rečenice, a treba voditi računa o prethodnim znanjima koje posjeduju lica kojima se prezentuje. Takođe, za uspješnu prezentaciju potrebno je dobro poznavanje materije kako onaj koji prezentuje na određenu temu ne bi bio iznenađen pitanjima koja publika može postaviti. Veoma je važno voditi računa o „govoru tijela“, jer se na taj način svjesno/nesvjesno prenose brojne poruke publici. Kontakt očima je veoma važan i lice koje prezentuje mora da ostvari kontakt sa svima. Dobijanje povratnih informacija od publike je veoma važno za uspjeh prezentacije. Zaključeno je da su za uspješnu prezentaciju ključni: dobra priprema i organizovanje prezentacije, vježbanje i lagano izlaganje sadržaja.</p> <p>Učesnici seminara su imali zadatak da pripreme prezentaciju za prvi dan obuke, kao i za poslednji dan obuke kako bi poređenjem dva rada i sami zaključili koliko su naučili o vještinama prezentovanja.</p> <p>Po završetku obuke izvršena je evaluacija predavača i programa obuke, a učesnicima su uručeni sertifikati o pohađanju obuke.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjen Izvještaj sa seminara i dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore</p>

2.

Naziv aktivnosti	Seminar "Sastanci radnih grupa Evropske unije"
Datum	17.- 20. septembar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Skupština Crne Gore u saradnji sa British Councilom
Učesnici	Sonja Jokić, saradnica u Odboru za ljudska prava i slobode i 30-ak službenika Službe Skupštine Crne Gore

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Seminar „Sastanci radnih grupa Evropske unije“, u okviru programa „Vještine za Evropsku uniju“ („<i>Skills for EU</i>“), organizovan je od strane Britanskog savjeta (<i>British council</i>) u periodu od 17-20. septembra 2012. godine, u prostorijama Uprave za kadrove u Podgorici. Cilj seminara je upoznavanje učesnika, službenika Službe Skupštine Crne Gore, sa načinom planiranja, pripreme i održavanja sastanaka radnih grupa Evropske unije.</p> <p>Na seminaru je učestvovalo oko 30 službenika Službe Skupštine Crne Gore koji su bili podijeljeni u dvije grupe. Seminar je realizovan na engleskom jeziku, a treneri su polaznike upoznali sa različitim vještima i znanjima neophodnim za efikasno učešće u radnim grupama EU. Seminar je karakterisao rad u manjim grupama pa su učesnici bili u prilici da razmjenjuju mišljenja, ideje i komentare i da uče kroz konkretne primjere, što je jedna od ključnih karakteristika i prethodnih seminara koje je organizovao Britanski savjet.</p> <p>Predavači/treneri, kao i na prethodnim obukama, bili su Louise Chamberlain i Nick Gibbs iz Centra za obuku Britanskog savjeta u Briselu.</p> <p>Tokom četvorodnevno seminara službenici su se upoznali sa: neophodnim pripremama za sastanak, upotrebom formalnog i neformalnog jezika u pisanjoj i usmenoj korespodenciji, važnosti razumijevanja drugog i drugačijeg, interkulturalnim razlikama i dijalogom, kao i pravilima za efektivno i efikasno učešće na sastancima. Drugog i četvrtog dana polaznici su imali zadatak da simuliraju sastanak radne grupe, a nakon toga da komentarišu sopstveno i učešće kolega na sastanku i da iznesu svoje primjedbe i sugestije u vezi sa istim.</p> <p>Prvog dana seminara učesnici su podijeljeni u manje grupe u okviru kojih su razmjenjivali mišljenja o osnovnim karakteristikama određenih naroda i kultura, kao i o neophodnosti njegovanja interkulturalnog dijaloga. Istaknuta je važnost umrežavanja, povezivanja i stvaranja kontakata sa drugim ljudima u cilju razmjene informacija o različitim temama koje mogu biti predmet zajedničkog interesovanja. Učesnici seminara su upoznati sa osnovnim elementima koje treba da sadrže pozivno pismo i agenda za sastanak. Bilo je riječi o tzv. “rules based cultures” i “relationship based cultures”.</p> <p>Drugog dana seminara trener je o govorio o ulozi predsjedavajućeg na sastanku, kao i o ulogama koje imaju ostali učesnici sastanka. Veoma važan je govor tijela, a za uspješno učešće na sastanku bitno je i aktivno slušanje. Informisao je polaznike seminara o načinima za iznošenje sopstvenog mišljenja, odnosno o modelima na koje se diplomatskim jezikom može prihvatiti ili ne prihvatiti mišljenje druge osobe. U drugom dijelu radnog dana, realizovana je simulacija učešća na sastanku i učesnici su bili u prilici da naučeno primijene u praksi.</p> <p>Trećeg radnog dana fokus je bio na pisanju zapisnika i izvještaja sa sastanaka. U popodnevnom časovima, učesnici su se, shodno instrukcijama dobijenim od trenera Gibbsa, skoncentrisali na pripremu za simulaciju sastanka koji se održavao posljednjeg dana. Svako od polaznika seminara imao je zadatak da pripremi tzv. <i>position paper</i> koji sadrži osnovne argumente na osnovu kojih se obrazlaže stav prilikom učešća na sastanku.</p> <p>Posljednjeg radnog dana održana je simulacija sastanka radne grupe Evropske unije. Polazeći od prethodno dodijeljenih uloga, svaki od polaznika seminara je učestvovao na sastanku, sa zadatkom da iznese svoje mišljenje i da u razgovoru sa ostalim učesnicima dođe do zajedničkog rješenja, prihvatljivog za strane učesnice pregovaračkog procesa. Sastanak je snimljen kamerom, kako bi učesnici kasnije pogledali video zapis i međusobno razmijenili mišljenja, predloge i komentare u vezi sa istima. Trener Gibbs je, takođe, saopštio komentare o sastanku, ukazujući na ono što je dobro urađeno, kao i na neke greške na čijem poboljšanju treba raditi.</p> <p>Po okončanju seminara učesnicima su uručene diplome o prisustvu, a izvršena je evaluacija samog seminara.</p> <p>Učešće na obuci “Sastanci radnih grupa Evropske unije” smatram veoma korisnim za budući rad, jer će znanja i vještine stečene na ovom seminaru biti korisni u svakodnevnom radu, a uz znanja o formalnoj korespodenciji i prezentacijskim vještinama, stečena na prethodnim seminarima, značajno će doprinijeti boljoj komunikaciji i obavljanju radnih obaveza.</p>
--------------------------------------	---

Dodatni komentar	Informacija o učešću na seminaru dostavljena Generalnom sekretaru
-------------------------	---

3.

Naziv aktivnosti	Seminar "Podrška odborima u analizi budžeta"
Datum	7. novembar 2012. godine
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Skupština Crne Gore u saradnji sa Vestminsterskom fondacijom za demokratiju (WFD)
Učesnici	Sonja Jokić, saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode
Kratak opis aktivnosti	<p>Seminar je bio nastavak Seminara na temu "Analiza budžeta-priprema mišljenja radnih tijela o budžetu Crne Gore" organizovanog u okviru Programa saradnje Skupštine Crne Gore i Vestminster fondacije za demokratiju", u julu 2012. godine u Baru.</p> <p>Seminar je organizovan sa ciljem da se službenici Skupštine Crne Gore edukuju na koji način da analiziraju predlog zakona o budžetu i kvalitetnije izrade detaljno i sveobuhvatno mišljenje koje će uputiti matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, a sve u cilju kvalitetnijeg razmatranja ovog akta u Skupštini Crne Gore.</p> <p>Cilj seminara je efektivnija priprema materijala (informativnih pregleda, kratke informacije) od strane službe kako bi se poslanicima i matičnom odboru dostavili što kvalitetniji inputi za diskusiju na ovu temu.</p> <p>Na seminaru je vođena konstruktivna rasprava oko sadržine i forme informativnog pregleda i postignuta načelna saglasnost oko tog akta.</p>

4.

Naziv aktivnosti	Seminar "Pristup web bazama podataka EU"
Datum	9. novembar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove
Organizator	Uprava za kadrove
Učesnici	Sonja Jokić, saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode

Kratak opis aktivnosti	<p>Seminar “Pristup web bazama podataka EU” održan je 9. novembra 2012. godine u prostorijama Uprave za kadrove u Podgorici. Seminar je pohađalo oko 15 državnih službenika i namještenika koji su na direktan ili indirektan način uključeni u proces evropskih integracija. Predavač je bila Vanja Grgurović iz Ministarstva za vanjske poslove i evropske integracije.</p> <p>Cilj seminara je bio da se, u skladu sa trenutnom situacijom i položajem Crne Gore u procesu pristupanju Evropskoj uniji, prikažu web aplikacije, odnosno mjesta na web prostoru Evropske unije odakle svaki učesnik u procesu može preuzeti informacije koje su mu bitne za rad.</p> <p>U toku seminara, polaznici su upoznati sa osnovnim pojmovima iz oblasti evropskih integracija, sa Celex-om, načinom njegovog formiranja, potrebama zbog kojih je nastao, načinom na koji se prirodan broj dokumenta pretvara u Celex, klasifikacijom dokumenata po Celex broju i Progres editorom.</p> <p>U drugom dijelu seminara učesnici su upoznati sa terminološkim bazama, uzrocima njihovog formiranja, način dolaska do terminoloških baza, EUROVOC-om i CCVIST-om. Takođe, predstavljene su osnovne baze podataka koje sadrže osnovne informacije o Evropskoj uniji, pravo Evropske unije, biblioteke EU, Izvještaji o radu Evropske komisije, Savjeta ministara, Evropskog suda i Evropski parlament.</p>
Dodatni komentar	<p>Izveštaj o učešću na Seminaru dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore</p>

5.

Naziv aktivnosti	Konferencija „Zajedno do kvalitetnije socijalne i dječije zaštite lica sa invaliditetom“
Datum	3. decembar 2012. godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Grupa nevladinih organizacija koje se bave poboljšanjem položaja lica sa invaliditetom: Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Savez slijepih Crne Gore, Savez gluvi i nagluvi Crne Gore, Udruženje paraplegičara Crne Gore, Savez civilnih invalida rata Crne Gore, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore i Nacionalna asocijacija roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Nardos“.
Učesnici	Poziv za učešće na Konferenciji upućen je Predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode. Kako Predsjednik i članovi Odbora u novom sazivu nijesu bili izabrani do datuma održavanja Konferencije, radi prethodno uspostavljene saradnje sa ovom NVO, rad Konferencije je ispred Službe Odbora za ljudska prava i slobode pratila Sonja Jokić, saradnica u Odboru za ljudska prava i slobode Na Konferenciji su učestvovali predstavnici ministarstava, članovi Savjeta za brigu o licima sa invaliditetom, predstavnici međunarodnih organizacija, organizacija civilnog društva i značajan broj lica sa invaliditetom.

<p>Kratak opis aktivnosti</p>	<p>Konferencija „Zajedno do kvalitetnije socijalne i dječije zaštite lica sa invaliditetom“, održana je u Podgorici 3. decembra 2012. godine, povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom. Cilj Konferencije bio je promovisanje prava osoba sa invaliditetom, razumijevanje problema sa kojima se suočavaju i ukazivanje na dobrobiti koje društvo može imati od uključivanja ove populacije u sve oblasti političkog, socijalnog, ekonomskog i kulturnog života zajednice.</p> <p>Konferenciju je otvorio Fadil Mučić iz Saveza slijepih Crne Gore koji je u ime organizatora pozdravio sve prisutne, a licima sa invaliditetom čestitao praznik. Podsjećajući da su Ujedinjene nacije na Generalnoj skupštini 14. oktobra 1992. godine proglasile 3. decembar Međunarodnim danom osoba sa invaliditetom, istakao je da se širom svijeta, posebno u zemljama članicama Ujedinjenih nacija, obilježava ovaj dan različitim aktivnostima i manifestacijama. Naveo je da sa porastom svjetske populacije, prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, raste i broj lica sa invaliditetom. Smatra da je važno podsjetiti šta je urađeno u toku ove godine, kao i ukazati na sve što je neophodno raditi u narednom periodu. Značajan je broj problema sa kojima se lica sa invaliditetom suočavaju u svakodnevnom životu, a odnose se na probleme u oblasti zdravstvene, socijalne zaštite, obrazovanja, pristupačnosti objektima u javnoj upotrebi. Mnogi problemi osoba sa invaliditetom su i dalje otvoreni, neriješeni i aktuelni, te ugrožavaju njihovu egzistenciju. U Crnoj Gori živi oko 60 000 lica sa invaliditetom, dok ih je u svijetu 600 miliona. Istakao je da osobe sa invaliditetom imaju identične zahtjeve i potrebe kao ostali ljudi, ali im je neophodno razumijevanje i pomoć društva radi ostvarenja tih potreba. Saopštio je da nevladine organizacije koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom imaju ozbiljne primjedbe na Predlog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.</p> <p>Marina Vujačić, izvršna direktorica Udruženja mladih sa hendikepom, je pročitala Proglas organizacija osoba s invaliditetom upućen povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.</p> <p>Milisa Korać, izvršni direktor Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, pozdravio je sve prisutne i zahvalio im što svojim aktivnostima, u dijelu nadležnosti koju imaju, nastoje da doprinesu poboljšanju položaja lica sa invaliditetom, izražavajući nadu da će i dalje nastaviti da sarađuju sa nevladinim organizacijama i pomažu osobama sa invaliditetom u ostvarenju njihovih prava i zadovoljenju osnovnih potreba.</p> <p>Remzija Ademović, pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, je saopštila da Vlada Crne Gore ulaže značajne napore u izgradnji partnerskog odnosa sa civilnim sektorom u cilju poboljšanja položaja lica sa invaliditetom u crnogorskom društvu i njihovog integrisanja u sve oblasti društvenog života. Navodeći da se 2007. godina uzima kao početna tačka za organizovan, koordiniran, međusektorski pristup poboljšanju položaja lica sa invaliditetom, istakla je da je od tog perioda do danas mnogo urađeno.</p> <p>Podsjetila je na projekat "Reforma sistema socijalne i dječje zaštite: Unapređenje socijalne inkluzije" koji se realizuje iz sredstava Evropske unije IPA 2010 u ukupnoj vrijednosti 3,3 miliona eura, a partneri na projektu su Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore, Ministarstvo prosvjete i sporta Crne Gore i kancelarije UNDP-a i UNICEF-a u Crnoj Gori. Sveukupni cilj ovog projekta je da se olakša pristup ranjivih, socijalno isključenih grupa stanovništva sveobuhvatnim, inkluzivnim i održivim uslugama koje se zasnivaju na porodici i zajednici.</p> <p>Aktivnosti ovog projekta se odvijaju planiranom dinamikom, a neke od bitnijih koje su već sprovedene su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Urađeno je mapiranje i analiza usluga socijalne zaštite u svim crnogorskim opštinama i kreirana baza lokalnih usluga socijalne zaštite, čime je identifikovano ukupno 8.539 korisnika postojećih usluga socijalne zaštite, od kojih je 17% korisnika usluga podržanih kroz projekat. Takođe je Mapiranjem usluga socijalne zaštite 60 osoba zaposleno kroz podržane usluge socijalne zaštite, od čega 14 osoba sa invaliditetom. - Predlog Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, utvrđen je od strane Vlade Crne Gore i upućen Skupštini Crne Gore.
--------------------------------------	--

- Do sada su izrađeni nacrt standarda za dnevne centre za djecu sa smetnjama u razvoju, nacrt standarda za skloništa za djecu žrtve nasilja i nacrt standarda za hraniteljstvo. U radu učestvovalo 30-ak relevantnih predstavnika sistema dječje zaštite i NVO-a.
- Lokalna i nacionalna elektronska baza podataka dječje zaštite izrađena i instalirana u svim centrima za socijalni rad i u Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Baza će se nadograditi i za odrasla lica u skorijem roku.

Budući da je reforma sistema socijalne i dječije zaštite zahtjevan proces, ocijenila je da su u okviru njega veoma uspješno sprovedene planirane aktivnosti, s tim što te aktivnosti treba nastaviti i u narednom periodu, uz punu koordinaciju nadležnih institucija i u cilju napretka čitavog reformskog procesa.

Govoreći o Predlogu zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja Remzija Ademović je istakla da se razlozi za donošenje ovog zakona nalaze u poštovanju međunarodnih standarda i obaveza preuzetih ratifikacijom međunarodnih ugovora, prije svega onih koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda i prava djeteta. Predlog zakona, između ostalog, je usklađen i sa Konvencijom UN o pravima djeteta i predviđa niz unaprijeđenih rješenja, a neka od njih su:

- Utvrđeno je da pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju (dakle, za razliku od prethodnog Zakona u ovom Predlogu zakona brisane su godine života, pravo ima i lice poslije navršene 18 godine života - povećaće se broj korisnika).

- Proširen je krug korisnika troškova sahrane, tako da se to pravo odnosi i na korisnike dodatka za njegu i pomoć.

- Predlogom zakona takođe je utvrđena aktivacija za radno sposobne korisnike materijalnog obezbjeđenja porodice.

- Takođe, predloženo je da pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici, umjesto dosadašnjeg rješenja kojim je to pravo utvrđeno samo za prvo troje djece u porodici

- Donošenjem novog zakona, realizuju se opredeljenja koja podrazumijevaju, između ostalog, podsticanje razvoja raznovrsnih i uvođenje novih usluga socijalne i dječije zaštite u zajednici i uključivanje u sferu pružanja usluga što više različitih aktera

- Predlogom zakona predviđa se propisivanje minimalnih standarda za pružanje usluga socijalne i dječije zaštite. Minimalni standardi omogućavaju da se usluge na teritoriji Crne Gore pružaju i razvijaju na ujednačen način, što znači da usluga u svim mjestima u kojima se pruža mora zadovoljiti isti minimum standarda.

Aleksandra Popović, predstavnik Udruženja paraplegičara Crne Gore, je saopštila određene primjedbe, predloge i sugestije koje grupa nevladinih organizacija koje se bave pitanjima osoba sa invaliditetom ima na Predlog zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Saopštila je da zbog niza nedostataka Predloga zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti zahtijevaju da se povuče iz skupštinske procedure. Ocijenila je da ne korespondira sa osnovnim potrebama lica s invaliditetom. Smatra neprihvatljivim to što su iznosi socijalnih davanja utvrđeni u fiksnim iznosima, a isti su veoma niski i ne mogu da podmiru osnovne potrebe lica sa invaliditetom. Neprihvatljivo je mali iznos tuđe njege i pomoći od 63 eura. Smatra da bi bilo neophodno dva puta godišnje usklađivati iznose socijalnih davanja u Crnoj Gori. Trebalo bi ukinuti cenzusni uslov kao osnov za sticanje prava na tuđu njegu i pomoć. Takođe, Predlog zakona ne tretira status majki sa invaliditetom, što je neprihvatljivo. Predlog zakona ne propisuje na detaljan način učešće nevladinih organizacija koje se bave pitanjima osoba sa invaliditetom u radu radnih grupa i komisija. Usklađenost Predloga zakona sa propisima Evropske unije, po ocjeni grupe nevladinih organizacija, takođe je upitna. Naglasila je da ukoliko se Predlog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, ipak ne povuče iz skupštinske procedure, dostaviće preko poslanika i amandmane u cilju poboljšanja teksta Predloga zakona

Goran Macanović, predsjednik Skupštine Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, je saopštio predloge za unapređenje Predloga zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Filipa Rajković je podsjetila na Zaključke usvojene na Konferenciji, 3. decembra 2011. godine i saopštila da značajan broj tih zaključaka nije realizovan, iako se stanje poboljšava, ali je neophodno i u narednom periodu ojačati napore i aktivnosti na njihovoj realizaciji, a sve u cilju poboljšanja položaja lica sa invaliditetom.

	<p>Na samom kraju Konferencije, Aleksandra Popović iz Udruženja paraplegičara Crne Gore formulisala je Nacrt zaključaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neophodno je realizovati sve Zaključke usvojene 3. decembra 2011. godine koji u dosadašnjem jednogodišnjem periodu nijesu realizovani. - Neophodno je Predlog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti povući iz skupštinske procedure, a ukoliko se to ne desi, amandmanima treba poboljšati postojeći tekst Predloga zakona. - Pošto se lica sa invaliditetom suočavaju sa brojnim problemima u životu, neophodno je, u cilju rješavanja njihovih problema, najprije povećati broj zaposlenih osoba sa invaliditetom, kako u organima državne uprave, tako i u privatnom sektoru. - Potrebno je razmotriti pitanje usvajanja zakona o organizacijama lica sa invaliditetom. - Potrebno je razmotriti pitanje usvajanja zakona o kompenzatornim pravima lica sa invaliditetom. - Neophodno je obezbjediti pristup licima sa invaliditetom zgradi Skupštine Crne Gore, ali i ostalim institucijama koje nijesu pristupačne, a takođe i unutrašnju infrastrukturu prilagoditi osobama s invaliditetom. - Potrebno je intezivirati aktivnosti na poboljšanju stepena uključenosti lica s invaliditetom u obrazovni program, jer se sticanjem adekvatnog obrazovanje, obezbjeđuje i njihova uključenost u sve društvene tokove. - Potrebno je intezivirati aktivnosti na većem uključivanju organizacija lica s invaliditetom u rad radnih grupa i komisija, kao i obezbijediti njihov veći uticaj u tim tijelima. - Potrebno je razmotriti mogućnost da dnevni centri ne budu ustanove koje pružaju usluge djeci sa smetnjama u razvoju, već i ostalim grupama lica sa invaliditetom. - Neophodno je preduzeti aktivnosti i obezbijediti neophodna finansijska sredstva za obezbjeđivanje, izgradnju i rekonstrukciju objekata kako bi bili pristupačni svim licima sa invaliditetom.
<p>Dodatni komentar</p>	<p>Sačinjen Izvještaj o ovoj aktivnosti, koji će biti dostavljen članovima Odbora na uvid.</p>

6.

Naziv aktivnosti	Seminar " Zabrana diskriminacije"
Datum	18. decembar 2012. godine
Mjesto	Uprava za kadrove- Podgorica
Organizator	Uprava za kadrove
Učesnici	Sonja Jokić, saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode

Kratak opis aktivnosti	<p>Predavač na seminaru je bila Marijana Laković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a gosti predavači su bili: Biljana Alković, izvršna direktorica Instituta socijalne inkluzije, Milan Šaranović, generalni direktor NVO "Ekvista" i Zdravko Cimbalević, izvršni direktor NVO LGBT Forum "Progres".</p> <p>Cilj seminara je proširivanje znanja državnih službenika i namještenika koji u svom radu komuniciraju sa građanima i/ili učestvuju u rješavanju problema diskriminacije shodno svojim zakonom propisanim nadležnostima i ovlaštenjima. Takođe, cilj seminara je bio upoznavanje sa diskriminacijom kao pojavom, kao i razmjena iskustava u cilju adekvatne primjene antidiskriminatornog zakonodavstva u svakodnevnom obavljanju radnih obaveza.</p> <p>Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za diskriminaciju je govorila o pojmu diskriminacije i međunarodnim standardima u ovoj oblasti, kao i o nacionalnom zakonodavstvu u ovoj oblasti.</p> <p>Govoreći o zabrani diskriminacije u domaćem pravnom poretku navela je da Ustav Crne Gore propisuje da su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo (čl. 17), kao i da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda (čl. 19). Ustav zabranjuje i svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (čl. 8 st. 1). Predviđena je i mogućnost uvođenja mjera afirmativne akcije („pozitivne diskriminacije“), odnosno posebnih mjera usmjerenih ka ispravljanju faktičkih nejednakosti (čl. 8 st. 2). Ove mjere, kako to nalažu i međunarodni standardi, mogu biti samo privremene (st. 3).</p> <p>Marijana Laković je predstavila određeni broj primjera iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa članom 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Učesnicima seminara je preporučila da se sa praksom Evropskog suda za ljudska prava upoznaju preko zvaničnog sajta ove institucije (http://www.echr.coe.int) i sajta Aire Centra iz Londona (http://www.airecentre.org).</p> <p>Milan Šaranović, izvršni direktor NVO „Ekvista“ je govorio o diskriminaciji osoba sa invaliditetom, navodeći primjere diskriminacije sa kojima se lično suočio, kao i one koje su doživjeli članovi njihovog Udruženja i druga lica sa invaliditetom. Zdravko Cimbalević se posebno osvrnuo na diskriminaciju seksualnih manjina, dok je Biljana Alković govorila o diskriminaciji pripadnika RAE populacije. Veoma interesanti su bili primjeri diskriminacije iz njihovih života i života njihovih prijatelja i poznanika.</p> <p>Pohađanjem ove obuke službenici su imali priliku da savladaju suštinu problema diskriminacije, upoznaju se sa stavovima i praksom međunarodnih sudova, kao i sa sredstvima borbe protiv diskriminacije koja su na raspolaganju građanima Crne Gore.</p>
Dodatni komentar	<p>Sačinjen Izvještaj o učešću na seminaru i dostavljen Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore.</p>

NAPOMENA:

Odbor za ljudska prava i slobode je tokom 2012. godine podnosio mjesečne izvještaje o svom radu i realizaciji Plana aktivnosti Odbora za 2012. godinu Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore, a isti su u elektronskoj formi dostavljani Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, postavljeni su na web sajtu Skupštine Crne Gore i arhivirani u Arhivi Službe Skupštine. Na web sajtu Skupštine u navedenom izvještajnom periodu prezentiran je rad Odbora:

-zapisnici (18) na 289 strana, izvještaji (20) na 102 strane, informacije (13) na 67 strana, što ukupno iznosi 458 strana, što govori o brojnim i sadržajnim aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode.

Takođe, od 28. februara 2011. godine sekretarima je od strane Kolegijuma i Generalnog sekretara naložena obaveza pripremanja stručnog mišljenja u vidu Informativnog pregleda o svakom aktu koji Odbor razmatra. U navedenom periodu pripremljeno je šest Informativnih pregleda.

**IZVJEŠTAJ SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković